સદ્વિદ્યા

વર્ષ : ૪૫

જનમંગલ મહોત્સવ

વર્ષ -

અંક - ૧

[illegible] ગુરુકુલ વિદ્યાલય [illegible] મહોત્સવ પ્રસંગે પધારેલા ગુજરાત રાજ્યના માનનીય [illegible] નરેન્દ્રભાઈ [illegible]
[illegible] અને [illegible] પ્રેરક પ્રવચન [illegible]

જન્મમંગલ મહોત્સવ પ્રસંગે પ્રવચન
કરતા નાણાંમંત્રીશ્રી વજુભાઈ વાળા

સભાને સંબોધી રહેલા [illegible]
શ્રી [illegible] ભટ્ટ

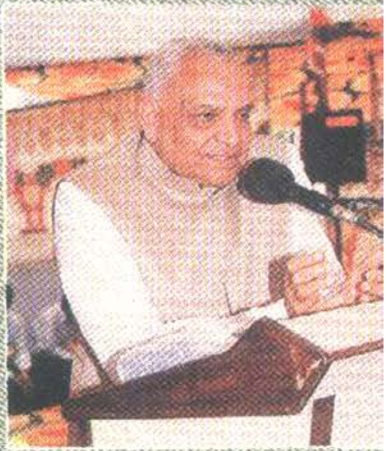

પ્રાસંગિક પ્રવચન કરતા [illegible]
શ્રી મનુભાઈ કોટડિયા

પ્રેરક પ્રવચન કરી રહેલા વિધાનસભા
[illegible] નેતા અમરસિંહ ચૌધરી

[illegible] પ્રસંગે પૂજ્યપાદ [illegible] સ્વામી,
શાસ્ત્રી [illegible] પૂ. [illegible]

[illegible]
શ્રી [illegible]

શ્રી સ્વામિનારાયણો વિજયતેતરામ્

સદ્વિદ્યા

प्रवर्तनीया सद्विद्या भुवि यत्सुकृतं महत्

પ્રભો સદ્વિદ્યાના અમ હૃદય સંસ્કાર ભરજો

શિક્ષા પત્રી

અ.નિ. પૂ. સદ્. શાસ્ત્રી ધર્મજીવનદાસજી સ્વામી
સંસ્થાપિત : રાજકોટ શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલનું મુખપત્ર

આદ્ય તંત્રી : શ્રી ત્રિભુવનભાઈ ગૌરીશંકર વ્યાસ
માનદ તંત્રી : મહેન્દ્ર નંદલાલ શેલત * સહતંત્રી : સ્વામી લક્ષ્મીનારાયણદાસજી

વર્ષ : ૪૫] માસ : પોષ/મહા સં. ૨૦૫૨ જાન્યુ./ફેબ્રુઆરી '૯૬ [અંક ૧/૨

-* ધન્ય ધન્ય ઘડી છે આજની *-

[રાગ : ગરબી]

ધન્ય ધન્ય ઘડી છે આજની,
રૂડી ખબર આવી છે મહારાજની જીરે....ધન્ય૦ ૧
સખી મળી મળી મંગળ ગાય છે,
અતિ આનંદ ઉભરાયો જાય છે જીરે...ધન્ય૦ ૨
મોતી થાળ ભરી ટોળે મળી,
સખી હરિને વધાવા થઇ આકળી જીરે....ધન્ય૦ ૩
સર્વે ઘરનો તે ધંધો વીસરી,
હરિને મળવા આતુર થઇ સુંદરી જીરે....ધન્ય૦ ૪
ઘરમાંથી આવી ઉભી બારણે,
બ્રહ્માનંદના સ્વામીને કારણે જીરે...ધન્ય૦ ૫

કાવ્ય રસમાધુરી

—સા. લક્ષ્મીનારાયણદાસજી

પ્રસ્તુત પુનિત પદમાં સદ્‌ગુરુ બ્રહ્માનંદ સ્વામીએ સર્વેશ્વરના શાનદાર સ્વાગત માટે ભાવિક ભક્તજનના અંતરમાં ઉભરાતા હર્ષોલ્લાસનું ભારે ભાવુક વર્ણન કર્યું છે.

પોતાના પ્રાણપ્યારા પ્રભુ પ્રગટ પુરુષોત્તમ નારાયણ પોતાને ત્યાં પધારતા હોય ત્યારે એમના આગમનના સમાચાર મળતા ભાવિક ભક્તજનના અંતરમાં કેવા હર્ષની લહેર પ્રસરી જાય ! એ ધન્ય ઘડી ને ધન્ય અવસરે મનભાવન મહાપ્રભુની પુનિત પધરામણીની પ્રતિક્ષામાં એના પ્રેમાદ્ર હૈયામાં પ્રેમભાવની અનેરી મસ્તીની હેલી ચડે.

પ્રીતમની પધરામણી વખતે એ વાલાની વધામણી માટે સોળે શણગાર સજીને તૈયાર થયેલ સખીઓ આનંદવિભોર બનીને ભેળી સમૂહમાં સુરિલા સૂરમાં ઉત્સાહ ને અદકેરા આનંદથી વધાઇના મંગળ ગીતો ગાતી હોય ત્યારે એમના અંગેઅંગમાં અનેરો આનંદ ઉભરાતો હોય જે એમનાં ગીતોમાં પડઘાતો હોય. ગીતો ગાવાની ઉત્કંઠા, રાગ ને ઢાળની ઢબ, લય ને આરોહઅવરોહમાં એ સરસ વ્યક્ત થતો રહેતો હોય.

માનુનિઓ કેવળ મંગળ ગીતો જ ગાય છે એમ નથી, સાથે સાથે વાલાને વહાલથી વધાવવા માટે મોતીના થાળ પણ ભરીને હાથમાં તૈયાર રાખ્યા છે. સહુ યુવતીઓ ટોળે મળીછે પ્રભુની પ્રતિક્ષામાં ભારે ભાવવિભોર બની છે. એમના અંતરમાં અદમ્ય આતુરતા ને દેહમાં અકથ્ય થનગનાટ છે. હૈયાના હાર હરિવરને ઝટઝટ વધાવી લઇને પોતાના મનના સર્વે મનોરથ એમને પૂરા કરી લેવાછે. એ માટે તો ઉચક મને એ વાટ જોઇ રહે છે. એમાં જો જરાય વિલંબ થાય તો એ ભારે આકળી ને ઐબાકળી બની જાય છે. પળે પળે ઉત્કંઠા અંતરમાં ઉભરાતી રહે છે.

પ્રાણવલ્લભ પ્રભુની પધરામણીના પરમાનંદમાં અને એની પ્રતિક્ષાની નાજુક પળોમાં હર્ષઘેલી બનેલી પ્રેમદિવાની સર્વે સખીઓ ઘરનો સઘળો કામધંધો–રોજિંદી પ્રવૃત્તિઓને પણ આજે તો જાણે સાવ વીસરી ગઇ હોય એમ લાગે છે. અવિનાશીના આગમનના આનંદના અતિરેકમાં એને પોતાના દેહનુંય ભાન ભૂલાઇ ગયું છે, કેવળ પ્રભુ મિલન એનાં દર્શન સિવાય બીજી કોઇ એને લગની કે ઝંખના નથી. હરિને મળવાના તેમ વધાવવાના હરખમાં એવી તો બાવરી બની છે કે એની વાત ન થાય.

ઘરમાંથી આવી ઊભી બારણે એટલે કે પોતે ત્રણ દેહથી વિરક્ત થઇ જવું એ નાનીસૂની વાત નથી. જોગી, જતિ અને તપસ્વીઓ દેહદમન કરે છે તોય દેહના ભાવ ટાળી શકતા નથી. સંગ પ્રસંગે એ દેહભાવ એનો ભાવ તો જરૂર ભજવે છે જ. જ્યારે પ્રભુ પ્રેમમાં પાગલ બનેલ પ્રેમીજન સહજે જ પોતાના દેહનાભાવ વીસરી જાય છે. પ્રભુપ્રેમનું રસાયણ જ કાંઇક એવું છે કે જેના અદ્‌ભુત માધ્યમથી ભક્તના ભાવવિભોર અંતરમાં ઝંખના, તલસાટ ને વ્યાકુળતા જાગતા એ ભારે અજંપો અનુભવે ને કેવળ પ્રભુમાં જ એ તન્મય બની રહે. પ્રેમદિવાની ગોપીઓ અને મીરાંની આવી સ્થિતિ હતી જને.

આવા ભાવુક અને પ્રેમ નિતરતાં પદોના રચયિતા સદ્. બ્રહ્માનંદ સ્વામી, સદ્. પ્રેમાનંદ સ્વામી આદિ નંદસંતોની આવીજ સ્થિતિ હતી.

પૂર્ણ પુરુષોત્તમનારાયણને પ્રાર્થના! [પુષ્પ-૨૫]

—મહેન્દ્ર નંદલાલ શેલત

હે પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા,

આ વખતનું આપનું અવતરણ કલ્યાણકારી, **મંગલકારી** હતું. સર્વજીવ પ્રાણીમાત્રનું **મંગલ** કરવા કરુણાપૂર્ણ પ્રાગટ્ય હતું. આ અવતારમાં તો હે શ્રીજી, આપે **મંગલતાના મેઘ** વરસાવ્યા છે !

હે મહાપ્રભુજી, આપના સિદ્ધાન્તો પણ મહા મંગલકારી ! આપે આપેલા આદેશો ને સંદેશા પણ સર્વને આલોક અને પરલોકમાં સુખકારી અને સર્વ પ્રકારે મંગલકારી, આ આપનો મહાન ઉપકાર અમે આશ્રિતો શું વિશ્વમાત્ર કેમ વિસરી શકે ? આપના દીર્ઘદૃષ્ટિપૂર્ણ **એ મંગલકારી સંદેશાની મહત્તા** હવે ધીમે ધીમે અન્યને પણ સમજાતી જાયછે.

હે શ્રીહરિ, આપનું દર્શન મંગલમય છે જે કર્યા પછી સર્વત્ર મંગલતાનાં દર્શન થાય છે. આપની મંગલ મૂર્તિનું ધ્યાન, ત્રિવિધિ તાપનો નાશ કરનારું છે. અંતરમાં અનેરી શાંતિ અર્પનારું છે.

હે મંગલમૂર્તિ મહાપ્રભુ, આપની એ મંગલમય મૂર્તિનું બાહ્ય દર્શન કરી, તેને અંતરમાં ઉતારતા રહીએ ! હૃદયે ધારતા રહીએ ને મંગલ પ્રેરણા પામતા રહીએ, એવી પ્રાર્થના.

હે મોહનવર, આપનાં આ વખતનાં ચરિત્રો પણ મંગલકારી છે. ક્યારેક અલૌકિક ઐશ્વર્યો પ્રગટાવ્યાં, તો ક્યારેક સાવ સામાન્ય માનવી જેવી ભૂલભૂલામણીમાં મૂકી દે એવી પણ ચેષ્ટાઓ કરી. એ સર્વ **દિવ્ય માનુષી ચરિત્રો મહામંગલકારી છે** અને અમંગલહારી છે, એવા મહિમાના અનુસંધાન સાથે તેનું શ્રવણ અને સ્મરણ કરતા રહેવાય એવી યાચના છે.

હે શ્રીજી, આપનું **સ્મરણ મંગલમયછે,** જેનાથી જગતનું વિસ્મરણ થાય છે, એ મંગલ સ્મરણ જન્મમરણના ફેરાને મીટાવે છે, જે અંતરમાં શાંતિની અનેરી અનુભૂતિ કરાવે છે, જે દિવ્ય આનંદની વર્ષા વરસાવે છે, સાચા સુખની સરિતા વહાવે છે, એવું આપનું મંગલ સ્મરણ અમને અખંડ થતું રહે એવી પ્રાર્થનાછે.

હે ગુણિયલ મૂર્તિ ગોપીનાથજી મહારાજ, આપના **ગુણો મંગલમય છે.** આપના એક એક ગુણો મંગલ પ્રેરણા આપે છે. આપતો ગુણ સાગરછો, જેમાં સદા મંગલતાના મોજાં ઉછળે છે, જે અમને બ્રહ્મભાવથી ભીંજવીદે તેવાં છે; તેની અમને પણ અનુભૂતિ થાય એવો હે અક્ષરાધિપતિ, આપ અનુગ્રહ કરશો.

હે શ્રીજી, આ અવતારમાં આપે અનેક ઉત્સવો ઉજવ્યા, તેની પાછળ સર્વનું મંગલ થાય એવી ભાવના ભરેલી હતી ! અમે એ હેતુને લક્ષ્યમાં રાખી સર્વજનનું મંગલ થાય-મંગલ માર્ગે ચાલવાની પ્રેરણા મળે એવા આપના **જનમંગલ-સર્વમંગલ વિશ્વમંગલ** સમૈયા ઉત્સવોને યાદ કરી અમે પણ આપની પ્રસન્નતાના પાત્ર બનીએ એવી પ્રાર્થના !

તનોતુ કૃષ્ણોઽખિલ મંગલં નઃ

'વિસ્તારજો મંગલ સહુ અમારું'

સર્વ પ્રકારે સર્વનું મંગલ થાય એવી આપની શિક્ષાપત્રીના છેલ્લા શ્લોકની કેવી અદ્ભૂત ભાવના ને પ્રાર્થના ! અમારું પણ આપ સદા મંગલ કરો એજ અભ્યર્થના !

જનમંગલ અંક :- અમદાવાદ ગુરુકુલમાં ઉજવાએલ જનમંગલ મહોત્સવના સમાચાર અને ફોટા સાથેનો આ અંક શ્રીજી ચરણમાં સમર્પિત કરીએ છીએ. —તંત્રી, સહતંત્રી

શ્રીનગરના સત્સંગની સુવાસ

મહેન્દ્ર નંદલાલ શેલત

"સુબા સાહેબે આપને આમંત્રણ પાઠવ્યું છે. તો આપ ભદ્રની કચેરીએ પધારજો. સુબા સાહેબને આપનું સન્માન કરવું છે." અમદાવાદના સુબા વિઠોજી ભાઉએ ખાસદૂત મારફત ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ મહાપ્રભુને સંદેશો મોકલ્યો.

"અમારે માન સન્માનની જરૂર નથી પણ સુબા સાહેબે યાદ કર્યા તો અમે જરૂર આવીશું" ભગવાન શ્રીહરિએ આમંત્રણ સ્વીકારતાં કહ્યું.

ભગવાન શ્રીહરિ સંત પાર્ષદો સાથે અમદાવાદ ભદ્રની કચેરીએ પહોંચ્યા ત્યારે સુબાના હજુરીઓએ શ્રીજી સાથેના સંત પાર્ષદોને રોકયા ને કહ્યું, "સુબા સાહેબ, મહારાજશ્રીને એકાંતમાં મળવા માગે છે એટલે તેઓશ્રી એકલા અંદર પધારે, બીજા અહીં બેસો." શ્રીજીને એક હજુરીઓ સુબા પાસે લઇ જતો હતો, ત્યાં સન્યાસી દેવાનંદજીને થયું કે મહારાજ એકલાજ અંદર જાય તે ઠીક નહિ, એટલે પોતે સીફતથી અંદર ઘૂસી ગયા.

ત્યાં સુબાએ ઉભા થઇ ખૂબ ભાવ દર્શાવી સ્વાગત કરતાં, 'આપ આ ઉચ્ચાસને બિરાજો' એમ કહી એક ઉંચા સ્થાને સરસ ગાદી બિછાવેલી તે તરફ હાથનો નિર્દેશ કર્યો.

શ્રીજીએ ગાદી તરફ વેધક દૃષ્ટિ કરી ખૂબ સહજતાથી કહ્યું, 'આપના આ સ્વાગત માટે આભાર, પણ અમે રહ્યા ત્યાગી અને આપતો આ મુલકના રાજા છો. આપ એ સ્થાને શોભો અમે તો નીચે જ આસન કરીશું.' એમ કહેતાં શ્રીજીએ ગાદી તરફ પોતાના હાથમાં સોટી હતી તે ગાદી ઉપર સ્વાભાવિકભાવે ટેકવી અને સહેજ ભાર દઇ દબાવી. સુબો નજીક જઇ અટકાવી કંઇ બોલવા જાય છે ત્યાં તો સાધારણ ટેકાથી તેલના ટાંકા ઉપર ગોઠવેલી ગાદી ટાંકામાં ધડાક કરતી પડી અને મોટો ધૂબાકો થયો.

સુબો તો આભો બની એકદમ છોભિલો પડી ગયો. પોતાનું કાવત્રું છતું થઈ ગયું છતાં તેણે જે પૂછયું તેની વિગત શ્રીજીએ શાંતિથી આપીને કહ્યું કે પોતે સદાચાર પ્રવર્તન કરવા ને લોકોને આ લોક ને પરલોકમાં સુખી થાય તેવી જીવનરીતિ શીખવવા ઠેર ઠેર વિચરી રહ્યા છે બીજો કોઇ આશય કે સ્વાર્થ નથી. એમ સ્પષ્ટપણે કહ્યું ને નીડરતાથી ઉમેર્યું કે તમે અમને મારી નાખવા આ કાવત્રું કર્યું તે ઠીક ન કહેવાય.' આની સુબા ઉપર કાંઈ અસર ન થઇ. તેમને કહેવાતા સાધુબાવાઓએ શ્રીજી પ્રત્યેના તેજોદ્વેષથી ખોટી ભંભેરણી કરી હતી. કે શ્રીજીએ એક યજ્ઞ કર્યો તેમાં તમારા પિતાનું મૃત્યુ થયું ને હવે યજ્ઞ કરે છે તેમાં તમારો વારો આવશે. એટલે તો સુબાજીએ સાચી વાત જાણવા પ્રયત્ન જ ન કર્યો અને તેને શ્રીજી પ્રત્યે અભાવ આવી ગયેલો ને તે હવે નીકળે એમ ન હતો.

તેથી આ સાંભળી સુબાજીતો ઉલ્ટા વધારે ગુસ્સે થયા ને હુકમ કર્યો કે 'તમે અત્યારે ને અત્યારે આ શહેર છોડી ઇડરીઆ દરવાજેથી જતા રહો ને અહીં ફરી આવશો નહિ.'

ત્યાં તો દેવાનંદ સંન્યાસી સ્વામીજી અકળાઇને શાપ આપવા તૈયાર થયા, પણ શ્રીજીએ વાર્યા ને સુબાને પૂછયું. "અમે કયાં સુધી અહીં ન આવીએ ?' 'જયાં સુધી પેશ્વાનું રાજય છે ત્યાં સુધી અહીં પગ મૂકશો નહિ' સુબાએ

સત્તાના ઘમંડમાં કહ્યું. શ્રીજીએ મર્મમાં કહ્યું, 'ભલે, આપનું રાજ્ય હોય ત્યાં સુધી નહિ આવીએ બસ.'

શ્રીજી મહારાજ ખુદને આ રીતે મારી નાખવાનો અમદાવાદમાં હીચકારો હિન પ્રયાસ થયો. તે સિવાય ઉપર મુજબ જેતલપુરના યજ્ઞમાં પણ તેજો દ્વેષીઓ તરફથી ઘણી ઉપાધિઓ થઈ, તેનો અંતર્યામિ સર્વજ્ઞ ભગવાન શ્રીહરિને તો પહેલેથી જ ખ્યાલ આવી ગયો હતો.

આ સિવાય સંતોને પણ ઘણા માર અને ત્રાસ સહન કરવા પડેલા. મુક્તાનંદ સ્વામીને ભિક્ષામાં ઝેર આપવામાં આવેલું છતાં ક્ષમાની મૂર્તિ સહનશીલ સંતોએ આ બધું સહન કર્યું. તેમને તો શ્રીજી આજ્ઞાપાલન, ભજન અને પ્રચાર મુખ્ય હતાં.

ભગવાન શ્રીહરિની ઇચ્છા અમદાવાદમાં સત્સંગનો ધ્વજ ફરકાવવાનો હતો તેથી આ બધું સહન કર્યું ને કરાવ્યું.પણ પછી એ પેશ્વાનું રાજ્ય થોડા જ સમયમાં ગયું. અંગ્રેજોનું શાસન આવ્યું. તેમણે સાધુસંતોને અસુરો તરફની ઉપાધિ બંધ કરાવી.

ભગવાન શ્રીહરિ અમદાવાદ પધાર્યા, સંતો પણ ભયરહિત વિચરણ કરવા લાગ્યા ને સહુને લાગ્યું કે શ્રીજી મહારાજ અને તેના સંતો જે પ્રવૃત્તિ કરે છે તે સર્વજીવહિતાવહ છે—સર્વના કલ્યાણ માટે છે. તેથી ઘણા મુમુક્ષુઓ શ્રીજીના આશ્રિતો થયા.

શ્રીજીનો અંતરનો શુભ સંકલ્પ અમદાવાદમાં પ્રથમ મંદિર કરવાનો હતો, તે હવે સાકાર સ્વરૂપ પામવાનો સમય આવી ગયો ને મંદિર માટે સામેથી જમીન મળી, ભાવિકોએ મંદિર કરવા શ્રીજીને પ્રાર્થના કરી અને શ્રીજીએ સદ્. આનંદાનંદ સ્વામીને મોકલી શિખરબંધ મંદિર કરાવી સં. ૧૮૭૮ના ફાગણ સુદ ત્રીજે શ્રી **નરનારાયણ દેવની સ્વહસ્તે પ્રતિષ્ઠા કરીને તેમાં** પોતે પ્રગટપણે રહ્યા છે એમ જણાવ્યું અને બદ્રિકાશ્રમમાં દુર્વાસાના શાપનું નિમિત્ત ઉભું કરી અવતાર ધારણ કરી પધારેલા શ્રીજીએ જાણે અમદાવાદમાં બદ્રિકાશ્રમ લાવી એ શ્રી નરનારાયણ દેવ પધરાવ્યા.

જે શહેરમાં સંતોને ખૂબ સહન કરવું પડેલું ને શ્રીજીને જાકારો મળેલો ત્યાં આવું **ભવ્ય મંદિર** બંધાયું એટલું જ નહિ પણ સંપ્રદાયની એક **ગાદીનું પણ સ્થાન** બની ગયું ને એ શ્રીનગરમાં **સંપ્રદાયનો ધ્વજ ફરકી રહ્યો છે એ ઇતિહાસ સત્સંગ માટે ગૌરવરૂપ છે.**

અમદાવાદમાં આજે મૂળ સંપ્રદાયનાં નારણપુરા, નારાયણ ઘાટ, જીવરાજ પાર્ક વગેરે સ્થળે પણ મંદિરો થયાં છે એ આનંદની વાત છે. શ્રીજીનો દ્વિશતાબ્દી મહોત્સવ ને ગત વર્ષે સુવર્ણ જયંતી મહોત્સવ પ. પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય શ્રી **તેજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના** નેતૃત્વ નીચે ધામધૂમથી ઉજવાયો હતો.

મૂળ સંપ્રદાયના સિદ્ધાન્તો પ્રમાણે ચાલતી રાજકોટ **સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલની** પણ અહીં શાખા પ્રસ્થાપિત થઇ અને તે દ્વારા પણ શ્રીજીના અવતાર હેતુ પ્રમાણે શ્રીજીના સર્વજીવ હિતાવહ સંદેશાનો પ્રચાર અને સત્સંગની અભિવૃદ્ધિનાં સત્કાર્યો થતાં રહે છે. એ રીતે પણ અમદાવાદ વિસ્તારનો સત્સંગ શ્રીજીની કૃપાપૂર્ણ દૃષ્ટિથી વધતો જાય છે અને તાજેતરમાં ગુરુકુલ તરફથી ઉજવાએલ **જન-મંગલ મહોત્સવથી** મૂળ સંપ્રદાયની સુવાસ વધુ પ્રસરી છે. *

* મહોત્સવનું મહત્ત્વ *

સાધુ લક્ષ્મીનારાયણદાસજી

આમ તો છેક પ્રાચીન સમયથી જ ઉત્સવોનું આગવું આકર્ષણ જનસમાજને ભારે પ્રભાવિત કરતું રહ્યું છે. ભલે વર્ષો વ્યતીત થયાં અને જમાનો પણ બદલાયો આમ છતાં લોકમાનસમાં પડેલા ઉત્સવોના આકર્ષણમાં તો જરાય ઓટ કે ખોટ આવેલ નથી. સમય જતાં એમાં નવિનતાનો ને વિવિધતાનો વધારો તો જરૂર થયો છે.

ઉત્સવો કે મહોત્સવો પ્રત્યે આબાલવૃદ્ધ સહુને આટલું બધું આકર્ષણ રહેછે એનાંય કારણો છે. મહોત્સવથી માનવને રોજિંદી પ્રવૃત્તિમાં મળતી મનની મોકળાશ. જનવૃંદમાં મોજથી મહાલવાનો મળતો લહાવો. અંતરને આનંદિત કરતી અરસપરસના સ્નેહભાવની ભીનાશ અને મહોબતની મીઠાશ. સતત કામકાજના બોજમાંથી મળતી નવરાશ ને દૂર થતી નીરસતા. અંતરમાં ઉભરાતાં આશા, ઉમંગ ને મધુરતા. આ બધાનાં પરિણામે માનવ જીવન હર્યું ભર્યું ને ધબકતું બની રહેછે. એટલે જ ઉત્સવો લોકજીવનમાં તાણાવાણાની જેમ વણાઇ ગયા છે અને આપણી આર્ય હિન્દુ સંસ્કૃતિ તો ઉત્સવોથી સભર ભરી છે.

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ મહાપ્રભુએ મહોત્સવમાં રહેલ મધુરપ અને લોકમાનસમાં રહેલ એના અનેરા આકર્ષણને પીછાન્યા. સાથે સાથે કાળે કરીને એમાં પેસી ગયેલ સ્વછંદતા, વિલાસિતા, ગેરવ્યવસ્થા અને અજ્ઞાનતા એમને જોવાજાણવામાં આવી. આ બધું એમને ન રુચ્યું. ઉત્સવોની ઉજવણી પાછળની ભુલાએલ અધ્યાત્મ ભાવનાને ફરીથી જીવંત અને ચેતનવંતી કરવાની એમને તાતી જરૂર જણાઇ આવી. આથી મહોત્સવના મર્મજ્ઞ મહાપ્રભુ સ્વામિનારાયણે જનતાની રસવૃત્તિનો તેમજ ઉત્સુકતાનો સંબંધ ને અનુબંધ ભગવાન સાથે જોડી દીધા.

કાંઇક આવા હેતુથી વિવિધ વાર–તહેવારને અનુલક્ષીને ઉજવાતા વ્રતોત્સવને એમણે સમૈયા એવું વિશિષ્ટ ને ભાવ સભર સાંપ્રદાયિક નામ આપી દીધું એટલું જ નહિ એની ઉજવણીમાં એમણે ભગવાન સંબંધી સદાચારમય ભાગવત ધર્મનો સમાવેશ પણ કરી દીધો. આ ઉત્સવ ને સમૈયાનો મર્મ સહુને સમજાવીને તેઓ કહેતાઃ

'જેમ અન્ય લોક થાય ભેળા,
એમ સમજશો મા એહ લીળા.'

પોતાના પ્યારા ભક્તોને લાડ લડાવવા ને એમના મનોરથો પૂર્ણ કરવા શ્રીહરિએ અનેક ઉત્સવો યોજ્યા. રંગોત્સવ, રાસોત્સવ, ફૂલદોલોત્સવ, દીપોત્સવ, અન્નકૂટોત્સવ, રામનવમી ને જન્માષ્ટમીના ઉત્સવો વગેરે ઘણા ઉત્સવો ઉજવ્યા જેને બિરદાવતાં નિષ્કુળાનંદ સ્વામી કહેછે :

'એક ઉત્સવ શું કહું,
નિત્ય નિત્ય ઉત્સવ થાય છે.
નર–નારી નિયમધારી,
ગુણ ગોવિંદના ગાય છે.'

ઉત્સવો પાછળના શ્રીહરિના આવા ઉચ્ચ હેતુને લક્ષમાં રાખીને જ પૂજ્ય શાસ્ત્રીજી મહારાજે ઉનાથી આરંભીને અમરેલી ને જૂનાગઢમાં ભવ્ય ઉત્સવો યોજ્યા ને ગુરુકુલને આંગણે તો એમણે એકએકથી ચડિયાતા અનેક ઉત્સવો યોજીને સંપ્રદાયની સુવાસ વધારી એમને પગલે ચાલી રાજકોટ ગુરુકુલમાં સ્મૃતિ મહોત્સવ યોજાયો, સુરત ગુરુકુલમાં અભ્યુદય મહોત્સવ, જૂનાગઢમાં સર્વમંગલ મહોત્સવ ને અમદાવાદને આંગણે હમણાં જ આ જનમંગલ મહોત્સવ યોજાયો ને તેનાથી સત્સંગની સારી સુવાસ પ્રસરી.

અમદાવાદ ગુરુકુલમાં ઉજવાયેલ

જન્મમંગલ મહોત્સવ

"ભગવાનનાં કાર્ય ભગવાન પૂરાં કરાવેછે." એવી પૂર્ણ પુરુષોત્તમ ભગવાન શ્રીસ્વામિનારાયણ મહાપ્રભુમાં અનન્ય દૃઢ નિષ્ઠાવાળા પૂજ્ય શાસ્ત્રીજી મહારાજે શ્રીજીને સંભારી, શ્રીજીને સહાય આગળ રાખી, શ્રીજીના સર્વજીવ હિતાવહ સંદેશા અનુસારે પ્રારંભેલ સદ્‌વિદ્યાના પ્રવર્તન દ્વારા સત્સંગ પ્રચારની સેવા પ્રવૃત્તિ ધીમે ધીમે પણ સંગીનપણે આગળ ધપતી ગઇ.

ગુરુકુલની સેવા પ્રવૃત્તિ દ્વારા સદ્‌વિદ્યા પ્રવર્તન માટે પ્રથમતો જૂનાગઢ શ્રી રાધારમણ દેવની છત્રછાયામાં પવિત્ર પ્રસાદી વાવની સમીપમાં આવેલી જમીન પ્રાપ્ત કરી લીધી.

તે પછી સૌરાષ્ટ્રના કેન્દ્રસ્થાન સમા રાજકોટમાં પણ સરકારમાં રજુઆત કરી રાહતભાવે જમીન મેળવી અને ત્યાં તો સં. ૨૦૦૪થી ગુરુકુલનો મંગળ પ્રારંભ પણ થઇ ગયો ને તેનો ઉત્તરોત્તર વિકાસ થતો ગયો.

જુનાગઢ શાખા

તે દરમ્યાન જૂનાગઢ જમીન ઉપર સાર્વજનિક હેતુથી સેવા પ્રવૃત્તિ શરૂ નહિ થાય તો મહામુશ્કેલીએ મળેલી એ મહત્ત્વની જમીન સરકારને પાછી આપી દેવી પડે એવી પરિસ્થિતિ ઉપસ્થિત થઇ. તે વખતે પરમ પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજશ્રી તથા પૂજ્ય સંતો અને આગેવાન સત્સંગીઓને, ત્યાં શુભ સેવા પ્રવૃત્તિ કરવાની જાહેર વિજ્ઞપ્તિ કરાઇ અને તે રીતે સદ્‌પ્રવૃત્તિ કરનાર ટ્રસ્ટને તે જમીન સુપ્રત કરી દેવાની પણ તૈયારી બતાવેલી પણ, બે ત્રણવારની યાદ બાદ પણ કોઇ તૈયાર તો ઠીક પણ પૂછવા માટે પણ કોઇએ દરકાર ન કરતાં પૂજ્ય શાસ્ત્રીજીએ **શ્રીજીની ઇચ્છા તેમના દ્વારા જ આ સેવાકાર્ય કરાવવાની છે** એમ માની ઇ.સ. ૧૯૬૨માં રાજકોટ ગુરુકુલની પ્રથમ શાખાનો ત્યાં પુનિત પ્રારંભ કર્યો ને તેનો પણ વિકાસ થતાં ગત વર્ષે ત્યાં સર્વ મંગલ મહોત્સવ ઉજવાયો તે સહુને સુવિદિત છે.

અમદાવાદની બીજી શાખા

રાજકોટ જૂનાગઢ ગુરુકુલમાં એસ. એસ.સી. સુધીના વિદ્યાર્થીઓ માટે સુવિધા છે. આગળના વિદ્યાર્થીઓ માટે વિશેષ વિસ્તરીકરણ હવે આ સ્થળે શક્ય ન હતું. પણ મેટ્રિક પછી આગળના વિદ્યાર્થીઓને પણ આવી સુવિધા મળે અને તેમના અભ્યાસની પરિપૂર્ણતા સુધી ધાર્મિક સંસ્કારો જળવાઇ રહે તે માટે યોગ્ય સગવડ કરાય તો ભાવિપેઢીની મોટી સેવા થાય અને સત્સંગ જળવાઇ રહે તેથી ગુજરાતના પાટનગર અને શિક્ષણના કેન્દ્ર સમા અમદાવાદમાં આવી સેવા પ્રવૃત્તિનો વિચાર થતો હતો. પણ આર્ષદૃષ્ટા આ મહાન સંત વિચાર્યા વગર ઉતાવળું પગલું ભરતા નહિ.

પરંતુ તે દરમ્યાન અમદાવાદના જ કેટલાક આગેવાન સમજુ સત્સંગીઓ તરફથી આગ્રહ થયો. તે વખતે પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજની તબિયત ઘણી જ નાદુરસ્ત રહેતી, તેથી તેઓ ડોકટરી સલાહ અને હરિભક્તોના આગ્રહથી ખંડાલા હવાફેર ને સારવાર માટે પધારેલા.

દરમ્યાન મુંબઇના સેવાભાવી અને પરમ ઉત્સાહી પ. ભ. શ્રી રામુભાઇ ઠક્કર ને તેમના

મિત્ર શ્રી જીતેનભાઈ મોદીએ સરકારને અરજી દ્વારા રજુઆત કરી. સરકારમાં તો રાજકોટ ગુરુકુલનું નામ જાણીતું હતું જ. તેની સુવાસ સારાય ગુજરાતમાં વિસ્તરી હતી અને આવી સંસ્થા અમદાવાદમાં પણ સેવા પ્રવૃત્તિ કરતી હોય તો શિક્ષણક્ષેત્રને પણ ફાયદો છે તેમ જાણી દોઢ એકર જમીન યુનિવર્સીટી નજીક ડ્રાઇવ ઇન રોડ ઉપર મળી અને તેની જાણ ખંડાલા પૂજ્ય શાસ્ત્રીજી મહારાજને કરી ત્યારે તેઓશ્રીને **લાગ્યું શ્રી નરનારાયણ દેવની ઇચ્છા અમદાવાદમાં પણ સેવા કરવા ખેંચી જવાની છે.** છતાં ખૂબ સાચવીને આગળ પગલાં ભરવા તેમણે સૂચના આપી.

જમીનનો કબ્જો મેળવવામાં થોડી મુશ્કેલી હતી પણ તે દૂર થઇ. ભગવાન શ્રીહરિની કૃપાથી જમીનનો કબ્જો મળી ગયો અને તાત્કાલિક જમીન ફરતી શ્રમ સેવાથી વંડી વાળી બાંધકામની શુભ શરૂઆત થઇ.

મંગલ ખાતમુહૂર્ત

અમદાવાદમાં રાજકોટ ગુરુકુલની બીજી **શાખાનું શુભ ખાતમુહૂર્ત તા. ૧૫-૧૧-૭૬ના** શુભ સોમવારે પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજ અને પ. ભ. કુમાર શ્રી પ્રદ્યુમ્નસિંહજીભાઈના શુભહસ્તે કરવામાં આવ્યું ને સાથે ગાંધી સન્સવાળા પ. ભ. ધીરૂભાઈ ગાંધી, માતંગી ટ્રાન્સપોર્ટવાળા શેઠ શ્રી ભોગીલાલભાઇ તથા સેવાભાવી પ. ભ. ગંગારામભાઇ પણ પૂજામાં બેઠા હતા.

આ મંગલ અવસરે **શ્રી નરનારાયણ દેવ ગાદીના અમદાવાદ(કાલુપુર) મંદિરના મહંત સ્વામી** પૂ.સ. શા. શ્રીકૃષ્ણજીવનદાસજી તથા તેમના ગુરુ સ. શા. બળદેવપ્રસાદદાસજી, સ. શા. સ્વામી શ્રી દેવચરણદાસજી (બંને), સ. પુ. શ્રી હરિપ્રિયાનંદજી, સ. શા. શ્રી હરિનારાયણદાસજી, સ. સ્વામી શ્રી દેવનંદનદાસજી, સ. સ્વામી શ્રી મહાપુરુષદાસજી, ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીના હજુરી પાર્ષદ શ્રી મહોબતસિંહ ભગત વગેરેએ પધારી પ્રસંગ શોભાવી શુભાશીર્વાદ આપ્યા હતા.

હરિભક્તોમાં પ. ભ. શ્રી **મણિલાલભાઇ બાલજી સાહેબ,** પ. ભ. શ્રી શનાભાઇ લલ્લુભાઇ પટેલ, ડ્રાઇવ ઇન સીનેમાવાળા શેઠ શ્રી માવજીભાઈ રૂડાભાઇ, અમદાવાદ કાલુપુર મંદિર સ્કીમ કમિટીના મેમ્બર શ્રી રમણભાઇ પટેલ, તથા અમદાવાદ અને બાબરીઆના આગેવાન ભાવિક ભક્તજનોની પણ ઉપસ્થિતિ હતી અને આ પ્રસંગે થયેલા પ્રવચનોમાં આ ગુરુકુલથી સદાચાર ને સંસ્કારનું વાતાવરણ વિસ્તરશે ને સત્સંગ સમાજને પણ લાભ મળશે એ મુખ્ય સૂર હતો.

પ. પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજે સંતોના શુભાશીર્વાદ અને ભાવિકોની શુભેચ્છા બદલ આનંદ વ્યક્ત કરી.. ગુરુકુલ સ્થાપવું, સંચાલન કરવું કેટલું કપરું છે તેનો ખ્યાલ આપી ભગવાન શ્રીહરિ જ આ બધું ચલાવે છે એમ નિર્લેપ ભાવે જણાવ્યું હતું.

સેવા સુપ્રત થઇ
શ્રી બાલકૃષ્ણદાસજી સ્વામીને

અમદાવાદની જમીન મળી ગઇ, ખાતમુહૂર્ત થઇ ગયું. પણ મહત્ત્વની સેવા હવે શરૂ થતી હતી, બાંધકામની. ડ્રાઇવ ઇન રોડ ઉપર દૂર ડ્રાઇવ ઈન સીનેમા એ સિવાય, યુનિવર્સિટી ગ્રાઉન્ડથી ડ્રાઈવ ઈન સીનેમા સુધી કંઇજ વિકાસ થયેલો ન હતો. છૂટી છવાઇ સોસાયટીઓ હતી પણ વધારે શુન્યકાર હતો. કામ ઘણું કપરું હતું. વળી રાજકોટ જેવું જાણીતું ક્ષેત્ર નહિ,

પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજ નાદુરસ્ત તબિયતને લીધે ને અન્ય સેવા પ્રવૃત્તિઓને લીધે સતત ત્યાં રોકાઇ બાંધકામ સેવા કરાવી શકે એ શક્ય ન હતું. કરકસર અને શ્રમ સેવાથી જ આ કાર્ય કરવાના આગ્રહી અને રુચિવાળા પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજે આ કામ કોને સોંપવું ? એની સ્વયં વિચારણા બાદ થોડા જ સમય પહેલાં વિદ્યાર્થી અવસ્થામાંથી ત્યાગી દિક્ષા લઇ સાધુ થયેલા યુવાન **બાલકૃષ્ણદાસજીને** તેમની સાધુતા અને કાર્યદક્ષતા જોઈ આ સેવામાં સાયુજ્ય કર્યા.

ગુરુકુલ નજીક એક અલગ રૂમ રાખી, પુ. બાલકૃષ્ણદાસજી સ્વામી, વિષ્ણુપ્રસાદદાસજી વગેરે સંત પાર્ષદો ત્યાં રહી, રાત દિવસ જહેમત ઉઠાવી, જે જોરશોરથી કામ ઉપાડ્યું ને સેવામાં સંતો અને જૂના વિદ્યાર્થીઓ તથા ભાવિકોની ટૂકડી લાગી ગઇ તે જોઇ એ વિસ્તારમાંથી રોજ પસાર થતા લોકોને પણ આશ્ચર્ય થતું. જોતજોતામાં ખાતમુહૂર્ત પછીના ચારેક માસના ટૂંકા ગાળામાંતો સભા મંડપ, સાધુ આશ્રમ, ભંડાર, કોઠાર અને વિશાળ છાત્રાલયનું કામ થઇ ગયું. અને તેથી રાજકોટ ગુરુકુલની આ દ્વિતીય શાખાના મંગલ ઉદ્‌ઘાટન પ્રસંગે ધૂનભજન, જનમંગલસ્તોત્ર પુરશ્ચરણ, વેદોક્તવિધિ તથા હોમાત્મક મહાપૂજાનો વિશિષ્ટ કાર્યક્રમ **ફાગણ વદ બારશ ને બુધવાર તા. ૧૬-૩-૧૯૭૭ના શુભ દિને** યોજાયો હતો.

ધ. ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીની પધરામણી અને પ્રસન્નતા

આ શુભ પ્રસંગે શ્રી નરનારાયણ દેવની ગાદીના પ. પૂ. ધ. ધુ આચાર્ય શ્રી તેજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રી, આમંત્રણ સ્વીકારી, કૃપા કરી તા. ૧૬-૩-૧૯૭૭ના રોજ સવારે અમદાવાદ ગુરુકુલમાં પધાર્યા ત્યારે ગુરુકુલ બેન્ડે મંગલ સૂરો રેલાવી અને સહુએ ભગવાનના જયનાદો સાથે પ. પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રીની મંગલ પધરામણીને આનંદપૂર્વક વધાવી ને પૂ. શાસ્ત્રીજી સ્વામીએ ધ. ધુ. મહારાજશ્રીને પૂજ્યભાવે પુષ્પહાર અર્પણ કરી, વંદનપૂર્વક ભાવપૂર્ણ સ્વાગત કર્યું પછી સિંહાસનમાં પધરાવેલી શ્રીજીની મંગલમય મનોહર ચિત્ર પ્રતિમાની પ. પૂ. ધ.ધુ. આચાર્ય શ્રી તેજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજે શુભહસ્તે આરતી ઉતારી ત્યારે અનેરું દિવ્ય વાતાવરણ છવાઇ ગયું હતું.

પ. પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રીએ આશીર્વાદાત્મક મંગલ પ્રવચન કરતાં, અમદાવાદમાં ગુરુકુલ શરૂ થાય છે તેથી આનંદ વ્યક્ત કરી પૂ. શાસ્ત્રીજીની આ જરૂરી એવી પાયાની સેવા પ્રવૃત્તિને બિરદાવી શુભાશીર્વાદ આપ્યા હતા. આ પ્રસંગે પધારેલા અમદાવાદ મંદિરના સ. સ્વામી શ્રી હરિનારાયણદાસજી તથા સ. શા. શ્રી હરિકૃષ્ણદાસજી વગેરે સંતો, પ. ભ. શ્રી મણિલાલભાઇ ભાલજા, સહજાનંદ કોલેજના પ્રીન્સીપાલશ્રી, ગુજરાત યુનિવર્સીટીના વાઇસ ચાન્સેલર શ્રી ઇશ્વરભાઇ પટેલ, મુંબઇ સમાચાર સાપ્તાહિકના સહતંત્રી શ્રી હરિહરભાઇ વગેરેએ પણ પ્રાસંગિક પ્રવચનો કરેલાં ને શ્રી મહેન્દ્રભાઇ શેલતે સભાસંચાલન કરી આભારવિધિ કર્યો હતો.

સત્સંગપુષ્ટિ અને અભિવૃદ્ધિ

આ ગુરુકુલ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓનું ધાર્મિક સંસ્કારો સાથે ઉચ્ચ જીવન ઘડતર થવા લાગ્યું. હરિભક્તો પણ વિદ્યાર્થીઓની સભામાં હાજરી આપી કથાવાર્તાનો લાભ લેતા. શ્રાવણ વદમાં રાજકોટ ગુરુકુલમાં બ્રહ્મસત્ર પ્રતિવર્ષે યોજાયછે અહીં શ્રાવણ સુદમાં જ્ઞાનસત્ર યોજવાનો પુ.

બાલકૃષ્ણદાસજીએ ૧૯૭૭થી મંગલ પ્રારંભ કર્યો ને તેમાં ઘણા ભક્તોએ લાભ લીધો ને એ રીતે સત્સંગની પુષ્ટિ ને અભિવૃદ્ધિ પણ થતી રહી.

વિશેષ આનંદની વાત તો એ હતી કે આ પ્રથમ જ્ઞાનસત્રના પૂર્ણાહુતિ તા. ૨૭–૮–૭૭ના શુભદિને અમદાવાદ શ્રીનરનારાયણદેવની ગાદીના પ. પૂ. ધ. ધુ. આચાર્ય **મહારાજશ્રી તેજેન્દ્ર-પ્રસાદજી મહારાજ** પણ કૃપા કરી પધાર્યા ને દર્શન પ્રવચનનો લાભ આપ્યો. પ. પૂજ્ય મહારાજશ્રીએ મંગલ પ્રવચન કરતાં, આ સંસ્થામાં **બીજીવાર** આવવાનો પ્રસંગ આવ્યો એમ જણાવી, અહીં સત્સંગના સંસ્કારો અપાય છે તેનાથી જીવનું રૂડું થાય છે એમ કહી શુભાશીર્વાદ આપ્યા હતા.

પછી તો પ્રતિવર્ષે શ્રાવણ સુદમાં આ ગુરુકુલમાં જ્ઞાનસત્ર યોજાય છે અને વિદ્યાર્થીઓ ઉપરાંત ઘણી મોટી સંખ્યામાં ભાવિકો તેનો લાભ લે છે.

શ્રીજી કૃપાથી વિકાસ

ઉપર પ્રમાણે ધ. ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી અને સંતોના શુભાશીર્વાદથી અને અસંખ્ય ભાવિક ભક્તજનોની શુભેચ્છાથી અમદાવાદ ગુરુકુલની શાખાનો ઝડપી વિકાસ થતો ગયો. સંતોના જીવન અને ગુરુકુલના કેલેજીયન વિદ્યાર્થીઓનું પણ શિસ્તબદ્ધ, ધાર્મિક સંસ્કાર-યુક્ત જીવન ઘડતર થતું જોઇ, સહુને સંસ્થા પ્રત્યેની શુભ લાગણી વધતી ગઇ. તેની સુવાસ વિસ્તરતી ગઇ.

પ્રવેશ માટે વિદ્યાર્થીઓની પડાપડી થવા લાગી. તેથી તેને પહોંચી વળવા ઈ.સ. ૧૯૮૨–૮૩માં છાત્રાલયનો ઉપરનો માળ બંધાયો. વિદ્યાર્થીની સંખ્યા વધતાં નીચેના સભાખંડમાં વિદ્યાર્થીઓ હવે સમાતા ન હતા. હરિભક્તો સાથેની સભા હોય ત્યારે તો વિશેષ મુશ્કેલી થતી. તેથી પ. પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજના પ્લાન પ્રમાણે, સંતો અને હરિભક્તો ને વિદ્યાર્થીઓની શ્રમસેવાથી વિશાળ ભવ્ય દર્શનીય પ્રાર્થના હોલ તૈયાર થયો. અને સં. ૨૦૩૯ (૧૯૮૩)ના માગશર માસમાં પ. પૂ. ધ. ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રી તેજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના કૃપાપૂર્ણ શુભાશીર્વાદથી પ્રાર્થના હોલમાં ઠાકોરજી પધરાવાતાં ત્યાં વિદ્યાર્થીઓએ પૂજા-પાઠ અને પ્રાર્થનાનો શુભારંભ કર્યો. ધૂન ભજન અને સત્સંગ માટે પણ સુવિધા મળી.

અમદાવાદ ગુરુકુલમાં પ્રથમ મંગલ મહોત્સવ

અમદાવાદ ગુરુકુલનો સાતેક વર્ષમાં જ ઘણો વિકાસ થયો. ઉપર મુજબ વિશાળ પ્રાર્થના હોલ પણ વિદ્યાર્થીઓને પૂજા પાઠ પ્રાર્થના અને અન્ય કાર્યક્રમો માટે તૈયાર થઇ ગયો હતો. બીજી બાજુ મુંબઇ નિવાસી ઉનાના પ.ભ. શ્રી ધીરજલાલભાઇ કેશવલાલભાઇ શાહને પોતાના વડીલોની પુણ્ય સ્મૃતિમાં શ્રીમદ્ ભાગવત પારાયણ કરાવી એક મોટો મહોત્સવ ઉજવવાની ઇચ્છા હતી. ત્રીજી તરફ અમદાવાદના ભાવિક જનોની માગણી હતી કે અમદાવાદ ગુરુકુલ થયા પછી કોઇ મોટો મહોત્સવ ત્યાં ઉજવાયો નથી તો એવું કોઇ આયોજન થાય તો સારું. એટલે શ્રીજી કૃપાથી શ્રી ધીરૂભાઇ શાહના મુખ્ય યજમાનપદે તા. ૨–૫–૮૩થી તા. ૯–૫–૮૩ સુધી એક મંગલ મહોત્સવ ઉજવાયો.

અમદાવાદ ગુરુકુલમાં ઉજવાતા આ પ્રથમ **મંગલ મહોત્સવમાં** શ્રી મહાવિષ્ણુયાગ, વેદ પારાયણ ભાગવત પારાયણ તથા ધૂનભજન ને પ્રવચનોનો કાર્યક્રમ ગોઠવાયો હતો.

મંગલ મહોત્સવમાં
ધ.ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીની પધરામણી

વિશેષ આનંદની વાત એ હતી કે આ મહોત્સવને શોભાવવા અમદાવાદ દેશની ગાદીના પ. પૂ. **ધ. ધુ. આચાર્ય શ્રી તેજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ** કૃપા કરી **સં. ૨૦૩૯ના ચૈત્ર વદ એકાદશી ને રવિવાર તારીખ ૮-૫-૮૩ના રોજ ગુરુકુલમાં પધાર્યા હતા.**

આ પ્રસંગે વિજય ચાર રસ્તા આગળ પ. પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજશ્રીનું ભાવભીનું સ્વાગત કરી, સુશોભિત રીતે શણગારેલ ગાડીમાં ઉચ્ચાસને બિરાજમાન કરી, વાજતે ગાજતે ભવ્ય શોભાયાત્રા કાઢવામાં આવી ને ગુરુકુલમાં શોભાયાત્રા આવી પહોંચતાં ભગવાન શ્રીહરિના જયનાદોથી ગુરુકુલ પ્રાંગણ ગાજી ઉઠયું હતું.

શા. માધવપ્રિયદાસજીએ કથા પ્રસંગ પૂરો કર્યા બાદ, વિશાળ સભામાં, સદ્‌વિદ્યાના તંત્રી પ. ભ. મહેન્દ્રભાઈ શેલતે સ્વાગત પ્રવચન કર્યું હતું.

ત્યાર બાદ અમદાવાદ મંદિરના પૂજ્ય મહંત શાસ્ત્રી શ્રી હરિકૃષ્ણદાસજી સ્વામી, માજી મહંત શા. શ્રી કેશવચરણદાસજી સ્વામી, જેતલપુર મંદિરના મહંત શા. શ્રી હરિશ્ચન્દ્રદાસજી સ્વામી, જૂનાગઢના શા. શ્રી પુરુષોત્તમચરણદાસજી સ્વામી વગેરે સંતોએ ને તે પછી હરિભક્તોએ પણ પ્રવચન કરી તે સહુએ સત્સંગની અભિવૃદ્ધિ અને સંપ્રદાયની પુષ્ટિ માટેની આ ગુરુકુલની સેવા પ્રવૃત્તિને બિરદાવી શુભ ભાવના વ્યક્ત કરી હતી.

આ પ્રસંગે ગુરુકુલના **પૂ. સ. શાસ્ત્રીજી શ્રી ધર્મજીવનદાસજી સ્વામીએ** પ. પૂ. મહારાજશ્રી કૃપા કરી પધાર્યા તેથી આવા પવિત્ર સેવા કાર્યોમાં ઉત્સાહનો વધારો થયો છે, એમ જણાવી હાર્દિક આનંદ વ્યક્ત કરી, પ. પૂ. મહારાજશ્રી સદા રાજી રહી શુભાશીર્વાદ આપતા રહે એવી અંતરની અપેક્ષા વિનમ્રભાવે વ્યક્ત કરી હતી.

ધ. ધુ. આચાર્ય શ્રી તેજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજશ્રીએ મનનીય પ્રવચન કરતાં શ્રીજીએ આદિ આચાર્યોએ અને નંદસંતોએ સત્સંગ પ્રચાર માટે જે કષ્ટો સહન કર્યાં છે તેની પ્રેરક વાતો કરી, ગમે તે દેશના હોય, ગમે તે જ્ઞાતિના હોય પણ સહુ ખભેખભા મીલાવીને સંપ્રદાયના રચનાત્મક કાર્યો કરવા પ્રયત્નશીલ રહીએ ને તે માટેનો નિશ્ચય આ દિવસે કરવા અનુરોધ કર્યો હતો.

વિશેષમાં પૂજ્યશ્રીએ હૃદયનો ભાવ વ્યક્ત કરતાં જણાવ્યું હતું કે શાસ્ત્રી સ્વામીએ હજારોની સંખ્યામાં **વિદ્યાર્થીઓ તૈયાર કર્યા છે** એ આનંદની વાત છે પણ એનાથીય અમારી દૃષ્ટિએ વિશેષ આનંદની વાત એ છે કે તેમણે **નવયુવાન ગુણિયલ સંતો તૈયાર કર્યા છે.** આપણા સંપ્રદાયના ઉચ્ચ ભાવિ માટે **કૃતનિશ્ચયી, ચારિત્ર્યશીલ યુવાન સંતોની બે દેશમાં ખૂબ જરૂર છે** એમ જણાવી અંતમાં શુભાશીર્વાદ આપ્યા હતા.

પ. પૂ. મહારાજશ્રીના પ્રવચનથી ભાવાન્વિત થયેલા અમદાવાદ ગુરુકુલના સંચાલક પુરાણી **બાલકૃષ્ણદાસજી સ્વામીએ** લાગણી સભરભાવે પ.પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રી અને પૂ.સંતોનો આભાર માની સહુના આશિષ માગ્યા હતા.

ઉત્તરોત્તર વિકાસ

આ પ્રસંગ ખાસ તો એટલા માટે વિશેષ યાદ આવે છે કે પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજે બાલકૃષ્ણદાસજી જેવા સંત તૈયાર કર્યા, અને જાણે

તેમનામાં રહેલી સુષુપ્ત શક્તિ ઓળખી, યુવાન-વયના બાલકૃષ્ણ સ્વામીને અમદાવાદ ગુરુકુલની સેવા સોંપી એમાં જાણે શ્રીજીની કોઈ અગમ્ય પ્રેરણા, શાસ્ત્રી સ્વામીનો રાજીપો અને આ મંગલ મહોત્સવ પ્રસંગે પધારેલા પ. પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજશ્રીના પણ શુભાશીર્વાદ મળ્યા ને જાણે એ **ત્રિવેણી સર્જાતાં**, પુરાણી શ્રી બાલકૃષ્ણદાસજી નિર્માનીભાવે, સમજણપૂર્વક સાચવીને શ્રીજીને આગળ રાખીને સેવા બજાવતા ગયા ને તેથી આજુબાજુના વિસ્તારોમાં પણ સંપ્રદાય તરફ અનેકને ગુણભાવ થયો, ઘણા સત્સંગી થયા, મંદિરે જતા થયા, ધર્મ નિયમ પાળતા થયા અને ઉત્તરોત્તર સર્વાંગી વિકાસ સધાતો ગયો.

ઘણા વિદ્યાર્થીઓની પ્રવેશ માટે અરજીઓ આવતી જ પણ જગા પ્રમાણે વિદ્યાર્થીઓ લઈ શકાતા. પરંતુ વધતા જતા ધસારાને થોડા ઘણા અંશે પહોંચી વળવાનું પણ આયોજન થયું.

ગુરુકુલની અંદરથી દરવાજાની જમણી બાજુએ નીચેની સાઇડે વિદ્યાર્થી સ્ટોર્સ, વિદ્યાર્થીઓને અભ્યાસિક માર્ગદર્શન માટે બે ક્લાસ રૂમ ને ભોંયતળીએ વિશાળ ગ્રંથાલય તથા વાંચનાલયની સુવિધા કરવામાં આવી. નિષ્ણાત પ્રાધ્યાપકોનું માર્ગદર્શન અને કોમ્પ્યુટર-પ્રશિક્ષણ પણ અહીં મળી રહે છે.

વિશેષમાં મહેમાનો માટે વ્યવસ્થિત ઉતારા માટે સગવડવાળા ખંડો પણ બાંધવામાં આવ્યા અને આ નીચલી વીંગની ઉપર એક માળ લઇ વધુ વિદ્યાર્થીઓ માટેની સગવડ પણ કરવામાં આવી અને હાલ હાયર સેકન્ડરીથી કોલેજના લગભગ ૨૦૦ વિદ્યાર્થીઓ અહીં શુભ ધાર્મિક સંસ્કાર પામી રહ્યા છે.

ભંડાર, રસોડું, પણ વિસ્તૃત કરી સાધુ આશ્રમના સભા મંડપ નીચે ભોંયતળીએ સ્ટોરેજની સારી વ્યવસ્થા થઇ. પહેલામાળે વિદ્યાર્થીઓ માટે સંડાસ તથા નાવા ધોવાની સારી સુવિધા કરવામાં આવી.

ગૌશાળા

કાર્યાલયના પાછલા ભાગે ગૌશાળા પણ બંધાઈ. પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજની જેમ પુરાણી બાલકૃષ્ણદાસજીને ગાયો માટે કુદરતી પ્રેમ છે. ગાયોનું સારું જતન કરેછે ને તેથી કેન્દ્રીયસ્તરે આ ગુરુકુલની ગાયો ઇનામને પાત્ર બની હતી. થોડાક વખત પહેલાં છારોડી તરફની જમીન મળતાં વધારે ગાયો વગેરે ત્યાં રાખવામાં આવેછે.

અન્ય આયોજનો અને પ્રવૃત્તિઓ

* વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય સંસ્કૃતિની ધાર્મિક પરંપરા અને વ્રત ઉત્સવોથી પરિચિત રહે તે માટે સમય સમયના ઉત્સવો ઉજવાય છે તેમાં શરદ પૂનમનો ઉત્સવ મોટા પાયે યોજાય છે.

* દર વર્ષે શ્રાવણ સુદમાં જ્ઞાનસત્ર યોજાય છે. અત્યાર સુધીમાં અહીં યોજાએલા જ્ઞાન-સત્રોનો અનેક ભાવિકોએ લાભ લઈ આધ્યાત્મિક પ્રેરણા મેળવી છે.

* તેજરીતે ધનુર્માસમાં વ્હેલી સવારે કથા વાર્તાનું આયોજન થાય છે અને મોટી સંખ્યામાં મુમુક્ષુઓ આ સત્સંગ લાભ લેવા કડકડતી ઠંડીમાં પણ પહોંચી જાય છે.

* પોષી પુનમથી મહા સુદ પૂનમ સુધીના એક માસ દરમ્યાન બ્રાહ્મમુહૂર્તમાં માઘસ્નાન (આખી રાત ખૂલ્લામાં રાખેલા માટલાના ઠંડા હિમ જેવા પાણીથી સ્નાન)માં સંતો ઉપરાંત ઘણાય વિદ્યાર્થીઓ પણ ગરમ પાણીની સુવિધા હોવા છતાં સ્વેચ્છાથી જોડાય છે.

❋ સંગીત, ચિત્રકલા, રાસ, વકતૃત્વ વગેરે માટે વિદ્યાર્થીઓને પ્રોત્સાહન અપાય છે. આ ગુરુકુલ રાસ મંડળે, મેયર વિજયપદ્મ ઉપરાંત, જીલ્લા કક્ષાએ અને રાજ્ય કક્ષાએ પણ વિજેતા પદ મેળવેલ છે.

❋ પ્રસંગોપાત્ રકતદાન કેમ્પો યોજાયછે અને એ રીતે વિદ્યાર્થીઓને રોગાર્તની સેવાની પણ પ્રેરણા અપાય છે.

❋ હોસ્પીટલમાં જરૂરીઆતવાળા દર્દીઓને વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા રૂબરૂ ફળફળાદિનું વિતરણ કરાય છે.

❋ અતિવૃષ્ટિ જેવી કુદરતી આપત્તિ વેળાએ સંકટ ગ્રસ્તોને ફુડપેકેટ, અનાજ, વસ્ત્ર વગેરેની સહાય સંતો ને વિદ્યાર્થીઓ જાતે જઇને કરેછે.

આમ ઉત્તરોત્તર વિકાસ અને વિદ્યાર્થીઓના ભાવિ જીવનમાં પ્રેરક અને જીવન ઘડતરમાં સહાયક, શૈક્ષણિક, સામાજિક અને ધાર્મિક પ્રવૃત્તિઓ તથા સંપ્રદાયના મૂળભૂત સિદ્ધાન્તો પ્રમાણે સત્સંગની પુષ્ટિ અને અભિવૃદ્ધિનાં આયોજનો સાથે અમદાવાદ ગુરુકુલની સેવા મંઝીલનાં જોણુ જોત જોતામાં ૧૯ વર્ષ પૂરાં થઇ ગયાં.

જનમંગલ મહોત્સવ

૧૯૮૩માં યોજાએલ મંગલ મહોત્સવમાં ધ. ધુ. પ. પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રી પધારેલા તે પછી અમદાવાદ ગુરૂકુલમાં ઉત્સવો તો ઘણા ઉજવાયા પણ વિશાળ આયોજન સાથે મોટો મહોત્સવ ઘણા વર્ષોથી ઊજવાયો ન હતો.

વળી અમદાવાદ ગુરૂકુલની શાખાએ વીશમા વર્ષમાં મંગલ પ્રવેશ કર્યો છે ત્યારે ત્યાં વિશંતિ મહોત્સવ યોજાયતો સારું એવી ઘણા ભાવિકોની ઇચ્છા હતી.

વધુમાં ગાંધીનગર જવાના હાઇવે ઉપર છારોડી ગામે ગુરુકુલની અન્ય વિશિષ્ટ સેવા પ્રવૃત્તિઓ માટે વિશાળ જમીન સંપાદિત થઇ છે તો તેના શુભારંભનો શિલાન્યાસ વિધિનો મંગલ પ્રસંગ પણ ભજન ભકિત અને અન્ય આયોજનો સાથે ભવ્યતાથી ઉજવાય તો એ પ્રેરક બની રહેશે એવી પણ વિચારણા થઈ.

અને તેથી અમદાવાદ ગુરુકુલનો વીશમા વર્ષમાં મંગલ પ્રવેશ અને છારોડી ગુરુકુલમાં શિલાન્યાસ વિધિ ને સાંકળી લેતો **જનમંગલ મહોત્સવ** યોજવાનું શ્રીજી કૃપાથી નક્કી થયું અને તેની પ્રથમ જાહેરાત સદ્‌વિદ્યા માસિક દ્વારા ઓક્ટોબર માસમાં કરવામાં આવી.

તે પછી વિવિધ અને વિશિષ્ટ કાર્યક્રમો સાથે **સં. ૨૦૫૨ના કારતક વદ ૧૧ તા. ૧૯–૧૧–૯૫ ને રવિવારથી માગશર સુદ ચોથ ને રવિવાર તા. ૨૬–૧૧–૯૫ સુધી** યોજાએલા જનમંગલ **મહોત્સવની** મંગલ પત્રિકાઓ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી.

નિમંત્રણ પત્રિકાઓ

જનમંગલ મહોત્સવ યોજાવાનું નકકી થતાં એની જાણ સદ્‌વિદ્યા, સંસ્કારદીપમાં કરવામાં આવી હતી. એ ઉપરાંત જનમંગલ મહોત્સવના વિવિધ આયોજનો અને તારીખવારના કાર્યક્રમોની માહિતી સભર સુંદર અને આકર્ષક કલાત્મક નિમંત્રણ પત્રિકાઓ પ્રસિદ્ધ કરીને જાણ કરવામાં આવી હતી. જેમાં જનમંગલ મહોત્સવ પ્રસંગે ઉપસ્થિત રહેનારા સંત-મહાત્માઓ અને આદરણીય મહાનુભાવો તેમજ મહોત્સવના મુખ્ય યજમાનો તથા છારોડી શાખાના શિલારોપણ વિધિના યજમાનોના નામનો નિર્દેશ કરવામાં આવેલો હતો. ઇષ્ટદેવ શ્રીહરિની રમણીય મૂર્તિ પણ છાપવામાં આવેલ.

તડામાર તૈયારીઓ

જનમંગલ મહોત્સવ ઊજવવાનું ઉપર મુજબ નક્કી થતાં આમંત્રણ પત્રિકાઓ છપાઇ. સાથે સાથે મહોત્સવ દરમ્યાનની સુવ્યવસ્થા માટે રોજ અમદાવાદ ગુરૂકુલમાં સેવાભાવી ભકતો, ને શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ યુવક મંડળની મીટીંગો થતી. સ. શા. માધવપ્રિયદાસજી, પુ. બાલકૃષ્ણદાસજી અન્ય સંતો તથા ઉત્સાહી ભૂ. પૂ. વિદ્યાર્થીભાઇઓ સાથેબેસી ચર્ચાવિચારણા કરી મહોત્સવ સાંગોપાગ સારી રીતે પરિપૂર્ણ થાય, મહેમાનોને અને દર્શનાર્થીઓને મુશ્કેલી ન પડે તે રીતની ગોઠવણી કરતા ગયા ને જુદા જુદા ૨૦ વિભાગ માટે જુદી જુદી સમિતિઓ રચી તેમને તે કાર્યવાહી સોંપવામાં આવી.

વિવિધ સમિતિઓ

(૧) સંકલન (૨) વહીવટ–કાર્યાલય (૩) શોભાયાત્રા (૪) પ્રચાર (૫) સભા–સ્વાગત (૬) વાહન વ્યવહાર (૭) રસોડા વિભાગ (૮) ઉતારા–પાગરણ (૯) પાર્કિંગ (૧૦) સફાઇ (૧૧) પાણી પુરવઠો (૧૨) ફૂલહાર (૧૩) ધૂન કીર્તન (૧૪) સ્ટેજ સજાવટ (૧૫) વિડીઓ (૧૬) સાભાર સૌજન્ય (૧૭) પત્ર વ્યવહાર (૧૮) તાર–ટેલિફોન (૧૯) પ્રદર્શન (૨૦) યજ્ઞશાળા

આ દરેક સમિતિઓમાં ઉત્સાહી અને સેવાભાવી સ્વયંસેવક ભાઇઓની નિમણૂંક કરવામાં આવેલ ને એમને મહોત્સવ અંગેના કાર્યોની સોંપણી કરવામાં આવી. વડિલ સંતો તેમ યુવાન સંતોના માર્ગદર્શન મુજબ દરેક સમિતિએ પોતપોતાની સેવાપ્રવૃત્તિઓ અંગે સક્રિયપણે કાર્યવાહી શરૂ કરી દીધી હતી.

પ્રદર્શન વિભાગની વિશાળ સેવાપ્રવૃત્તિઓ હતી. સંતવલ્લભદાસજી સ્વામીની દોરવણી મુજબ ૨૦૦ ઉપરાંત સ્વયંસેવકોએ રાત દિવસ ખડેપગે સેવા બજાવીને આઠ દસ દિવસમાં સઘળી કાર્યવાહી પૂર્ણ કરી લીધી હતી.

ગુરૂકુલની આજુબાજુ મેમનગર વિસ્તારમાં ખાલી ફલેટો મકાનો, શાળાઓ વગેરે સ્થાનો અંગે અગાઉથી તપાસ કરી લેવાની તેમજ ઉતારાઓમાં પાગરણ અંગેની કાર્યવાહી ઉતારા સમિતિએ અગાઉથી આરંભી દીધી હતી.

રસોડા વિભાગનું પણ બહુ મોટું આયોજન જરૂરી હતું. તે અંગે અગાઉથી અનાજ સાફસૂફી કરેલ જેમાં ઉત્સાહી અને સેવાભાવી બહેનોએ મહિમાથી સેવા બજાવી હતી.

પત્રકાર પરિષદ

મહોત્સવની ખબર જુદા જુદા દૈનિકોએ સરસરીતે આપવા માંડી છતાં દરેકને વ્યવસ્થિત માહિતી મળતી રહે તે માટે તા.૧૨/૧૧ના રોજ અમદાવાદ ગુરુકુલમાં એક પત્રકાર પરિષદ યોજાઇ તેમાં ગુજરાત, સંદેશ, જય હિન્દ, ફૂલછાબ, જનસત્તા, મુંબઈ સમાચાર ટાઇમ્સ ઓફ ઇન્ડીઆ, ઈકોનોમીકસ ટાઈમ્સ, સમભાવ, પ્રભાત, સાંજ સમાચાર, આંકલા, સૌરાષ્ટ્ર સમાચાર, અમદાવાદ ટુ–ડે, ન્યુ સુરત ટાઇમ્સ હિન્દુસ્તાન, અલ્પવિરામ, ગાંધીનગર સમાચાર, અરવલ્લી ટાઇમ્સ, કચ્છ ઉદય, શ્રીવિકાસ, સમાચાર સેવા, ગુજરાત વૈભવ, યંગ લીડર, હિન્દુસ્તાન સમાચાર, ગુજરાતમિત્ર, જનરખેવાળ, આરતી, કર્ણાવતી એકસપ્રેસ, બિન્દુ, રાષ્ટ્રદુત, નૂતન સૌરાષ્ટ્ર, યુવદર્શન વગેરે દૈનિકો અને સામાયિકોના પ્રતિનિધિઓ તથા ફોટોગ્રાફરો આવ્યા હતા. સુપ્રસિદ્ધ અઠવાડિક ચિત્રલેખાના પણ પ્રતિનિધિ આવેલા. આ ઉપરાંત ગુજરાત સરકાર માહિતી ખાતું, પી. ટી. આઇ, આકાશવાણી અમદાવાદ અને અમદાવાદ દુરદર્શનના

પણ અધિકારીઓ ને ફોટોગ્રાફરો પણ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

તે દિવસે રાજકોટથી રાજકોટના પણ સુપ્રસિદ્ધ દૈનિકો અને સામાયિકોના પ્રતિનિધિઓ અને ફોટોગ્રાફરોને લઇને રાજકોટ ગુરૂકુલ વિદ્યાલયના પ્રીન્સીપાલ પ. ભ. શ્રી કનુભગત, શ્રી શિવલાલભાઇ ભંડેરી અને રૂગનાથભાઇ અત્રે આવી પહોંચ્યા હતા.

તે સર્વેને સ. શા. માધવપ્રિયદાસજી સ્વામી તથા પુ બાલકૃષ્ણદાસજીએ મહોત્સવના આયોજનની માહિતી આપી હતી. આવા જનમંગલના હેતુ સાથેના આયોજનથી પત્રકારો પણ પ્રભાવિત થયા હતા ને તેની નોંધ ફોટા સાથે તેમના દૈનિકો અને અઠવાડિકો વગેરેમાં આવવા લાગી.

અમદાવાદ દૂરદર્શન ઉપરથી ઉત્સવ દરમ્યાન રોજના વિશિષ્ટ કાર્યક્રમો પ્રાદેશિક સમાચારમાં દર્શાવાયા હતા.

સંસ્થાની સર્વજીવ હિતાવહ સેવાપ્રવૃત્તિને સમજીને સંસ્થા પ્રત્યેની લાગણીથી આ રીતે પત્રકારો, દૂરદર્શન વગેરે જે સહકાર આપે છે તે માટે તેમનો ખૂબ ખૂબ આભાર!

અખંડ ધુનનું છારોડી ગુરુકુલમાં અનેરું આયોજન

અમદાવાદ ગાંધીનગર હાઇવે ઉપર છારોડી ગામ ખાતે સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ રાજકોટ અમદાવાદ સંસ્થાને પોતાની આધ્યાત્મિક તેમજ સામાજિક શૈક્ષણિક સેવાઓનો વ્યાપ અને વિસ્તાર વધારવા માટે ગુજરાત સરકાર તરફથી ૪૦ એકર જમીન રાહત ભાવે મળી. જોકે છારોડી વિસ્તારની ખરાબાવાળી આ જમીનમાં ખાડા–ટેકરા ને નાળાં ખાતરાં હતાં. અડબાઉ બાવળીની અડાબીડ કાંટ પણ હતી.

જમીનનો કબજો મળ્યા પછી એની સાફસૂફી અને ખાડા ટેકરા ને ખાતરાને સમથલ કરવાની જટિલ શ્રમભરી સેવાપ્રવૃત્તિ ત્વરિત હાથ ધરવામાં આવી હતી. સંતો વિદ્યાર્થીભાઇઓ અને ભાવિક હરિભક્તિોનો અવિરત સેવા યજ્ઞ ચાલતો હતો ત્યારે આ અઘોર ભૂમિમાંથી દારુ ગાળવાના કેટલાક પીપડા મળી આવેલાં. અસામાજિક તત્વો આ બાવળની કાંટાની આડમાં, ખાડાઓમાં દારુ ગાળવાના અડ્ડાઓ જમાવી કેવી ભેદી પ્રવૃત્તિઓ ચલાવતા હતા એનો ખ્યાલ આવતા સહુ ભારે નવાઇ પામી ગયા હતા.

આ મળેલ જમીનની વિશુદ્ધિ માટે ઇષ્ટદેવ ભગવાન સ્વામિનારાયણના પુનિત નામની ૧૦૮ કલાકની અખંડ ધૂનનું મંગલ આયોજન કરવામાં આવ્યું. વડિલ સંતોની પ્રેરણાથી પુરાણી કેશવજીવનદાસજી આદિ સંતોએ અખંડ ધૂનમાં સહયોગ મળે એવા શુભ હેતુથી ખાખરિયા તેમજ ઝાલાવાડ તરફના કેટલાક ગામોના ઉત્સાહી હરિભક્તોનો સંપર્ક સાધ્યો. ઇષ્ટદેવના નામની અખંડ ધૂનના અધ્યાસી અને ભજનાનંદી ભાવિકોને અખંડ ધૂનમાં આવવાનું આમંત્રણ મળતાં એમણે સહુએ સહર્ષ નિમંત્રણને સ્વીકારી લીધું હતું.

તા. ૧૫–૧૧–૯૫ને બુધવારના મંગલદિને પ્રાતઃકાળના છ વાગે પુરાણી ભક્તિપ્રકાશદાસજી સ્વામીએ અખંડ ધૂનનો પુનિત પ્રારંભ કરાવ્યો. આ અખંડધૂનના યજમાન તરીકે લંડન નિવાસી પ. ભ. શ્રીરામજીભાઈ એલ. ખીમાણી (દહીંસરાવાળા) હતા.

અખંડ ધૂન કરવા માટે છારોડીમાં સુંદર સમિયાણો બાંધવામાં આવ્યો હતો ને સુશોભિત સિંહાસનમાં ઠાકોરજીની મૂર્તિ પધરાવવામાં

આવી હતી. સતત પાંચ દિવસ સુધી ધૂનનો મંગલ ધ્વનિ ગગનમાં ગૂંજતો રહ્યો. રાતના શાંત વાતાવરણમાં તો એ બ્રહ્મભીનો નાદ દૂર દૂર સુધી ચોમેર પ્રસરતો રહેતો ને એ ધરામાં પવિત્રતાનો પુનિત પૂટ ચડતો રહેતો.

અખંડ ધૂનમાં મેઠા, ગોવિંદપુર, ધરમપુર, વિસતપુરા, દેવપુરા, મણીપુરા, નારાયણપુરા, હિરાપુરા, નગાસર, વિરમગામ, દોલતપુરા, અખિયાણા, સોલડી, નાના અંકેવાળિયા, વાઘગઢ, જસમતપુરા, ઘનશ્યામગઢ, મેથાણ વગેરે ગામના ભાવિકોએ ઉત્સાહથી ભાગ લીધો હતો. ધૂનમાં ભાગલેનાર ભાઈઓ તેમજ બહેનો માટે છારોડી ખાતે ભજન સાથે ભોજનની સુંદર વ્યવસ્થા કરવામાં આવેલી જેમાં રોજ ૧૫૦૦ ઉપરાંત ભાવિકો પ્રસાદ લેતા.

તા. ૧૯/૧૧ને રવિવારના રોજ બપોરે છારોડીથી સંતો અને ભાવિકો ધૂન કરતા કરતા અમદાવાદ ગુરુકુલ આવેલા ને ત્યાંથી અખંડ ધૂન સાથે શોભાયાત્રામાં જોડાયા હતા.

શાનદાર શોભાયાત્રા

જનમંગલ મહોત્સવના પ્રારંભના પુનિત દિન કારતક વદ ઉત્પત્તિ એકાદશી ને તારીખ ૧૯/૧૧/૯૫ને રવિવારના રોજ બપોરે બે વાગ્યે અમદાવાદ સ્વામિનારાયણ ગુરૂકુલથી ૧૦૮ કલાકની અખંડ ધૂન, ઠાકોરજી અને શ્રીમદ્ ભાગવતજીની પોથી, સંતો અને હરિભક્તોના વિશાળ રસાલા સાથે ધામધૂમથી શોભાયાત્રાએ કથા સ્થાન પ્રતિ પ્રયાણ કર્યું ત્યારે 'સહજાનંદ સ્વામી મહારાજની જય'ના નાદોથી ગગન ગૂંજી ઊઠ્યું હતું.

આ અપૂર્વ શોભાયાત્રામાં જોડાવા માટે ભક્તજનો ભારે થનગનાટ અનુભવતા હતા ને ગુરૂકુલના પ્રાંગણમાં તો ભારે ભીડ જામી હતી.

આ શાનદાર શોભાયાત્રાની મોખરે શણગારેલા છ સ્કૂટરો હતાં. ત્યાર બાદ રોમાંચ ભર્યા સૂરો રેલાવતું શરણાઈ વાદકોનું વાહન હતું. એ પછી જૂનાગઢ ગુરુકુલ વિદ્યાર્થી બેન્ડ સુમધુર સૂરો રેલાવી રહ્યું હતું. તેની પાછળ બરવાળા ગામની રાસ મંડળી રાસની રમઝટ બોલાવતી આવી રહી હતી. એ પછી ઊંટ ઉપર નોબત ચોમેર પડછંદા પાડતી જઈ રહી હતી ને તેની પાછળ પાછળ શણગારેલા પાંચ ઘોડે સ્વારો તાલબદ્ધરીતે જઈ રહ્યા હતા. ત્યાર બાદ ધૂન ભજન ને સંકીર્તન કરતી ભજન મંડળી હતી. એની પાછળ આવી રહેલા આબેહૂબ મયૂરની આકૃતિવાળા સુંદર ફ્લોટમાં મનભાવન મહાપ્રભુ સ્વામિનારાયણના મનોહર દર્શન થતાં હતાં. એની પાછળ તાલાળાગીર તરફના શીદીભાઈઓની નાચતી કૂદતી નૃત્ય મંડળી જઇ રહી હતી. એમની પાછળ વક્તાઓનું સુશોભિત વાહન આવી રહ્યું હતું. જેમાં સદ્. કોઠારી સ્વામી દેવકૃષ્ણદાસજી, સદ્. શા. માધવપ્રિયદાસજી ને સ.પુરાણી જ્ઞાનસ્વરુપદાસજી વિરાજ્યા હતા ને એ પછી ૧૦૮ કલાકની અખંડ ધૂનનો સુંદર ફ્લોટ સ્વામિનારાયણ મહામંત્રની ધૂનનો મંગળ ધ્વનિ ચોમેર રેલાવી રહ્યો હતો અને તેની પાછળ સુંદર ને કલાત્મક હંસના આકર્ષક ફ્લોટ–હંસયાનમાં શણગારેલા સિંહાસનમાં ઠાકોરજી ને તેમની સમીપે કોઠારી સ્વામી હરિજીવનદાસજી, પુ. સ્વામી ભક્તિપ્રકાશદાસજી, સાધુ લક્ષ્મીનારાયણદાસજી, પુ. બાલકૃષ્ણદાસજી, પુરાણી શ્રીહરિદાસજી પુરાણી નારાયણપ્રસાદદાસજી, પુરાણી દેવપ્રસાદદાસજી આદિ સંતો બેઠા હતા. ત્યાર બાદ તાલબદ્ધ સૂરો રેલાવતું રાજકોટ ગુરૂકુલનું બેન્ડ હતું. એ પછી આવી રહ્યો હતો સાંદીપનિમુનિના આશ્રમનો ફ્લોટ જે ગુરૂકુલ આશ્રમની પ્રાચીન સંસ્કૃતિની ઝાંખી

તસ્વીર : ભાસ્કર તળાવિયા

ધર્મજાગૃતિ પ્રેરક પ્રવચન કરતા પંચખંડ
પીઠાધીશ્વર પૂ. આચાર્યશ્રી ધર્મેન્દ્રજી મહારાજ

રસસભર મધુર પ્રવચન કરતા રાષ્ટ્રીય
કથાકાર પંડિતશ્રી ચંદ્રશેખરજી

મંગલ ઉદ્બોધન કરતા વૈષ્ણવાચાર્ય
શ્રી ધ્રુમિલકુમારજી મહારાજ

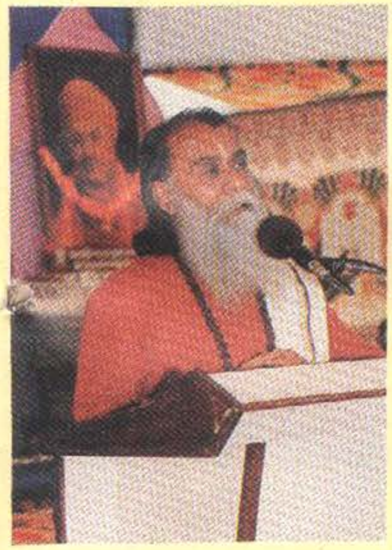

સ્વરચિત કાવ્યનું રસપાન કરાવતા
કવિશ્રી રાજેન્દ્રભાઈ શુક્લ

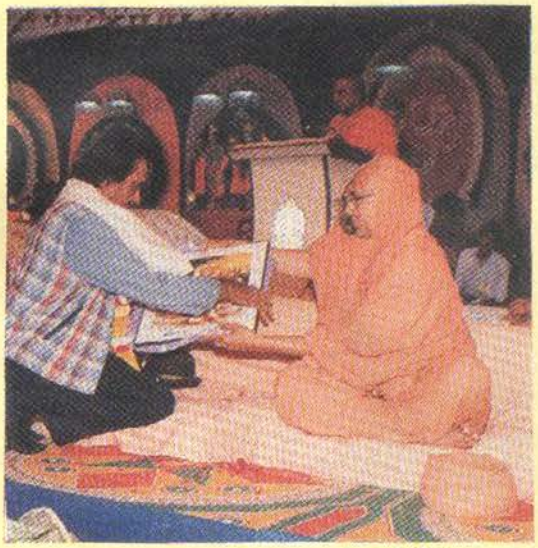

ગુજરાત સમાચારના ખ્યાતનામ તસ્વીરકાર
શ્રી ઝવેરીલાલ મહેતાને શાલ ઓઢાડી
સન્માનતા કોઠારી સ્વામી દેવકૃષ્ણદાસજી

સુમધુર રીતે કાવ્યનું વિવેચન કરી રહેલા
સુપ્રસિદ્ધ કવિશ્રી સુરેશભાઈ દલાલ

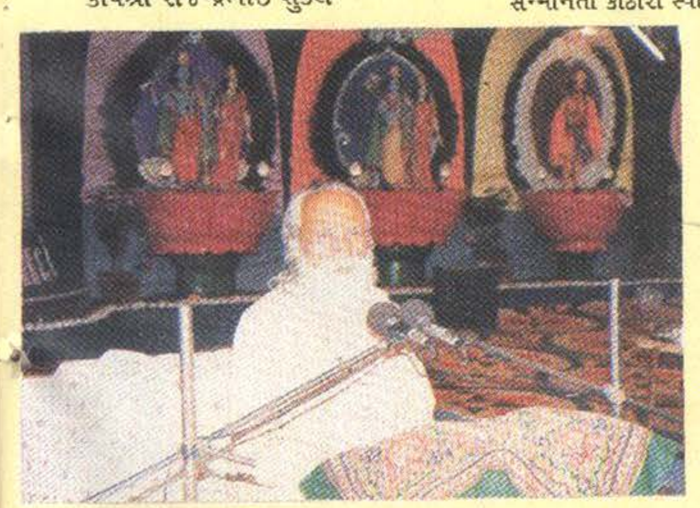

સભાને સંબોધી રહેલા અમરદાસ બાપુ ખારાવાલા

મનનીય પ્રવચન આપી રહેલા જાણીતા
કથાકાર યોગેશભાઈ શાસ્ત્રી

શિલાન્યાસ વિધિની સભામાં ઉપસ્થિત ગુજરાત રાજ્યના ગવર્નર માનનીયશ્રી નરેશચંદ્રજી, પૂ. શાસ્ત્રીજી, શ્રી નવીનભાઈ દવે, મુખ્યમંત્રીશ્રી, પૂ. બાલકૃષ્ણદાસજી અને માજી મુખ્યમંત્રીશ્રી કેશુભાઈ પટેલ

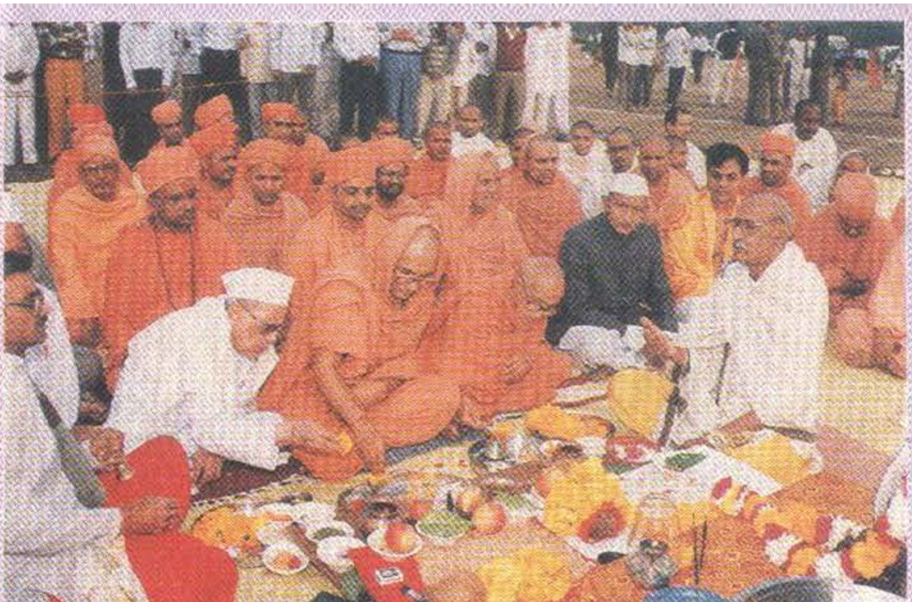

શિલારોપણવિધિમાં મુક્તરાજશ્રી નારાયણભાઈ, સદ્. કોઠારીસ્વામી દેવકૃષ્ણદાસજી, પૂજ્યપાદ જોગીસ્વામી, અધ્યક્ષશ્રી હરિશ્ચન્દ્રભાઈ પટેલ તથા શાસ્ત્રીજી વ્રજલાલભાઈ

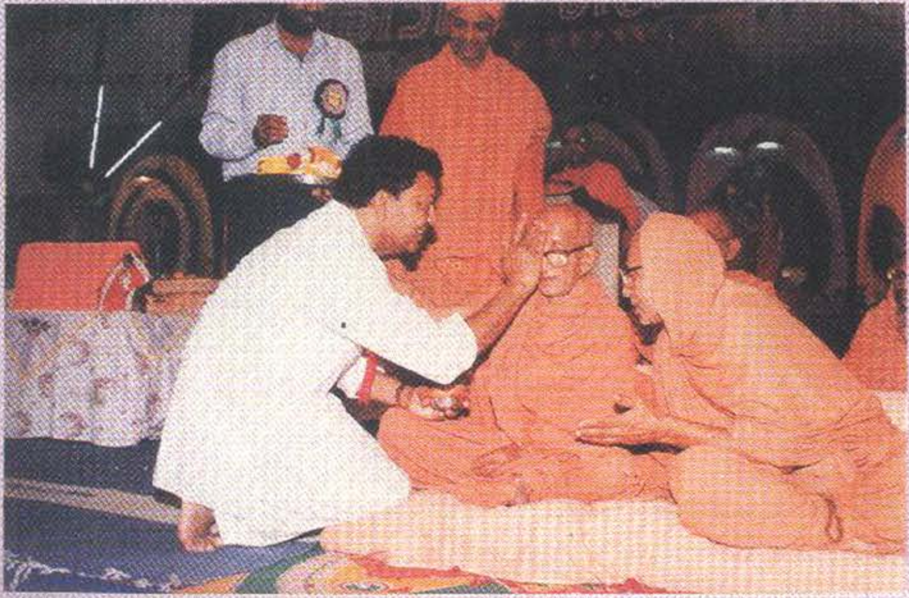

પ્રભુપરાયણ પૂજ્યપાદ જોગીસ્વામી, સદ્. કોઠારી સ્વામી દેવકૃષ્ણદાસજી આદિ સંતોનું અંતરના અહોભાવથી પૂજન કરતા મનુભાઈ પટોળીયા

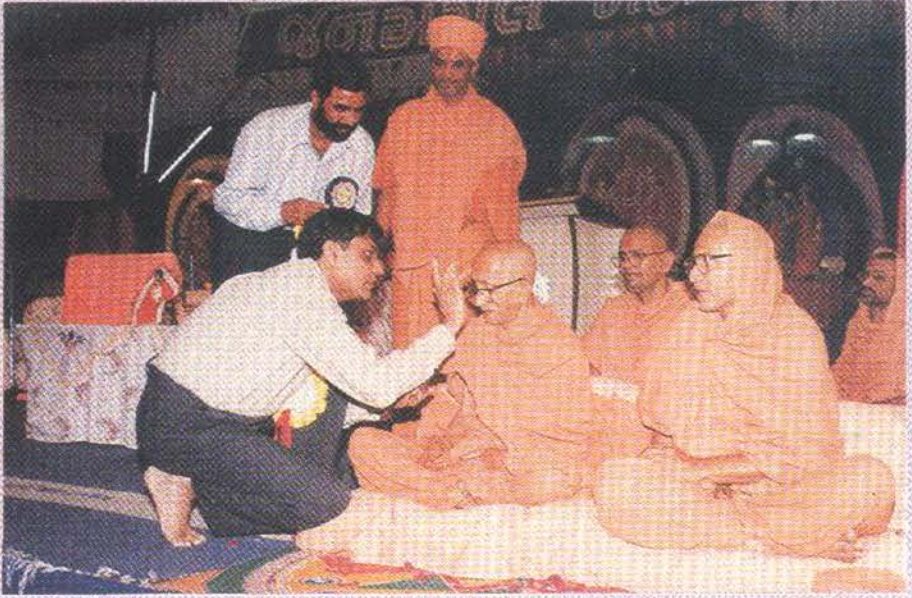

પૂર્ણાહૂતિ પ્રસંગે પૂજ્યપાદ જોગીસ્વામી તથા સદ્. કો. દેવકૃષ્ણદાસજી વગેરે સંતોનું ભક્તિભાવથી પૂજન કરતા શ્રી ધીરુભાઈ બાબરિયા

તસ્વીર : ભાસ્કર તળાવિયા

કરાવતો હતો તેના પછી અમદાવાદ ગુરુકુલના ઉત્સાહી યુવકો હાથમાં વિવિધ રંગી ધ્વજ દંડ ધારીને ચાલ્યા આવતા હતા. જુનાગઢ ગુરૂકુલના વિદ્યાર્થી રાસ મંડળી રાસના વિવિધ દાવો સાથે ચાલી રહી હતી. માયાઝાળનો ફ્લોટ સહુનું ધ્યાન ખેંચતો હતો. ત્યાર પછી શણગારેલ ઘોડાગાડી સંહિતા પાઠની છ પોથીઓ સાથે આવી રહી હતી. ભાવિક ભક્તજનોનો સમુદાય યથાવકાશ સમગ્ર શોભાયાત્રામાં સામેલ થયેલો હતો જ્યારે કળશધારી બહેનો અને માંગલિક ગીતો ગાતી મહિલાઓનો વિશાળ વર્ગ છેક છેલ્લે ઉત્સાહભેર સામેલ થયેલ હતો.

આ શાનદાર શોભાયાત્રા સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલમાં ઠાકોરજીનાં દર્શન કરીને ગુરુકુલ રોડ ઉપર રવાના થઇને ધામધૂમ સાથે ભૂયંગદેવ ચાર રસ્તા તરફ આગળ વધી. ત્યાંથી સોલા હાઉસીંગ રોડ, નારણપુરા શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર પાસેથી પસાર થઇને નારણપુરા બસ સ્ટેન્ડ, દર્પણ છ રસ્તા, વિજય રેસ્ટોરન્ટ રોડ, વિજય ચાર રસ્તા થઇને ડ્રાઇવ ઇન રોડ તરફ વળીને યુનિવર્સિટી પાસેના કથા સ્થાને સાંજે સાડા પાંચ વાગે આવી પહોંચી હતી.

આ શાનદાર શોભાયાત્રાને નિહાળવા ઠેર ઠેર ભાવિકોની ભીડ જામી હતી. લોકોએ મકાનની અગાશીઓ, અટારીઓ, બારીઓ વગેરેમાંથી એને નિહાળવાનો આનંદ માણ્યો હતો. ભાવિકજનોએ ઠેર ઠેર સંતોનું ફૂલહારથી ભાવભર્યું સ્વાગત કર્યું હતું. શોભાયાત્રામાં જોડાએલાઓનું ઠંડા શરબત ને પાણીથી ઠેર ઠેર સ્વાગત કરાયું હતું. આ શોભાયાત્રામાં ૬૦૦ કિલો ઉપરાંત સાકર ને શીંગદાણાના પ્રભુ પ્રસાદનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું હતું.

કથા સભાસ્થાન

જનમંગલ મહોત્સવના ભવ્ય આયોજનો : વિશાળ પ્રદર્શન, રસોડા વિભાગ અને સભા સ્થાન વગેરે માટે ગુજરાત યુનિવર્સિટી પાસેનું વિશાળ મેદાન મેળવવામાં આવ્યું હતું.

૨૦ હજાર ઉપરાંતના જનસમુદાયને સમાવી શકે એવા સુંદર સભાસ્થાન માટે સરસ મજાનો મોટો સમિયાણો બાંધવામાં આવ્યો હતો. જેનું કલાત્મક ને કમનીય કમાનવાળું ઉત્તરાભિમુખ ભવ્ય પ્રવેશ દ્વાર આગંતુકોને પ્રભાવિત કરતું હતું. તેની સામે અંદરની બાજુએ ૧૨૫ ફૂટ લાંબુ, ૭૫ ફૂટ પહોળું ને ૪ ફૂટ ઊંચું વિશાળ સ્ટેજ બનાવવામાં આવ્યું હતું જેની પાછળની બાજુએ થરમોકોલમાંથી કલાત્મક ને રમણીય સિંહાસનો તૈયાર કરવામાં આવ્યાં હતાં. સુશોભિત ને વિદ્યુત રોશનીથી ઝળહળતાં આ સિંહાસનોમાં વચ્ચે ઇષ્ટદેવ શ્રી ઘનશ્યામ મહારાજની મંદમંદ હાસ્ય વેરતી મનોહર મૂર્તિ બિરાજતી હતી. તેની આજુબાજુનાં સિંહાસનોમાં શ્રી રાધાકૃષ્ણ દેવ, શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ શ્રી નરનારાયણ દેવ, શ્રી સીતારામજી, વિઘ્નવિનાયક દેવ, તથા હનુમાનજી મહારાજની દર્શનીય મૂર્તિઓ વિરાજતી હતી. છેક છેલ્લે એક બાજુ આ ગુરુકુલના સંસ્થાપક અ. નિ. સ. શાસ્ત્રીજી મહારાજશ્રી ધર્મજીવનદાસજી સ્વામીની તસ્વીર અને બીજી બાજુ અ. નિ. પુરાણી સ્વામી પ્રેમપ્રકાશદાસજી સ્વામીની તસ્વીર મૂકવામાં આવી હતી. આ કલાત્મક સિંહાસનો તથા એમાં બિરાજતા એવા મનભાવન મહાપ્રભુના વિવિધ સ્વરુપોની શોભા ને આભાપ્રભા દર્શનાર્થીઓના મન હરી લેતી હતી. જેની સજાવટ પાછળ વડિલ સંતોનું સુંદર માર્ગદર્શન અને શ્રી ગોવિંદભાઇ બારસિયા, શાંતિપ્રસાદ વિઠલાપરા,

પ્રદિપકુમાર વ્યાસ અને ઉત્સાહી વિદ્યાર્થીઓનો ભક્તિપૂર્ણ સેવાભાવ ઉપસતો હતો.

આ સ્ટેજની વચ્ચેજ વ્યાસપીઠને ગોઠવવામાં આવી હતી જેની જમણી બાજુએ ધર્મશાસ્ત્ર સત્સંગિજીવનના સંહિતા પાઠના છ પાટલા, પોથી અને આસન ગોઠવાયાં હતાં અને તેની સમીપે આ જનમંગલ મહોત્સવમાં ખાસ આમંત્રણથી પધારનાર આદરણીય મહાનુભાવોને બેસવાની બેઠક વ્યવસ્થા ગોઠવવામાં આવેલી. ડાબી બાજુએ વિવિધ સ્થાનોએથી પધારનાર સંત–મહંતો માટે બેસવાની સુવિધાઓ કરવામાં આવેલી તેમજ વચનામૃત સંહિતાપાઠ માટેનાં આસનો ગોઠવાયાં હતાં જ્યાં જુનાગઢ ગુરુકુલના બાળ બ્રહ્મચારી વિદ્યાર્થીઓ ધોળી ધોતી ને પીળી શાલ ઓઢીને શાંત ચિત્તે વચનામૃત ગ્રંથના સંહિતાપાઠ કરતા હતા.

અખંડ ધૂનની સમાપ્તિ

ધૂમ ધડાકા સાથે ધામધૂમથી શોભાયાત્રા સભાસ્થાને આવી પહોંચતા જ એમાં જોડાએલા સહુ ભક્તજનોનો મોટો સમુદાય શાંતિથી સભાના રૂપમાં ગોઠવાઇ ગયો. પુરાણી સ્વામી બાલકૃષ્ણદાસજીએ અખંડ ધૂન અંગેની પ્રાસંગિક વાત કરી ને ધૂન સમાપનનો વિધિ શરૂ થયો. પુરાણી સ્વામી ભક્તિપ્રકાશદાસજી તથા આ અખંડ ધૂનના યજમાન શ્રી રામજીભાઇ ખીમાણીએ જનમંગલ સ્તોત્રપાઠના મંગલ ધ્વનિ સાથે પુષ્પ ને તુલસીદલ વડે ઠાકોરજીનું પૂજન કર્યું. બાદમાં વડિલ સંતો તેમજ યજમાન પરિવારે ઠાકોરજીની આરતી ઉતારી હતી.

સાંસ્કૃતિક પ્રદર્શનનું ઉદ્‌ઘાટન

અખંડ ધૂનના સમાપન બાદ સાંસ્કૃતિક ભવ્ય પ્રદર્શનના મંગલ ઉદ્‌ઘાટનનો વિધિ શરૂ થયો. સુરત ગુરુકુલના ઉત્સાહી વિદ્યાર્થીઓએ નૃત્ય સાથે પ્રભુપ્રાર્થના રજુ કરી. બાદમાં ઉદ્‌ઘાટન સભાના અધ્યક્ષ શેઠ શ્રી ચીમનલાલભાઇ અગ્રવાલજી, ઉદ્‌ઘાટક નર્મદા વિકાસ મંત્રી શ્રી જયનારાયણભાઇ વ્યાસ, શેઠ શ્રી કાંતિભાઇ તેમજ ત્યાં ઉપસ્થિત વડિલ સંત મહાનુભાવોનું ફૂલહાર વડે ભાવભીનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું.

આ પ્રસંગે સ્વાગત પ્રવચન કરતા સ.શા. માધવપ્રિયદાસજીએ જનમંગલ મહોત્સવનો હેતુ ઉદ્દેશ સમજાવી એના ઉપક્રમે યોજાએલ ભવ્ય સાંસ્કૃતિક પ્રદર્શનની વિશેષતાઓ દર્શાવી.

પોતાના પ્રાસંગિક પ્રવચનમાં અંતરની ઊર્મિઓ વ્યક્ત કરતા મંત્રી શ્રી જયનારાયણભાઈ વ્યાસે જણાવ્યું હતું કે ધર્મ અને સંસ્કૃતિ એ સમાજને ટકાવી રાખનારાં પરિબળો છે. પ્રાચીન ગુરુકુલ પરંપરાનો ઉલ્લેખ કરી એમણે ભારતીય સંસ્કૃતિની વિશાળતા વર્ણવી હતી, કરદર્શન અને પ્રાર્થનાનું મહત્ત્વ સમજાવી આવા ગુરુકુલો સંસ્કૃતિ ને ધર્મનું રક્ષણ કરવા વિદ્યાર્થીઓમાં ધર્મના સંસ્કારો સિંચી જીવન ઘડતરનું કાર્ય કરેછે. એ અંગે પોતાનો આનંદ વ્યક્ત કરી નર્મદા વિકાસ યોજના અંગે પ્રાસંગિક વાત કરી હતી.

શેઠ શ્રી ચીમનલાલભાઇ અગ્રવાલે પોતાના પ્રવચનમાં ગુરુકુલની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓને બિરદાવી આવાં ગુરુકુલો જ સમાજ અને ધર્મને ટકાવી રાખવાની પાયાની સેવા કરે છે એમ જણાવ્યું હતું.

અંતમાં ભૂ.પૂ. વિદ્યાર્થીને વિવિધ સમિતિઓના કન્વીનર સબળસંગભાઇ વાળાએ પ્રાસંગિક બાબતોનો ઉલ્લેખ કરી આભાર વિધિ કર્યો હતો.

નર્મદા વિકાસ મંત્રીશ્રી જયનારાયણભાઇ વ્યાસ તથા શેઠશ્રી ચીમનલાલભાઇ અગ્રવાલજીએ

વડિલ સંતોની ઉપસ્થિતિમાં પુરુષસૂકતના વેદમંત્રોના ગાન સાથે દીપ પ્રકટાવી સાંસ્કૃતિક પ્રદર્શનનું મંગલ ઉદ્ઘાટન કર્યું ત્યારે પ્રભુના જયનાદો અને આતશબાજીના ગગનભેદી અવાજોથી વાતાવરણ ગાજી ઉઠયું હતું ને જાહેર જનતા માટે સાંજે ૭ વાગ્યે પ્રદર્શન ખૂલ્લું મૂકાયું હતું.

પ્રાતઃકાળે પૂજન ને પ્રવચન

જનમંગલ મહોત્સવમાં પ્રાતઃકાળે રોજ છ વાગે પ્રાર્થના મંદિરમાં ઠાકોરજીની આરતી અને સ્તુતિ પ્રાર્થના બાદ શ્રી ઠાકોરજીનું વેદોકત વિધિથી ષોડશોપચારે પંચામૃત સ્નાન અર્ચન-પૂજન વગેરે ભાવથી થતું. વડીલ સંતો રોજ આ પૂજન વિધિમાં શ્રદ્ધા-ભાવથી ભાગ લેતા. આ પ્રાતઃ પૂજનવિધિ વગેરેનો દર્શનનો અલભ્ય લાભ લેવા ભાવિકોથી પ્રાર્થના ખંડ ખીચોખીચ ભરાઇ જતો.

ઠાકોરજીની શણગાર આરતી પહેલાં રોજ સ. શાસ્ત્રી માધવપ્રિયદાસજી જનમંગલ સ્તોત્ર મંત્રનો મહિમા સમજાવતા. નિત્ય શુદ્ધ અને સદાય નિર્દોષ એવા પરમાત્મા ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના ૐશુદ્ધાય નમઃ ૐનિર્દોષાય નમઃ એ બે મંત્રોનું સુંદર વિગતવાર શાસ્ત્રોકત રીતે થતું વિવરણ સાંભળીને સહુ ભકતજનો ભારે પ્રભાવિત થતા.

ઠાકોરજીનું તુલસીદલ વડે જનમંગલસ્તોત્ર સાથે પૂજન થતું ત્યારબાદ શણગાર આરતી થતી જેમાં શોભાસાગર શ્યામના રોજ વિવિધ શણગારમાં દર્શન કરી સહુ ભારે તૃપ્તિ પામતા.

ભાગવત જ્ઞાનસત્રનો પ્રારંભ

તા. ૨૦/૧૧ને સોમવારના રોજ સવારે ૭-૩૦ વાગે મહોત્સવના મુખ્ય યજમાનો, સહયજમાનો તેમજ શ્રીમદ્ ભાગવત જ્ઞાનયજ્ઞના યજમાનો અને સત્સંગિજીવન સંહિતાપાઠના યજમાનો આ બધા દેશ-વિદેશના સહુ યજમાનો કથા સ્થાનમાં પૂજન વિધિમાં જોડાયા. ઠાકોરજી, ભાગવતજી ને સત્સંગિજીવન સંહિતા પાઠના વિધિવત્ પૂજન બાદ સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ ગાંધીનગરથી પધારેલા સદ્. શાસ્ત્રી સ્વામી જ્ઞાનપ્રકાશદાસજીના શુભ હસ્તે દીપ પ્રકટાવીને તથા વકતાશ્રીને ફૂલહાર અર્પણ કરીને ભાગવત જ્ઞાનયજ્ઞનો પુનિત પ્રારંભ કરવામાં આવ્યો હતો. સદ્. પુરાણી જ્ઞાનસ્વરુપદાસજીએ સુમધુર શૈલીમાં ભાગવત માહાત્મ્ય કથામૃતનું રસપાન કરાવ્યું હતું.

રાજકીય નેતાઓનાં પ્રવચનો

અશોકભાઇ : ભટ્ટ આ પ્રસંગે ખાસ ઉપસ્થિત રહેલા માનનીય મહેસુલ મંત્રીશ્રી અશોકભાઇ ભટ્ટે પ્રવચન કરતાં જણાવ્યું હતું કે પાંચેક વર્ષ પછી આવનાર ૨૧મી સદીને સત્કારવા આપણે શું કરીશું ? પૂજ્ય શાસ્ત્રી સ્વામી ધર્મજીવનદાસજી ગુરુકુલની સંસ્કૃતિ જીવંત રાખવાનું દિશા સૂચન કરતા ગયા છે. આપણે સહુએ સવેળા ચેતવાની જરૂર છે, નહિતો આવનાર સદીના પ્રથમ દિને સૂર્યના પ્રથમ કિરણો પડશે ત્યારે વાતાવરણ કેવું હશે ?

આજનો સમાજ કોમર્સિયલ ને ચમત્કારમાં માનનારો છે. એ બાબત સમજાવવા એમણે એક સચોટ દષ્ટાંત રજુ કર્યું હતું ને અંતમાં અપીલ કરી હતી કે આપણી સંસ્કૃતિના વૃક્ષને કોઇ કાપી ન નાખે, આપણો ભવ્ય સંસ્કાર-વારસો વેડફાઇ ન જાય એ આપણે સહુએ જોવાનું છે. તમે સહુ છારોડીના આંગણે સંસ્કૃતિની જાળવણી ને વૃદ્ધિ માટે સાંસ્કૃતિકનગરીના પાયા ખોદી રહ્યા છો. એમાં ઇંટ મુકનારા આપ સહુને હું વંદન કરવા આવ્યો છું.

શ્રી હરિશ્ચન્દ્રભાઇ પટેલ: વિધાનસભાના અધ્યક્ષ શ્રી હરિશ્ચંદ્રભાઇ પટેલે પોતાને સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયનો સુયોગ કેવી રીતે સાંપડયો એ અંગે સત્સંગીઓના ગામ જમીયતપુરનો એક પ્રસંગ વર્ણવ્યો હતો.

અંતમાં એમણે કહેલું કે આજે ઘણા કહેછે કે રાજકારણમાં ધર્મ ન જોઇએ. રાજકારણમાંજ નહિ ધર્મની બધે જરૂરછે. શિક્ષાપત્રીમાં રાજાઓના વિશેષ ધર્મના શ્લોકોનું સુંદર વિવરણ કરી આ ગુરુકુલના ભાવિ વિકાસ અંગે પોતાની શુભેચ્છાઓ વ્યકત કરી હતી.

શ્રી ધીરુભાઇ દૂધવાળા : ધારાસભ્યશ્રીએ પોતાના પ્રવચનમાં પોતે આ ગુરુકુલના સંપર્કમાં કેવી રીતે આવ્યા એની વિગતે વાત કરીને પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજ સાથેના સંસ્મરણો તાજાં કર્યાં હતાં અને સંસ્થા પ્રત્યેનો પોતાનો આદરભાવ દર્શાવ્યો હતો. અંતમાં એમણે ગુરુકુલ સંસ્થા પ્રારંભથી જ વિદ્યાર્થીને એક રૂપિયાની ટોકન ફીમાં રહેવા–જમવાની બધી સુવિધાઓ પૂરી પાડતી આવી છે ને આજે પણ લવાજમ રાજનો રૂપિયો જ છે એમ જણાવી છારોડી ખાતે આકાર લઇ રહેલ સંકુલ અંગે પોતાની શુભ ભાવના વ્યકત કરી હતી.

શ્રી અમરશીભાઇ ચૌધરી : ગુજરાત વિધાનસભાના વિરોધ પક્ષના નેતા શ્રી અમરશીભાઇએ આ પ્રસંગે ઉપસ્થિત રહી જણાવેલ કે આ ગુરૂકુલ સંસ્થા સમાજમાં વિદ્યાર્થીઓનું શિક્ષણ સાથે સંસ્કારી જીવન ઘડતર કરી રહી છે અને સંસ્થામાંથી હજારો વિદ્યાર્થીઓ જીવન ઘડતરના સંસ્કારો લઇ દેશ–વિદેશમાં સારી પ્રવૃત્તિઓ કરી રહ્યા છે એ બધું જાણીને પોતાનો હર્ષ વ્યકત કર્યો હતો. ભારતીય સંસ્કૃતિ આજે વિપત્તિઓના વમળમાં ઘેરાએલી છે એ અંગે એમણે પોતાનો ખેદ વ્યકત કરીને જણાવ્યું હતું કે વિદેશીઓ આપણી સંસ્કૃતિ પ્રત્યે આકર્ષાયા છે ને વિદેશોમાં એ લોકો સાધુ થઇને હરે કૃષ્ણ ને હરે રામનું રટણ કરતા થયા છે. જ્યારે આપણને આ ભવ્ય વારસાનું મહત્ત્વ નથી.

આજે શિક્ષણમાં વેપારીકરણ વધારે થયુંછે. છે. એ જો દૂર કરવું હશે તો આવી સંસ્થાઓ મારફત એ દૂર થઈ શકશે. કેવળ સરકારી કાયદાઓથી કે રેડ પાડવાથી એ દૂર નહિ થાય. આવી સંસ્થાઓને ઉત્તેજન આપવાથી એ આપોઆપ અટકી જશે. અંતમાં છારોડી ખાતે આકાર લઇ રહેલ નૂતન સંસ્થા ખૂબ ફાલેફૂલે અને સંસ્કૃતિના પ્રચારનું એક સારું માધ્યમ બની રહે એવી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણને હું પ્રાર્થના કરું છું એમ કહી એમણે પ્રવચન પૂરું કર્યું હતું.

વજુભાઇ વાળા : નાણામંત્રીશ્રી વજુભાઈએ પૂ. શાસ્ત્રીજી સાથેના જૂના સંસ્મરણો યાદ કરીને જણાવ્યું હતું કે ગુરુકુલમાં વિદ્યા સાથે સદ્‌વિદ્યાના સંસ્કાર મળે છે. ગુરુકુલમાંથી સંસ્કાર લઇને આવતો વિદ્યાર્થી રાષ્ટ્રની સંપત્તિ છે. સંસ્કારી સમાજનુ ઉત્થાન આવા સંતો ને આવી સંસ્થાઓજ કરી શકે, રાજદંડ પર ધર્મદંડનું ચલણ હોવું જરૂરી છે. કેવળ એક રૂપિયામાં વિદ્યાર્થીને ભણવા માટે, જમવા ને રહેવાની સગવડતા આપનાર આવી બીજી કોઇ સંસ્થા આપણને નહિ મળે. આવી સંસ્થાને જમીન આપીને સરકારે કોઇ ઉપકાર નથી કર્યો પણ પોતાની ફરજ બજાવી છે. ઉપકારતો આ સંતો કરે છે. સારા માણસોનું નિર્માણ કરી સમાજને–રાષ્ટ્રને આપે છે, આવા પાયાનું ઘડતરનું કામ કરતી સંસ્થાને સહાયરૂપ થવું એ આપણી સહુની પવિત્ર ફરજ છે.

મનુભાઇ કોટડીયા : ધારાસભ્ય શ્રી મનુભાઇ કોટડીયાએ આ પ્રસંગે ઉપસ્થિત રહી પ્રવચનમાં જણાવ્યું હતું કે અહીં જનમંગલ મહોત્સવ ઉજવાય છે એ શાના માટે ઉજવાય છે ? આ સંતોએ સંસાર ત્યાગીને ભગવા ધારણ કર્યા તેમ છતાં પાછા સંસારીઓની ચિંતા કરે છે. સંસારીઓના સંતાનોનું જીવનઘડતર કરે છે. પૂજ્ય શાસ્ત્રીજી મહારાજનું પુનિત સ્મરણ કરીને જણાવ્યું હતું કે અનંત અંતરાયો વચ્ચે સ્વામીજીએ ગુરૂકુલનો પ્રારંભ કર્યો. એમણે બાળકોમાં એવા સંસ્કાર રેડયા કે એ બાળકો દેશ-વિદેશમાં ઉત્સાહથી એ બધું જાળવી રાખે છે. એનો મને વિદેશમાં જાત અનુભવ છે.

દલસુખભાઇ ગોધાણી : ધારાસભ્યશ્રી દલસુખભાઇએ જણાવ્યું હતું કે ગામડાના ગરીબ વિદ્યાર્થીઓને આગળ અભ્યાસ કરવા માટે પૂ.શાસ્ત્રીજી મહારાજે વિદ્યાસાથે સદ્‌વિદ્યાની આવી સુવિધા ઊભી કરી અને એ પણ પાછી રોજના રૂપયામાં ખરેખર આ મોટો ચમત્કાર છે. આ ગુરુકુલના વિદ્યાર્થીઓ દેશ-વિદેશમાં પથરાયા છે ને ત્યાં પણ ગુરુકુલનું ગૌરવ વધારે છે. અંતમાં એમણે ગુરૂકુલના ભાવિ વિકાસ માટે અંતરની શુભેચ્છા પાઠવી હતી.

કવિઓની ઉપસ્થિતિ

આ જનમંગલ મહોત્સવમાં જાણીતા કવિ મહાશયો પણ પધાર્યા હતા.

અધ્યાત્મચિંતક કવિશ્રી રાજેન્દ્રભાઇ શુક્લે સ્વરચિત બે કાવ્યો 'નહીં કોઇ બારું, નહીં કોઇ બંદર; ચેત મછંદર' એક તો એ અને બીજું 'ગોરખ આયા અલખ જગાયા' આ જાગૃતિપ્રેરક બે કાવ્યો ભાવવાહી બુલંદ અવાજે હલકથી ગાઇને રસપાન કરાવ્યું હતું. જેથી સૌ પ્રભાવિત થયા હતા.

ગુરૂકુલની સેવા પ્રવૃત્તિઓ માટે સદ્‌ભાવ રાખી રહેલા સુપ્રસિદ્ધ કવિ અને વિદ્વાન, વિવેચક સુરેશભાઇ દલાલે 'પ્રથમ પ્રણામ મારા માતાજીને કહેજો' એ ભાવપૂર્ણ કાવ્યનું સરસ વિવેચન કરી એનું રહસ્ય સમજાવ્યું હતું. એ કાવ્યમાં કરેલ આઠ પ્રણામની વિગતવાર વાત કરીને સહુ શ્રોતાજનોને કાવ્ય રસમાધુરીમાં તરબોળ કરી દીધા હતા.

સંતવાણી વ્યાખ્યાનમાળા

તા. ૨૦-૧૧-૯૫થી ૨૫-૧૧-૯૫

પરબ્રહ્મ પરમાત્મા પૂર્ણ પુરૂષોત્તમ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ મહાપ્રભુને કીર્તનભક્તિ અતિશય પ્રિય હતી. શ્રીજી સભાના પ્રારંભમાં તેમ અંતમાં પણ સંતો પાસે સંકીર્તન કરાવતા વિવિધ વાજિંત્રો લઇને ગવૈયા સંતો જ્યારે મૂર્તિમાં મગ્ન થઈ સંકીર્તન કરતા ત્યારે મહારાજ ભાવવિભોર બની ચપટી વગાડીને ભેળા ગાવવા લાગતા. કથા વંચાતી હોય તોય કીર્તન સાંભળતા એવા તો એ કીર્તનપ્રેમી હતા.

શ્રીહરિના સમીપમાં રહી પ્રસંગે પ્રસંગે પોતાના અંતરમાં ઉઠેલા ભાવોને અને ઉભરાતી ઊર્મિઓને કવિ નંદસંતોએ કીર્તનમાં કંડારેલ છે. પ્રત્યક્ષ તેમજ પરોક્ષભાવે આ કીર્તનોમાં-સંતવાણીમાં પ્રગટ પુરુષોત્તમ શ્રીહરિનું જ વિવિધ રીતે નિરુપણ થયું છે,આ સંતોના વાણીપ્રવાહમાં કાવ્યોમાં ઇષ્ટદેવ શ્રીહરિનો અપાર મહિમા, એમની આજ્ઞા ઉપાસનાની દૃઢતા, ધર્મ, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય ને ભક્તિએ મંગલ ચતુષ્ટય, લીળાચરિત્રો તેમજ પ્રભુના કલ્યાણકારી વિવિધ ગુણોનું ય સરસ નિરૂપણ થયું છે.

સત્સંગ સમાજને એ સંતવાણીમાં રહેલ સત્સંગ પોષક ગહન જ્ઞાનનો લાભ મળે અને મુમુક્ષુ ભક્તજનોને સત્સંગની સવિશેષ દૃઢતા

થાય એવા શુભ હેતુથી આ જનમંગલ મહોત્સ-વમાં સંતવાણી વ્યાખ્યાન માળાનું આયોજન થયેલું. જેમાં અમદાવાદ ગુરૂકુલના પુરાણી શ્રી હરિસ્વરૂપદાસજીએ પોતાની હાસ્યપ્રદ, હળવી છતાં ચોટદાર ને જોશીલી જબાનમાં દરરોજ બપોર પછી દોઢેક કલાક સુધી મનનીય ને પ્રેરક વ્યાખ્યાનો આપેલાં.

પ્રથમ દિવસે એમણે 'કહા કહું હરિ કરુણા તેરી' એ બ્રહ્મમુનિ કૃત પદનું વાજિંત્રો સાથે ગાન કરી આપણા જીવનમાં હરપળે થઇ રહેલ ભગવત્કૃપાની સરસ ઝાંખી કરાવી હતી.

બીજે દિવસે 'છાંડી કે શ્રીકૃષ્ણ દેવ' એ મુક્તમુનિ કૃત પદનું રહસ્ય સમજાવી ભગવદ્ ભક્તિની અનન્યતા ને શુદ્ધ ઉપાસનાનો મર્મ સમજાવ્યો હતો.

ત્રીજે દિવસે 'હરિજન સાચારે જે ઉરમાં હિંમત રાખે' બ્રહ્માનંદ સ્વામીના આ સુરતા પ્રેરતા પદનું નિરુપણ કરી ભક્તજને સાધનામાં હરિના માર્ગમાં કેવી શૂરવીરતા રાખવી જોઇએ એનું માર્ગદર્શન આપેલું.

ચોથે દિવસે 'ત્યાગ ન ટકેરે વૈરાગ્યવિના' નિષ્કુળાનંદ સ્વામીના આ વિરલ પદમાં રહેલ ત્યાગ વૈરાગ્યના તત્વજ્ઞાનનું સરસ નિરૂપણ કરી ત્યાગ વૈરાગ્ય વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ સમજાવ્યો હતો.

છેલ્લે દિવસે 'મેરો દરદ ન જાને કોઇ'એ પ્રેમમૂર્તિ પ્રેમસખી–પ્રેમાનંદ સ્વામી કૃત દરદીલા પદમાં વહેતું પ્રેમલક્ષણા ભક્તિનું ઝરણું, પ્રેમભક્તિમાં રહેલ મધુર સંવેદના-વિરહ વ્યાકુળ ભક્તિનું રસસભર નિરૂપણ કરી સભાજનોને એમણે રસતરબોળ કરી દીધા હતા.

પુરાણી સ્વામી હરિસ્વરૂપદાસજીના મુખે કહેવાએલ આ સંતવાણીની કેસેટો પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવીછે. જેમાં રેડીઓ કલાકાર હસમુખ પાટડિયા, નટવર વઘાસિયા, સુરેશ મજેવડિયા ને રજની નિમાવતે સંગીતના સૂર પૂરાવ્યા છે.

સંતમહાત્માઓનાં પ્રવચનો

તા. ૨૦–૧૧–૯૫

સદ્. શા. જ્ઞાનપ્રકાશદાસજી : તેઓશ્રીએ પ્રેરક પ્રવચનમાં જણાવ્યું કે આજથી ૪૮ વર્ષ પહેલાં આર્ષદૃષ્ટા સદ્. શાસ્ત્રી સ્વામી ધર્મજીવન-દાસજીએ સં. ૨૦૦૪માં પ્રાચીન ગુરુકુલ પરંપરાને પુનર્જીવિત કરવા ગુરુકુલ શબ્દને સંપ્રદાય સાથે જોડયો. ત્યારે જ પૂ. શાસ્ત્રી સ્વામીએ જનમંગલ કાર્યની શુભ શરૂઆત કરી દીધેલી.

આ આર્ય સંસ્કૃતિને અને સદાચારને લોક-જીવનમાં ઉતારવા માટે પૂ. શાસ્ત્રી સ્વામીએ શરૂ કરેલ આ કલ્યાણકારી પ્રવૃત્તિને આ સહુ સંતો આગળ ચલાવી રહ્યા છે. એમણે કપાસના રૂમાંથી કાપડ તૈયાર થાય એ પ્રક્રિયાનું દૃષ્ટાંત ટાંકી જીવનમાં સંસ્કારનું જે મહત્વ છે એ સમજાવ્યું હતું. અંતમાં ભગવાન ઘનશ્યામની શ્યામતાનું પ્રાચીન શ્લોકના આધારે સુંદર વિવરણ કરી ભગવાન શ્યામ સુંદર જ સર્વ સુખના દાતા છે એમ નિરુપણ કર્યું હતું. છારોડી સંકુલ ટૂંક સમયમાં જ ખૂબ સારી પ્રગતિ સાધશે એવી ભાવના સાથે એમણે પ્રવચન પૂર્ણ કર્યું હતું.

સ. કો. સ્વામી દેવકૃષ્ણદાસજી : તેઓશ્રીએ પોતાના મનનીય પ્રવચનમાં વડતાલ દેશની વિશેષતા વર્ણવતાં જણાવ્યું હતું કે સંપ્રદાયના બે મુખ્ય અંગ આજ્ઞા અને ઉપાસનાનું પ્રવર્તન વડતાલથી થયું છે. શ્રીજીએ શિક્ષાપત્રી આજ્ઞા-પત્રી વડતાલમાં રહીને લખી ને પોતાનું સ્વરુપ હરિકૃષ્ણ મહારાજ સ્વહસ્તે વડતાલમાં પધરાવ્યું.

ભગવાનના અવતારો કોઇને કોઇ નિમિત્તો

થતા રહે છે, અવતારોમાં સહજાનંદ સ્વામીને સદાચાર ધર્મના પ્રવર્તક કહેવામાં આવ્યા છે. શ્રીજી મહારાજે અને સંતોએ ઠેર ઠેર વિચરણ કરી જનસમાજમાં સદાચારનું પ્રવર્તન કર્યું. પશુઓની પંક્તિમાં જીવન જીવતા હતા એવા નીચલા સ્તરના લોકોનેય પવિત્રપણેરહેતા કરીદીધા.

જુના પ્રસંગોનાં દૃષ્ટાંતો આપીને એમણે સત્સંગની શોભા કેમ વધે એ અંગે પ્રેરણાદાયી વાતો કરીને સહુને સત્સંગનું બળ પ્રેર્યું હતું.

સ. શા. માધવપ્રિયદાસજી : તેઓશ્રી વિવિધ કથા પ્રસંગો વર્ણવીને ગંગાના પ્રવાહ જેવી ધીર ગંભીર વાણીમાં ભાગવતામૃતનું રસપાન કરાવતા. પ્રસંગોપાત જનમંગલ મહોત્સવના હેતુ ઉદ્દેશ તેમ છારોડી સંકુલ અંગે વિગતવાર માહિતી આપી પ્રેરણાસભર પ્રવચનો કરતા. મહોત્સવમાં પધારતા મહાનુભાવોનું મધુરવાણીથી સ્વાગત કરી એમના પ્રવચનોના અંતે આભાર સભર વચનો ઉચ્ચારતા ને સહુને સદ્ધર્મનું પ્રેરણા પાથેય બંધાવતા.

પુ. જ્ઞાનસ્વરુપદાસજી : પોતાની સુમધુર અને કાવ્યાત્મક વાણીમાં હરરોજ ભાગવતના વિવિધ પ્રસંગોની કથાનું ભાવથી શ્રવણ કરાવતા હતા. એમણે દક્ષયજ્ઞ ભંગ તેમજ રામાયણના વિવિધ રામચરિત્રો સીતા સ્વયંવર, રામ ભરત મિલાપની સુંદર કથા સંભળાવી હતી. એમણે કૃષ્ણ બાળ લીલાઓ તેમજ ગોપીઓની પ્રેમલક્ષણાભક્તિને ભાવથી વર્ણવી હતી.

સ.પુ. હરિપ્રિયદાસજી : કેવડિયાકોલોની સ્વા. ગુરુકુલથી પધારેલા પુ. સ્વામીજીએ પૂજ્ય ગુરુવર્ય શાસ્ત્રીજી મહારાજના ધર્મમય જીવન અને પ્રભુની અડગ નિષ્ઠાની વાત કરીને ગુરુવર્યનાં સત્કાર્યોને બિરદાવ્યાં હતાં. ગુરુએ તૈયાર કરેલા વિદ્વાન અને ચારિત્રશીલ સંતો (નાના ગુરુભાઇઓ) પ્રત્યે રાજીપો વ્યક્ત કરી અંતમાં ઉમેર્યું હતું કે પૂ. ગુરુવર્યના ત્યાગી શિષ્યો અને ગૃહસ્થ શિષ્યો વચ્ચે સંપ, એકતા અને નિઃસ્વાર્થભાવ છે તો આ ગુરુકુલની સેવા પ્રવૃત્તિઓ શોભે છે ને ઉત્તરોત્તર વિકસતી જાય છે. ગુરુવર્યના કાર્યોને એમના શિષ્યો આ રીતે ખૂબ વિકસાવે એવા અંતરના ભાવ સાથે એમણે પોતાનો હર્ષ વ્યક્ત કર્યો હતો.

શ્રીભગતજી : પંચેશ્વર મહાદેવ નરોડાથી પધારેલા શ્રી ભગતજીએ જણાવ્યું હતું કે આ સમાજમાં માત્ર સાધુ સંતો જ પરોપકારનું સારું કાર્ય કરી શકશે. રાજકારણીઓતો સત્તાની ખેંચતાણમાં જ રચ્યાપચ્યા રહેતા હોય છે. આ સંતો અને વિદ્યાર્થીઓની સેવા પ્રવૃત્તિ જોઇને હું આનંદ અનુભવું છું.

પંડિત ચંદ્રશેખરજી : (તા. ૨૧–૧૧–૯૫)

રાષ્ટ્રિય કથાકાર ને ભાગવતભૂષણ પંડિત શ્રી ચંદ્રશેખરજીએ પોતાના રસસભર મધુર પ્રવચનમાં જણાવ્યું હતું કે માનવ જન્મ મળવો દુર્લભ છે એ પછી મુમુક્ષુતા જાગવી એ પણ દુર્લભ છે અને ત્રીજી દુર્લભતા છે સંતના સમાગમની. આ ત્રણ વસ્તુ ઈશ્વરની કૃપાથી જ પ્રાપ્ત થાય છે. પ્રભુએ સર્જેલ સૃષ્ટિમાં માનવ સર્જન અદ્ભુત અને અનુપમ છે. બીજા દેહો પાપ કર્મનું ફળ છે જ્યારે માનવ દેહ પુન્ય ઉદયનું પરિણામ છે. પ્રભુએ પ્રાણીઓને આડા બનાવ્યા અને માનવને સીધો બનાવ્યો પણ થયું છે એવું જે આડા છે તે સીધા એટલે કે સૃષ્ટિના કાનુન મુજબ ચાલે છે જ્યારે માનવ સીધો હોવા છતાં આડો ચાલેછે. આવા આડા ચાલનાર અનાડી માનવને પ્રભુ બીજા જન્મમાં પાડો કે બીલાડો બનાવે છે.

આજે કેટલાક લોકો તુલસીદાસ, મનુ મહારાજ અને ભગવાન સ્વામિનારાયણ વિશે કહે છે કે એમણે સ્ત્રીઓની ઉપેક્ષા કરી છે પણ આ ઉપેક્ષા નથી. આતો ધર્મ મર્યાદા છે. સ્ત્રી એતો ઉત્પતિનું ક્ષેત્ર છે. એની ચારિત્ર્ય શુદ્ધિ માટે સાવચેતી જરૂરી છે. કિંમતી ચીજો તાળા કુચી કે તીજોરીમાં રહેછે. ઢેફાં પથરા જેવા તો ગમે ત્યાં રહી શકે એટલા માટે મહામુલાં સ્ત્રી રત્નની જાળવણી જરૂરી છે. આ કાંઇ સ્ત્રીની ઉપેક્ષા નથી. આતો સ્ત્રીઓનું ગૌરવ છે. મનુ મહારાજ કહેછે કે જ્યાં નારીઓનું પૂજન થાય છે ત્યાં દેવતાઓનો વાસ છે. ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે તો સ્ત્રી સમાજને કેટલાય વિશિષ્ટ અધિકારો આપ્યા છે. એમણે મર્યાદા અંગે ટકોર કરી હતી કે આપણે સહુ સહજાનંદ સ્વામીને માનીએ છીએ પણ સહજાનંદજીનું માનતા નથી. એમણે જ્યોતિષ અંગે કહ્યું હતું જ્યોતીષ તો વેદનું નયનછે. આજના જોષીઓ કોઇક અજાણ હોય એટલે કાંઈ જ્યોતીષ શાસ્ત્ર ખોટું બની જતું નથી. એમણે પરમાત્માના વિવિધ સ્વરૂપો વચ્ચેની એકતા સરસ રીતે પ્રતિપાદિત કરી હતી. અન્યાશ્રય અને અનન્યાશ્રય વચ્ચેનો ભેદ સમજાવ્યો હતો. ભાગવતના દશમસ્કંધમાં માતા યશોદાના દધિમંથનનો પ્રસંગ સરસ રીતે અભિનય સાથે વર્ણવ્યો હતો.

શ્રી યોગેશભાઇ ભટ્ટ (તા. ૨૨–૧૧–૯૫)

ભાગવત કથાકાર યોગેશભાઇ ભટ્ટે જ્ઞાનસત્રના આયોજનનું મહત્ત્વ સમજાવતાં કહ્યું હતું કે આવા સત્રો ખરેખર લાભદાયી છે એમાં અધ્યાત્મ લાભ તો છે જ એ ન ગણીએ તોય આપણે આટલીવાર અહીં સત્સંગ કર્યો એટલી વાર તો મનમાંથી સંસારી પ્રવૃત્તિઓ તો છૂટી ને કુસંગ ન થયો એ લાભ તો ખરોજ ને! કથા શ્રવણ, સંતસમાગમ, પ્રભુ પ્રત્યે પ્રેમભાવ આ બધા વિશેષ લાભ છે અરે કોઇ કથામાં આવે છે થોડી ઘણી ઊંઘ ખેંચીલે તોય પણ એને વિશેષ લાભ છે. કારણ કે કથા આપણને કુસંગની નિવૃત્તિ અને સત્સંગની પ્રાપ્તિ કરાવે છે. સમાજમાં કોઇ કાર્ય એક વ્યક્તિ કરે એના કરતાં ઝાઝી વ્યક્તિઓ ભેળી થઇને એજ કાર્ય કરતી હોય ત્યારે એનો પ્રભાવ અસર વિશેષ પ્રસરે છે. ધર્મ એ વ્યાપક અને વિશાળછે ક્યાંક બોલવું એ ધર્મ છે તો ક્યાક ન બોલવું એ ધર્મ છે. આ રીતે ક્યાંક હકાર ધર્મ છે તો ક્યાંક નકાર પણ ધર્મ છે. ક્યાંક સહયોગ આપવો ધર્મ છે. તો ક્યાંક વિરોધ કરવો એ ધર્મછે. આમ ધર્મનું તત્ત્વ સમજવું એ જરા મુશ્કેલ તો છે જ આમ છતાં મહાપુરૂષોના જીવન પ્રસંગોમાંથી તેમ આપણી વિવેકબુદ્ધિથી એમાં શાસ્ત્રીય તેમ વ્યવહારૂ ઉકેલ કાઢી શકાય છે. બીજા અધ્યાય સુધી અર્જુન સાચો લાગે અને જો ગીતા અસર ન કરે તો અઢાર અધ્યાય સુધી અર્જુન સાચો લાગે, આમછતાં અર્જુનતો બદલાયો હતો ને આપણે હજી સુધી પણ ન બદલાઇએ, તે કેમ ચાલે? એવી ટકોર કરી હતી.

અમરદાસ બાપુ ખારાવાલાએ પોતાના પ્રાસંગિક પ્રવચનમાં જણાવ્યું હતું કે ભગવદ ભજન અને સંતોના સદ્‌વર્તનો પ્રભાવ ભારે અદ્‌ભુત હોય છે. એમના સમર્થનમાં એમણે જુના સાવરના ભક્તરાજ જીવણા ખુમાણનો જીવન પ્રસંગ સરસ રીતે સમજાવ્યો હતો ને બે પ્રાચીન ભજનો તેમજ મોહનને ગમવાને ઇચ્છો માનની એ મુક્તમુનિકૃત પદનું ભાવથી ગાન કર્યું હતું. નવધા ભક્તિનો મહિમા સમજાવી અંતમાં આવા મહોત્સવથી ખરેખર

સત્સંગ અને ભક્તિનું ભારે પોષણ મળે છે એમ જણાવ્યું હતું.

ખાખી રામકુમાર સ્વામી : નરોડાથી આ મહોત્સવ પ્રસંગે ખાસ ઉપસ્થિત રહેલા ખાખી રામકુમાર સ્વામીએ જીવનમાં ભજન સ્મરણ ને નામ રટણનો મહિમા સમજાવીને જણાવ્યું હતું કે જીવ પુરુષાર્થ કરે તો જરૂર પ્રભુની કૃપા એના ઉપર ઉતરે. ભજનસ્મરણ કરવું ને કરાવવું એ મોટો પુરુષાર્થ છે. એ સિવાયના બીજા પુરૂષાર્થમાં ખટપટ છે, વિષાદ છે, ઇર્ષ્યા છે, ને ગરબડ છે.

જો સહજાનંદ સ્વામી ન આવ્યા હોત તો આજે સમાજ જેવો છે તેવો ન હોત.

કેટલાક સુધરેલા લોકો કહે છે કે આ સાધુઓ તો બેઠા બેઠા ખાય છે. ઉભો ઉભો તો બળદ ખાય સાધુ કે સજ્જન નહિ. આ સાધુઓ હરામનું નથી ખાતા રામનું ખાયછે.

ભગવાન સમાજનું સર્જન કરે છે જ્યારે એમાં પેસતી વિકૃતિઓની અને અનાચારની આગને તો સંતો જ ઠારે છે.

સહજાનંદ સ્વામીને સંસારમાં સત્સંગકા બગીચા હરા કર દીયા. સારા સંસાર હરા હો ગયા હૈ.

પૂ. શાસ્ત્રી સ્વામી ધર્મજીવનદાસજીને હું મળ્યો છું એ સાચા અર્થમાં સંત હતા એમની પ્રત્યેક પ્રવૃત્તિ સમાજના ભલા માટે હતી.

ગુરુકુલના સંતો

પુરાણી **શ્રીહરિદાસજીએ** બપોર પછીની કથામાં નામ જપ મહિમા સમજાવવા પ્રેરણાદાયી પ્રવચન કર્યું હતું જેમાં શાસ્ત્રોના શ્લોકો, સાહિત્યની પંક્તિઓ અને સંતોના જીવન પ્રસંગો વર્ણવી ભગવદ્ નામજપનું સરસ નિરૂપણ કર્યું હતું. હૈદ્રાબાદ ગુરુકુલથી ઉપસ્થિત રહેલા પુરાણી **દેવપ્રસાદદાસજીએ** 'સત્યંવદ' એ વિષય ઉપર મહાભારતના યુદ્ધનો પ્રસંગ ટાંકી સત્ય કહેવું બોલવું જોઇએ એ અંગે મનનીય પ્રવચન કર્યું હતું. સુરત ગુરુકુલથી ઉપસ્થિત રહેલ પુરાણી **ધર્મવલ્લભદાસજીએ** પ્રાસંગિક પ્રવચન કરી પોતાનો હર્ષ વ્યક્ત કર્યો હતો.

(તા. ૨૩-૧૧-૯૫)

સ. કો. નારાયણચરણદાસજી : અત્રે ઉપસ્થિત રહેલ જુનાગઢ સ્વામિનારાયણ મંદિરના કો. સદ્. શા. નારાયણચરદાસજીએ જણાવ્યું કે આજ સમાજ દિશાવિહોણો છે. સંતો જ એના ખરા રાહબર છે. આ સંતો જ ખારા સાગરમાં દીવાદાંડી બનીને ઉભા છે. પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજે ઋષિ પરંપરા—આશ્રમ પ્રણાલીને સાચવવા ગુરુકુલની સ્થાપના કરી. એ મહા પુરૂષની દીર્ઘ દૃષ્ટિથી ગુરૂકુલની પ્રગતિ થતી રહી.

આજે શિક્ષણમાં સંસ્કારની ઉણપ છે જેને માટે રાજકોટ અને અન્ય શાખાઓમાં માધ્યમિક શિક્ષણ અપાય છે. એ પછી અમદાવાદમાં ઉચ્ચ શિક્ષણ અપાય છે અને આ છારોડીમાં એથી આગળના શિક્ષણનું આયોજન થાય છે, પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજના કાર્યને આ સંતો આગળ ધપાવી રહ્યા છે.

જૂનાગઢ તો રાધારમણ દેવની અને જોગીઓની ભૂમિ. ત્યાંથી પૂ. શાસ્ત્રી મહારાજને આ નૂતન વિચાર ઉદ્‌ભવ્યો. અમે સહુ સાથે છીએ. શ્રી રાધારમણ દેવની જ આ સંસ્થા છે. એટલુંજ નહિ એની સાથે જોડાએલ આ સંસ્થા છે. એના સત્સંગ ઉત્કર્ષના આવા કાર્યો જોઇને જૂનાગઢના પ્રતિનિધિ તરીકે મને અંતરમાં આનંદ કેમ ન હોય!

સદ્.પુ. જગત્પ્રકાશદાસજી: (તા.૨૩/૧૧)

સુપ્રસિદ્ધ ને જાણીતા ભાગવત કથાકાર સ. પુરાણી જગત્પ્રકાશદાસજીએ પોતાના મનનીય પ્રવચનમાં જણાવ્યું હતું કે આજથી ૧૭૦ વર્ષ પહેલાં ભગવાન સ્વામિનારાયણે શિક્ષાપત્રીમાં શિક્ષણ અંગેનો નવો દૃષ્ટિકોણ સૂચવ્યો જેના પ્રવર્તનનું શ્રેય પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજને ફાળે જાય છે.

શિક્ષણમાં સંસ્કારની ઉણપ હોયતો કેવું પરિણામ આવે એ બાબત પ્રહ્લાદ અને કંસના દૃષ્ટાંત દ્વારા સુંદરરીતે સમજાવી ને તેમણે ઉમેર્યું કે શિક્ષણ સાથે સંસ્કારની આ વિચારધારા તો પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજ જેવા સંતને આજથી ૪૫ વર્ષ પૂર્વે સમજાણી હતી જે આજે હજુય કેટલાકને ગળે નથી ઉતરતી.

સંતો સમાજના સંતાનોની ચિંતા કરે છે એને સંસ્કારી બનાવવા પ્રયાસ કરે છે. સમાજના ભલા માટે કરવા જેવી આ બાબતને આજે સમજુ તરફથી સારો પ્રતિસાદ મળતો રહે છે ને ઘણાય આ રસ્તે વળ્યા છે.

વિદેશમાં પાઉન્ડની કમાણી છે પણ પરિવારનાં ઠેકાણાં નથી. પૈસો હોય પણ પ્રજા સંસ્કારી ન હોય તો એ શા કામનું ?

વંદનીય પૂજ્યપાદ શાસ્ત્રી સ્વામીએ સ્થાપેલ ગુરુકુલ સમય જતાં તો મોટું વટવૃક્ષ બની ગયું છે. ગુરુકુલનું એમણે એવું ગૌરવ વધાર્યું છે કે આજે ગમે તે વ્યક્તિ ગુરુકુલનું બોર્ડ મારે એટલે એનું સરસ ચાલે જેણે સમાજને આવડું મોટું યોગદાન આપ્યું એટલુંજ નહિ સંપ્રદાયને એમણે૧૦૮ રત્નોની સંતમાળા પણ આપી છે. એ વિરલ વિભૂતિને લાખો વંદન.

હું માનતો હતો કે ગુરુકુલ ચલાવવું એતો સહજ છે પણ હવે મને ખ્યાલ આવ્યો કે એ કેટલું કઠિન ને કપરું કાર્ય છે.

એમણે દાતાઓને ઉદ્દેશીને કહ્યું કે જ્યાં પૂર્ણ પુરુષોત્તમ ભગવાન સહજાનંદ સ્વામી હોય, જ્યાં પૂજ્ય શાસ્ત્રી સ્વામી જેવા સંતના આશીર્વાદ હોય અને જ્યાં આવા સક્રિય સંતો હોય ત્યાં શાની કમી હોય? એકતો સોનાનું ફૂલ-કલર પૂરેલું ને પાછું સુગંધવાળું એમાં હવે શું ઉમેરવાનું રહે ?

માટે તમે જે દાન કરી રહ્યા છો એ યોગ્ય સ્થાને અને યોગ્ય સંસ્થાને કરી રહ્યા છો. નહિતો ઘણીવાર સ્થાન ને વ્યક્તિના (સંસ્થાના) ભેદને કારણે દાન એળે જતું હોય છે.

આચાર્યશ્રી પ્રુમિલકુમાર:(તા. ૨૪-૧૧ ૯૫)

વડોદરાથી અત્રે જનમંગલ મહોત્સવ જ્ઞાનયજ્ઞમાં ઉપસ્થિત રહી આચાર્યશ્રી પ્રુમિલકુમાર મહારાજે પોતાના પ્રેરક પ્રવચનમાં જણાવ્યું હતું કે હું અહીં ભગવત્ કથાનું શ્રવણ કરતો હતો ત્યારે મને એવું પ્રતીત થતું હતું કે સાક્ષાત્ ભક્તિ મહારાણી આ સભામાં ઉપસ્થિત છે જ્યાં આ રીતે ભગવદ્ ગુણાનુવાદનું શ્રવણ હોય ત્યાં ભક્તિદેવી તથા એના સુપુત્ર હરિ હાજરજ હોય. માનવ જ્યારે એકાગ્રતાથી કથા સાંભળે ત્યારે એનામાં ભગવદ્દાવેશ આવે છે.

આર્ષદૃષ્ટા ઋષિઓએ રચેલ ગર્ભોપનિષદ્નું રહસ્ય સમજાવી એમણે કહ્યું કે નવમા માસે ગર્ભસ્થ શિશુ સર્વાંગે સંપૂર્ણ થઇ જાય છે. ગર્ભયાતનામાંથી મુક્તિ મેળવવા એ પ્રભુની સ્તુતિ કરે છે પણ બહાર આવતા એ બધું જ ભૂલી જાય છે. તેમ તમે આ સત્સંગ સભામાં સાંભળેલું બહાર જઇને ભૂલી ન જતા એવી ટકોર કરી હતી.

અંતમાં જનમંગલ મહોત્સવનો અર્થ સમજાવતાં કહ્યું હતું કે જન સમાજમાં મંગલ થાય એવા ઉત્સવો દ્વારા જનસમાજનું શ્રેય સાધવું એજ જનમંગલ મહોત્સવ. આવાં આયોજનો દ્વારા પ્રાચીન ઋષિ પરંપરાને આપ જાળવી રહ્યા છો. એ સનાતન હિન્દુ ધર્મનું ગૌરવ છે. આવું ગૌરવ આપ વધારી રહ્યા છે. એથી પ્રસન્નતા અનુભવું છું.

આચાર્યશ્રી ધર્મેન્દ્રજી મહારાજ(તા.૨૫/૧૧)

જયપુરથી અત્રે જનમંગલ મહોત્સવમાં ઉપસ્થિત રહેલ શ્રીમદ્ પંચખંડ પીઠાધિશ્વર સ્વામી શ્રી ધર્મેન્દ્રજી મહારાજે ધર્મ જાગૃતિ પ્રેરક પ્રવચનમાં 'તપોવન આર્ય સંસ્કૃતિ અને સનાતન હિન્દુ ધર્મની આજે ઘોર ખોદાઇ રહી છે.' એમ જણાવીને ધર્મ ને સંસ્કૃતિ પર થઇ રહેલાં અનેક આક્રમણોનો ચિતાર આપ્યો હતો.

મહારાજા પરીક્ષિતે શરણાગત ધર્મના નાતે માત્ર પાંચ સ્થાનમાં આપેલ આશરાનો લાભ ઉઠાવી આજે કળિયુગ દરેક સ્થાને વિસ્તરીને તાંડવ નૃત્ય કરી રહ્યો છે એની વિગતે વાત કરીને ઉમેર્યું હતું કે નિરાશા અને અંધકારના આવા કઠિન કાળમાં આવા પવિત્ર મહોત્સવમાં સંતો પાસેથી પ્રેરણા બળ મળે છે.

અધર્મનો અંધકાર સર્વત્ર છવાઇ જાય ત્યારે ભગવાન અવતાર ધારણ કરી અધર્મના આવરણને હટાવી ધર્મનો પુનિત પ્રકાશ પાથરે છે. એમ કહી ગીતા ને રામાયણના સંદર્ભો ટાંકીને જણાવ્યું હતું કે પરમ પાવન ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણે અવતાર લઇ ધર્મ ને સંસ્કૃતિની રક્ષા માટે ગુજરાત પર ભારે કરુણા વરસાવી છે.

આપણા પૂર્વજોએ ધર્મ અને સંસ્કૃતિની રક્ષા માટે કેવાં કેવાં બલિદાનો આપેલાં એનો સચોટ ને સદૃષ્ટાંત હૃદયદ્રાવક ચિતાર આપીને કહ્યું કે જો બચવું હશે તો ધર્મ ને સંસ્કૃતિને બચાવવાં પડશે નહિતો આપણે નહિ બચીએ.

પોતાના દોઢેક કલાકના જુસ્સાદાર પ્રવચનમાં પૂ.આચાર્યશ્રીએ આપણી ધાર્મિક, સામાજિક ને રાષ્ટ્રીય સમસ્યાઓને વણી લઇને તેમાં પ્રવેશેલ દંભ, તકવાદ, ભ્રષ્ટાચાર જેવી બદીઓ પર વેધક અને ઉગ્ર પ્રહારો કર્યા હતા. અંતમાં એમણે આવી ધર્મ ને સંસ્કૃતિની રક્ષક સંસ્થાઓમાં તન, મન ને ધનથી સાથ આપવો એ ઉત્તમ ઇન્વેસ્ટમેંટ છે. એમ શ્રોતાઓને અપીલ કરી પોતાનું પ્રેરક પ્રવચન પૂર્ણ કર્યું હતું.

યશવંતભાઇ શાહ : જાણીતા દૈનિક પેપર જયહિન્દના માલિક અને તંત્રીશ્રી યશવંતભાઇ શાહે જણાવ્યું કે ત્યાગ એ બોલવાની બાબત નથી એતો આચરણની અનેરી ભૂમિકા છે. એ બાબત સમજાવવા લોભી શેઠનું સચોટ દૃષ્ટાંત કહી સંભળાવ્યું હતું. એમણે હર્ષ વ્યકત કરતાં કહ્યું કે રાજકોટમાં શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ અને જયહિન્દ અખબાર સાથે જ શરૂ થયાં ને બન્નેની પ્રગતિ પણ એકધારી થતી રહી. ગુરુકુલની સમાજના ઉત્કર્ષની પ્રત્યેક પ્રવૃત્તિથી અમો ખૂબ પ્રભાવિત છીએ. એમાંથી અમોને ઘણી પ્રેરણા મળે છે. વ્યસનમુકિતની પ્રવૃત્તિતો મને ખૂબ ગમી છે. આજે વ્યસનોએ માઝા મૂકીછે. અમોએ આ સંતોની આવી શુભ પ્રવૃત્તિઓથી પ્રેરાઇને નિર્ણય કર્યો છે કે જયહિન્દના તમામ પ્રકાશનોમાં વ્યસનને ઉત્તેજન આપતી કોઇપણ જાહેર ખબર ન જ છાપવી. આમાં કોઇ ત્યાગની વાત નથી. મને મોટું નુકશાન જશે એની પણ આ વાત નથી આતો આવતી પેઢીના સંસ્કારની ચિંતાની વાત છે. આવી સંસ્થાને ભાવિ પેઢીના ઘડતરમાં સાથ આપવાની વાતછે. એમ સૂર પુરાવી પ્રવચન પૂરું કર્યું હતું.

સર્વધર્મ મહિલા સંમેલન

જનમંગલ મહોત્સવ અંગે જુદા જુદા કાર્યક્રમોનું આયોજન થયું હતું તેમાં સર્વધર્મ મહિલા સંમેલનનું પણ તા. ૨૩/૧૧/૯૫ના રોજ વિશિષ્ટ આયોજન થયેલું.

ઘણા પ્રસંગોએ મહિલા સંમેલનો યોજાતાં હોય છે. ઘણી જગાએ સંત સંમેલન યોજાય છે ને કેટલાક પ્રસંગોએ સર્વધર્મ સંમેલન પણ યોજાતાં હોય છે. પરંતુ સર્વધર્મ મહિલા સંમેલન સામાન્યતઃ યોજાતાં નથી. અમદાવાદ ગુરુકુલના જનમંગલ મહોત્સવમાં, સર્વધર્મ મહિલા સંમેલનનું આયોજન એ વિશિષ્ટ આયોજન હતું અને **સંપ્રદાયમાં તો આ પ્રથમ જ સર્વધર્મ મહિલા સંમેલન હતું.**

જુદા જુદા ધર્મનાં બહેનોએ પોતાના ધર્મમાં બહેનોનું શું સ્થાન છે તે વિષે પ્રવચનો કર્યાં હતાં. ખ્રિસ્તી ધર્મમાં સ્ત્રીઓના સ્થાન વિષે સેન્ટ ઝેવિયર્સ કોલેજના ઇન્દુમતિબેન રાવે ઇસુએ સ્ત્રી ઉત્થાનના કરેલા ભવ્ય કાર્યની વાત કરી હતી. ઇસ્લામ ધર્મમાં દીકરીને શ્રેષ્ઠ સંતાન ગણાયું છે તેની વાત પ્રા. મહેરૂન્નિસાબેન દેસાઇએ કરી હતી. પર્યુષણ વ્યાખ્યાન માળાના વ્યાખ્યાતા શ્રીમતિ છાયાબેન શાહે જૈન ધર્મમાં સ્ત્રી–પુરુષોને મુક્ત થવા સરખો અધિકાર છે તે અંગે પ્રવચન કર્યું હતું. બુદ્ધ ધર્મમાં પણ બહેનોને મહત્તા અપાઇ તે શ્રીમતિ નિરંજનાબેન વોરાએ સમજાવ્યું હતું.

કુ. દ્યુતિબેન જયેન્દ્રભાઇ યાજ્ઞિકે શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયમાં બહેનોનું મર્યાદાપૂર્ણ છતાં ગૌરવવંતું કેવું સ્થાન છે અને બહેનો પણ સદ્‌ગ્રંથોનો અભ્યાસ કરી કથા વાર્તા કરેછે, અને તેમના દ્વારા તેમના કુટુંબમાં ને સમાજમાં ધર્મભાવનાના શુભ સંસ્કારો પડે છે તેની રજુઆત પોતાના પ્રવચનમાં કરી હતી.

અંતમાં પ્રમુખ સ્થાનેથી જીલ્લા પંચાયતના પ્રમુખ શ્રીમતિ રમીલાબેન દેસાઇએ નારી નરકની ખાણ નહિ પણ રતનની ખાણ છે જે સારાં સંતાનોને જન્મ આપે છે, એમ કહી વિદ્યા માટે સરસ્વતીની, દૈવીશક્તિ માટે મા દૂર્ગાનું, ધન પ્રાપ્તિ માટે લક્ષ્મીનું આરાધન કરવામાં આવે છે. આમ ભારતમાં સ્ત્રી શક્તિનું ગૌરવ ઘણું છે વગેરે બાબત તેમણે પ્રવચનમાં જણાવી હતી.

આ પ્રસંગે અતિથિ વિશેષ તરીકે વસ્ત્રાપુર અંધજન મંડળના મંત્રી ભદ્રાબેન સત્યા ઉપસ્થિત રહ્યાં હતા. આભારદર્શન મ્યુનિસીપલ કોર્પો.ના કોર્પોરેટર શ્રીમતિ મધુબેન પટેલે અને સંચાલન શ્રીમતિ ગાયત્રીબેન જોશીએ કર્યું હતું.

આ મહિલા સંમેલનમાં ઘણી મોટી સંખ્યામાં બહેનો ઉપસ્થિત રહ્યાં હતાં અને પાંચ જુદા જુદા ધર્મોમાં બહેનોનું સ્થાન એ વિષેનાં પ્રવચનો રૂપ પંચામૃતની પ્રસાદી મેળવી સહુ આનંદિત થયા હતા, મહિલા જાગૃતિ સાથે સર્વધર્મ પ્રત્યેની શુભ ભાવનાની પ્રેરણા પ્રાપ્ત થઇ હતી. વિશેષમાં સહુને શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયમાં **મહિલાઓનું મર્યાદાપૂર્ણ છતાં કેવું મહત્ત્વનું સ્થાન છે** અને તેમના ઉત્કર્ષની પણ કેવી ભાવના સમાએલી છે તેનો ખ્યાલ આવ્યો હતો.

* * *

અત્રે એ યાદ આપવું જરૂરી છે કે અ. નિ. પૂજ્ય શાસ્ત્રીજી મહારાજની હયાતીમાંજ રાજકોટમાં શ્રી સ્વામિનારાયણ ભક્તિ મહિલા મંડળની શરૂઆત થયેલી. તે પછી અમદાવાદમાં ને અન્ય ઘણા સ્થાનોમાં મહિલા સત્સંગ મંડળો

સ્થપાયાં છે ને તેની વિવિધ સેવા પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા મહિલાઓમાં સત્સંગ પ્રચાર થઇ રહ્યો છે.

વિશેષમાં રાજકોટમાં બાલિકાઓમાં પણ ધાર્મિક સંસ્કાર સીંચન માટે બાલિકા સત્સંગ મંડળ પણ ચાલે છે અને તેમનામાં શુભ સંસ્કાર સીંચાય છે. વિવિધ કાર્યક્રમો પણ યોજાય છે. બાલિકાઓમાં સત્સંગના દૃઢ સંસ્કાર હશે તો ભવિષ્યમાં તેઓ સાસરિયાને તેમજ પોતાની પ્રજાને પ્રભુમય બનાવી શકશે.

આપણા મંદિરોના **સાંખ્યયોગી બહેનો** પણ બહેનોના સત્સંગ વિકાસ માટેનું કાર્ય કરે છે. આ રીતે શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયના બહેનો દ્વારા **સત્સંગની તો ખરી જ પણ સમાજની પણ** ગર્ભિત રીતે મોટી સેવા થાય છે અને એટલે જ મહિલાઓ દ્વારા પણ તેમના ક્ષેત્રમાં, **શ્રીજી સ્થાપિત મર્યાદાનો ભંગ ન થાય તેની સાવધાની સાથે,** અલગ પણે બહેનોમાં સંસ્કાર સીંચનની અને સત્સંગ વિકાસની પાયાની નિષ્કામ સેવા પ્રવૃત્તિઓ વિકસે એ ઇચ્છનીય છે.

શ્રી મહાવિષ્ણુયાગ

યજ્ઞ એ નારાયણનું વિભૂતિ સ્વરૂપ છે. શ્રીજીએ જેતલપુર તેમજ ડભાણમાં મહાવિષ્ણુ યાગ કરેલા. અ. નિ. પૂજ્યપાદ સદ્. શાસ્ત્રીજી મહારાજને પણ હોમહવન, અર્ચન-પૂજન ને યજ્ઞયાગમાં ઊંડી આસ્થા ને અખૂટ શ્રદ્ધા હતી. એમણે ઊના, અમરેલી, જુનાગઢ તેમ ગુરૂકુલને આંગણે તો ઘણીયવાર મહાવિષ્ણુયાગનાં આયોજનો કરેલાં જેને ભાવિકો આજેય યાદ કરે છે.

પૂર્વ તૈયારીઓ

આ જનમંગલ મહોત્સવના ઉપક્રમે પણ મહાવિષ્ણુયાગનું આયોજન થયેલું. અમદાવાદ ગુરૂકુલ પ્રાર્થના હોલના પાછળના ભાગમાં કમળાકાર યજ્ઞશાળા તૈયાર કરવામાં આવી. એની વચ્ચોવચ્ચ શાસ્ત્રોક્ત રીતે શ્રીધરકુંડ તેમ બીજા કુંડો તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા. કુંડો તેમ યજ્ઞશાળાને ગૌછાણથી લીપીને પવિત્ર બનાવી હતી જેમાં વડિલ સંતોના માર્ગદર્શન મુજબ સાધુ નીલકંઠદાસજી આદિ સંતો તેમજ ઉત્સાહી વિદ્યાર્થીઓ ને પંકજભાઇ પટેલ આદિ ભાવિક હરિભક્તોએ ખડેપગે સેવા બજાવી હતી.

યજ્ઞના યજમાનો ને આચાર્ય

ગોંડલ નિવાસી પ. ભ. શ્રી અમૃતલાલ વીરજીભાઇ મારૂ પરિવાર તેમ અ.નિ. પરષોત્તમભાઇના બાબરિયા પરિવારે યજમાન તરીકે સેવા પૂજનનો લાભ લીધો હતો ને રાજકોટના કર્મકાંડ વિશારદ દૈવજ્ઞ શાસ્ત્રી શ્રી વ્રજલાલભાઇ ત્રિવેદીએ સમગ્રવિધિ વેદોક્ત રીતે કરાવ્યો હતો.

યજમાન દેહશુદ્ધિ

'દેવો ભૂત્વા દેવં યજેત્' દેવ જેવા પવિત્ર થઇને દેવોનું અર્ચન પૂજન કરવાની શાસ્ત્રીય પ્રણાલિકાનુસાર યજ્ઞમાં જોડાએલા સહુ યજમાનો માટે તા. ૨૩-૧૧-૯૫ને ગુરૂવારના રોજ દેહશુદ્ધિનો વિધિ યોજાયો હતો જેમાં મુખ્ય યજમાનો અને સહયજમાનો સજોડે ઉપસ્થિત રહ્યા હતાં ને શાસ્ત્રી વજુભાઇએ શાસ્ત્રોક્તરીતે દેહશુદ્ધિ કરાવીને એનો મર્મ સમજાવ્યો હતો.

અરણિમંથન

રાજકોટ સ્વામિનારાયણ ગુરૂકુલ તેમજ એની શાખાઓમાં યોજાતા વિષ્ણુયાગોમાં અ. નિ. પૂજ્યપાદ સદ્. શાસ્ત્રીજી મહારાજે પ્રસ્થાપિત કરેલ સત્શાસ્ત્ર પ્રણાલિકા મુજબ અરણિકાષ્ટના ચરડુકિયા દ્વારા અરણિમંથન કરી અગ્નિદેવને પ્રકટ કરવામાં આવે છે.

જનમંગલ મહોત્સવમાં તા. ૨૪/૧૧ના શુક્રવારના રોજ સવારે આઠ વાગ્યે અરણિ-

મંથન વિધિ યોજાયો હતો જેમાં વજુભાઇ શાસ્ત્રીએ પૂજન કરાવ્યું હતું. સદ્દ. કોઠારી સ્વામી દેવકૃષ્ણદાસજી સદ્દ. શા. માધવપ્રિયદાસજી અને યજમાનો વગેરે ભાવિકો પૂજન-વિધિમાં જોડાયા હતા.

મઘવાને પણ આમાં જોડાવાની ઇચ્છા થઇ આવતા ગગનમાં મેઘાડંબર છવાઇ ગયું હતું ને ઝરમર ઝરમર અમી છાંટણાં શરૂ થઇ ગયાં હતાં. પછી તો જેમ ભગવાને ગોવર્ધન તોળ્યો હતો એમ સહુએ ઉપર ઉંચા હાથ કરીને પ્લાસ્ટિકનું મોટું પારદર્શક મોઢિયું તોળી રાખ્યું હતું. દસેક મિનિટ બાદ વરસાદ રહી જતાં પૂજન બાદ સંતો તથા નાહીધોઇને પવિત્ર-પણે ધોળી ધોતિ અને પીળી ચાદરમાં સજ્જ યુવાનોએ સહજાનંદ સ્વામી મહારાજના જયનાદ સાથે સામસામેથી ચરકૂકિયાનું જાડું નાડું ખેંચીને અરણિમંથન કરવા માંડયું. થોડી કસોટી કર્યા બાદ સહુના સાનંદાશ્ચર્ય વચ્ચે અગ્નિદેવ પ્રગટ થયા. પ્રાંગણમાં, અગાશી, અટારીમાં ઉભેલી જનમેદનીએ સહર્ષ જયનાદોથી અગ્નિ-દેવનું ઉષ્માભર્યું સ્વાગત કર્યું. અગ્નિદેવને કુંડામાં પધરાવી વાજતે ગાજતે ધૂન ભજન સાથે સહુ સંતો અને ભકતવૃંદે યજ્ઞશાળા પ્રતિ પ્રયાણ કર્યું. ત્યાં વિધિવત્ અગ્નિદેવનું શ્રીધર-કુંડમાં સ્થાપન કર્યું અને પછી બીજા કુંડોમાં સ્થાપન કરવામાં આવ્યું.

યજ્ઞનો પ્રારંભ

તા. ૨૪/૧૧ને શુક્રવારના રોજ સવારે ૧૦ પછી વિષ્ણુયાગનો પુનિત પ્રારંભ થયો હતો. મુખ્ય કુંડ ઉપર કલાત્મક સિંહાસનમાં ઠાકોરજી તેમજ અન્ય દેવોને યથાવિધિ સ્થાપન કરવામાં આવ્યા હતા. બીજા કુંડો પર પણ વેદિકાઓ ઉપર ઠાકોરજીની મૂર્તિઓ પધરાવામાં આવી હતી. પ્રત્યેક કુંડો ઉપર યજમાનો સજોડે ગોઠ-વાયા હતા. સ્વયંસેવકોએ યજ્ઞમાં હોમવા માટે હુત દ્રવ્યો તેમજ જરૂરી અન્ય સામગ્રીઓ અગાઉથી પહોંચાડી દીધી હતી.

સંતોના આશીર્વાદ સાથે વેદ વિપ્રોએ પૂર્વ પૂજન કરાવી પુરુષસૂકત અને જનમંગલસ્તોત્ર મંત્રો વડે અગ્નિદેવને આહુતિ અર્પવાનો આરંભ કર્યો અને એના પ્રતિધ્વનિમાં યજમાનો શ્રી સ્વામિનારાયણાય નમઃ સ્વાહાઃ એમ બોલીને યજ્ઞકુંડમાં હોમ કરવા લાગ્યા ત્યારે વાતાવરણ ગૂંજી ઊઠયું.

યજ્ઞકુંડોમાંથી નીકળેલી પુનિત ધુમ્રસેરો યજ્ઞશાળાની ચોતરફ વાતાવરણમાં પ્રસરવા લાગી. વૈદિકમંત્રો ગગનમાં ગૂંજવા લાગ્યા. હૂતદ્રવ્યોની સૌરભથી ભરાઈ ગયેલું વાતાવરણ બ્રહ્મભીનું ભાસવા લાગ્યું. આમ વિધિવત હોમહવન સાથે યજ્ઞ ચાલતો રહ્યો.

યજ્ઞની પૂર્ણાહુતિ

એ દિવસથી શાસ્ત્રોકત રીતે ચાલી રહેલા વિષ્ણુયાગની તા. ૨૬/૧૧ને રવિવારના રોજ બપોરે પૂર્ણાહૂતિ કરવામાં આવી. વડિલ સંતો તેમજ યજ્ઞના યજમાનોએ યજ્ઞકુંડમાં વેદોકત વિધિથી પૂર્ણાહૂતિનું બીડું હોમ્યું ત્યારે જય-નાદથી યજ્ઞશાળા ગૂંજી ઉઠી. શ્રીફળ પધરાવાયાં. પરનાળે ઘી હોમાયાં. ભાવવિભોર બની સંતો તેમજ સહુ યજમાનો અને ભાવિકોએ આરતી ઉતારી ત્યારે દર્શન માટે ચોતરફ ભારે ભીડ જામી હતી. વજુભાઇ શાસ્ત્રીએ વેદોકતવિધિ પૂર્ણ કરાવ્યા પછી સ. શાસ્ત્રી માધવપ્રિયદાસજીએ પ્રાસંગિક પ્રવચન કરી યજ્ઞનું મહત્ત્વ સમજાવ્યું હતું. વિપ્રોએ સહુને યજ્ઞ ભસ્મના તિલક કર્યા ને સહુએ આ સત્કર્મની સફળતાથી અંતરમાં ભારે ધન્યતા અનુભવી હતી.

રાજકોટ ગુરુકુલની પંચમ શાખા

-✻ છારોડી ગુરુકુલનો શિલાન્યાસ વિધિ ✻-

પૂર્ણ પુરુષોત્તમ ભગવાન શ્રીહરિની દિવ્ય કૃપામય પ્રેરણાથી, અને ગુણાતીત પરંપરાના બ્રહ્મનિષ્ઠ સંતોના શુભાશીર્વાદથી અને સુજ્ઞ સત્સંગીઓના સાથથી **અ. નિ. પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજે** ઇ. સ. ૧૯૪૭–૪૮માં શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવની છત્રછાયામાં રાજકોટ ગુરુકુલની સ્થાપના કરી તે પછી બીજી શાખા ૧૯૬૨માં શ્રી રાધારમણ દેવની છત્રછાયામાં જૂનાગઢમાં શરૂ થઇ. અમદાવાદ શ્રી નરનારાયણ દેવની છત્રછાયામાં ત્રીજી શાખાનો ઇ. સ. ૧૯૭૬માં મંગલ પ્રારંભ થયો ચોથી શાખાની શુભ શરૂઆત શ્રી નારાયણમુનિ દેવની છત્રછાયામાં સુરતમાં ઇ. સ. ૧૯૯૦માં કરવામાં આવી.

પંચમ શાખા–છારોડીમાં

ગુજરાતના પાટનગર ગાંધીનગર જવાના હાઇવે ઉપર અમદાવાદ અને ગાંધીનગર વચ્ચે ત્યાં એક વિશિષ્ટ સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ સંકુલ દ્વારા સેવા પ્રવૃત્તિ માટે ૪૦ એકર જમીન ગુજરાત સરકારના સહકારથી અને દાતાઓની સેવાથી સંપાદિત થઇ.

ત્યાં સમાજ અને સત્સંગને અત્યંત ઉપયોગી અને પ્રેરક બની રહે એવું સંકુલ ઉભું કરવા માટે વિચારણાઓને અંતે આવશ્યક અને વિશિષ્ટ વિવિધ સેવા પ્રવૃત્તિઓ ત્યાં ચલાવાનો શ્રીજી પ્રેરિત શુભ સંકલ્પ કર્યો.

આ છારોડી સ્વા. ગુરુકુલની પંચમ શાખાનો શિલાન્યાસવિધિ અને અમદાવાદ ગુરુકુલના વિંશતી પ્રવેશના શુભ સંગમ નિમિત્તે યોજાએલ શ્રી જનમંગલ મહોત્સવના શુકનિયાળ સપ્તમ દિને શનિવારે, વચનામૃત જયંતીના મંગલ અવસરે, તા. ૨૫–૧૧–૯૫ના રોજ છારોડી ગુરુકુલના શિલાન્યાસવિધિનો શુભ સમારોહ યોજાયો.

શિલાન્યાસની વેદોકતવિધિ

પ્રાતઃ કાલે શુભ મુહૂર્તમાં છારોડીની **એ** ભૂમિ ઉપર શ્રીજીના સ્મરણ સાથે, શિલાન્યાસનો મંગલવિધિનો પ્રારંભ થયો. પ્રભુ પરાયણ બ્રહ્મનિષ્ઠ **પૂજ્ય જોગી સ્વામી** પૂજનમાં વિરાજ્યા હતા. વડીલ કોઠારી સ્વામી શ્રીહરિજીવનદાસજી, સ. કો. સ્વામી દેવકૃષ્ણદાસજી, સ. શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજી, સાથે બેઠા હતા. શિલારોપણ વિધિના યજમાન આર્કિટેક શ્રી મધુકરભાઇ વ્યાસ (ડોટ એસોસીએટ્સ), લંડનના શ્રી કે. એમ. વરસાણી, તથા વિદેશના અન્ય યજમાનો પણ ત્યાં ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. ગુજરાત વિધાનસભાના અધ્યક્ષ માનનીય શ્રી હરિશ્ચંદ્રભાઇ પટેલ પણ આ વિધિમાં સામેલ થયા હતા.

વિશેષમાં ખાસ આ પ્રસંગે શ્રી સ્વામિનારાયણ ડિવાઇન મિશનના અધ્યક્ષ **પરમ એકાંતિક મુક્તરાજ શ્રી નારાયણભાઇ ઠક્કર** પણ સંસ્થાની સત્સંગ અંગેની સેવા પ્રવૃત્તિઓ માટેની શુભ લાગણીથી પ્રેરાઇને પધાર્યા હતા અને પૂજ્યપાદ જોગી સ્વામી અને મુ. શ્રી નારાયણભાઇના શુભહસ્તે શિલાન્યાસ વિધિ થયો ત્યારે છારોડીની ભૂમિ ઉપર સહજાનંદ સ્વામીના જયનાદોના પડઘા સહુને પાવન કરી, સાત્વિક પવિત્ર વાતાવરણ ફેલાવતા હતા.

વિધિના પ્રારંભ પહેલાં ત્યાં ધૂન ભજન કરવામાં આવ્યાં હતાં અને વિધિના અંતમાં જ્યારે ભગવાન શ્રીહરિની આરતી ઉતારવામાં

આવી ત્યારે સહુ ભાવવિભોર બન્યા હતા.

આ શિલાન્યાસવિધિ રાજકોટના કર્મકાંડ વિશારદ, વિદ્વાન શાસ્ત્રી શ્રી વ્રજલાલભાઇએ બેહોકતરીતે કરાવ્યો હતો.

સુશોભિત મંડપ અને મંચ

જનમંગલ મહોત્સવની સભા તો યુનિવર્સીટી ગ્રાઉન્ડ ઉપર થતી. આ શિલાન્યાસ સમારોહ માટે છારોડીમાં વિશાળ મંડપ ઉભો કરવામાં આવેલો ને મંચને પણ ફૂલહારથી શણગારવામાં આવેલ. રાજ્યપાલશ્રીને પધારવાનો માર્ગ, સલામી અને સલામતી વગેરેની વ્યવસ્થા અગાઉ કરી લેવામાં આવી હતી ને આ સમારોહ અંગેની સુવ્યવસ્થા માટે શ્રી શિવલાલભાઇ ભંડેરીએ અમદાવાદથી છારોડી આગલી મોડી રાત્રિ સુધી દોડા દોડ કરી સેવા બજાવી હતી. પુ. બાલકૃષ્ણદાસજીના માર્ગદર્શન નીચે બીજા સંતોને વિદ્યાર્થીઓ પણ પૂર્વ તૈયારીમાં લાગી ગયા હતા. શ્રી નવિનભાઇ દવેએ પણ નિરીક્ષણ કરી જરૂરી સૂચનો આપ્યાં હતાં.

રાજ્યપાલશ્રી અને મહેમાનોનું આગમન

વિધાનસભાના અધ્યક્ષ શ્રી હરિશ્ચંદ્રભાઇ પટેલ, મુખ્યમંત્રી શ્રી સુરેશચન્દ્રભાઇ મહેતા, માજી મુખ્યમંત્રી શ્રી કેશુભાઇ પટેલ, મહેસુલ મંત્રી શ્રી અશોકભાઇ ભટ્ટ વગેરે અગાઉ આવી ગયા હતા અને માનનીય નામદાર રાજ્યપાલ શ્રી નરેશચંદ્રજી બરાબર સવારે દશ વાગે પધારતાં ગુરુકુલ બેન્ડના સુમધુર સુરોથી તેઓશ્રીનું ભાવભર્યું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું. માનનીય મહેમાનોએ મંચ ઉપર સ્થાન લીધા બાદ પ્રાર્થનાથી કાર્યક્રમનો શુભારંભ થયો.

સ્વાગતવિધિ

પ્રારંભિક રૂપરેખા બાદ નામદાર રાજ્યપાલશ્રી અને અન્ય મહેમાનોનું ફૂલહારથી સ્વાગત કરવામાં આવ્યું ને તે પછી ગુરુકુલના ઉત્સાહી ટ્રસ્ટી પ. ભ. શ્રી નવિનભાઈ દવેએ સ્વાગત પ્રવચનમાં રાજ્યપાલશ્રીએ સરદાર નર્મદા યોજનાની મંજુરી અંગે જે ઝડપથી કાર્યવાહી કરાવેલી તે મોટી સેવાને યાદ કરી, ગુરુકુલને આંગણે પધાર્યા તે બદલ આનંદ વ્યક્ત કરી સહુને આવકાર્યા હતા.

છારોડી ગુરુકુલના આયોજનની આછી રૂપરેખા

સ. શા. માધવપ્રિયદાસજી સ્વામીએ ભારતને મુંઝવતી સમસ્યાઓની વાત કરતાં જણાવ્યું કે સંસ્કારનો હ્રાસ, રાષ્ટ્રિયતાનો અભાવ અને શિક્ષણક્ષેત્રની ચિંતાજનક પરિસ્થિતિ દેશની સાચી પ્રગતિમાં રૂકાવટ કરી રહ્યા છે. સાથે ભ્રષ્ટાચારના ભોરીંગે પણ ફેણ ચઢાવી છે, આતંકવાદે ભરડો લીધો છે. આવી પરિસ્થિતિમાં સંસ્કારના દીવડા પ્રગટાવવા ને સાચી દિશામાં પ્રકાશ પાથરવા, ગુરુકુલ સેવા પ્રવૃત્તિ ચલાવી રહ્યું છે. તેમાં છારોડી ગુરુકુલમાં વિશિષ્ટ આયોજનો આકાર લેશે.

'સદ્વિદ્યા' – પ્રાથમિકથી હાયરસેકન્ડરી સુધીની શિક્ષણ સુવિધા, જેમાં સંસ્કાર, સંસ્કૃત સાયન્સ અને સ્પોર્ટસને પ્રાધાન્ય અપાશે. વિદ્યાર્થીઓ **અધ્યાત્મની આંખે ને વિજ્ઞાનની પાંખે** એકવીશમી સદીનું સ્વાગત કરશે. ઉપરાંત રોજગાર લક્ષી તાલીમ અને એમ. બી.એના ઉચ્ચ શિક્ષણ માટે પણ આ કેન્દ્ર મહત્વનું બની રહેશે.

સૌરમ–સૂર્ય પ્રકાશમાંથી વૈકલ્પિક ઉર્જા સંશોધન કેન્દ્ર સ્થપાશે.

દર્શનમ્–ઋષિમુનિઓની મહાન વિચારધારાને નિત્ય પ્રેરણાસ્ત્રોત બનાવવા વૈદિક સંશોધન કેન્દ્ર રચાશે.

તસ્વીર : ભાસ્કર તળાવિયા

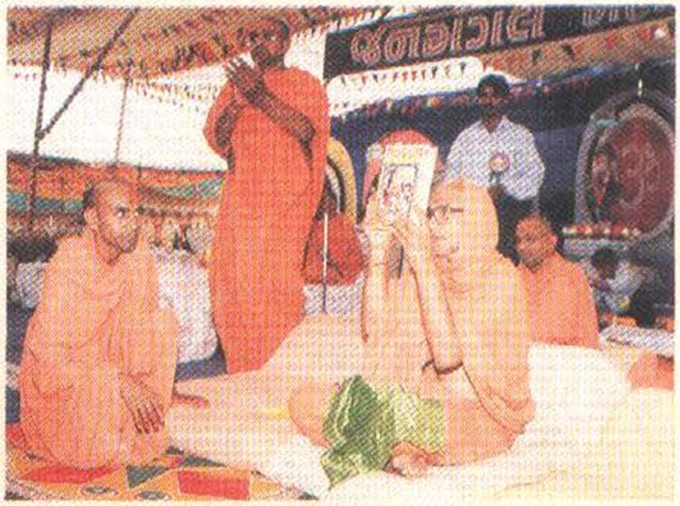

★ જ્યાં છેલ્લા ૨૦ વર્ષથી સત્સંગ અને સમાજસેવાની કલ્યાણકારી પુનિત પ્રવૃત્તિઓ ચાલી રહી છે એ શ્રી સ્વા. ગુરુકુલ અમદાવાદ શાખાનું પ્રભાવશાળી પ્રવેશદ્વાર

★ લોધિકા દરબારશ્રી મનોહરસિંહજીએ દેવકૃષ્ણદાસજીના હસ્તે વિમોચન થયું. બાજુમાં સ્વામી ધર્મપ્રકાશદાસજી

પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજના કૃપાપાત્ર અને અમેરિકામાં ગુરુકુલ તેમજ સંપ્રદાયનું ગૌરવ વધારતા શ્રી ધીરૂભાઈ બાબરિયા, શ્રી મનુભાઈ પટોળિયા પોતાના અંતરની ઊર્મિઓ વ્યક્ત કરી રહ્યા છે.

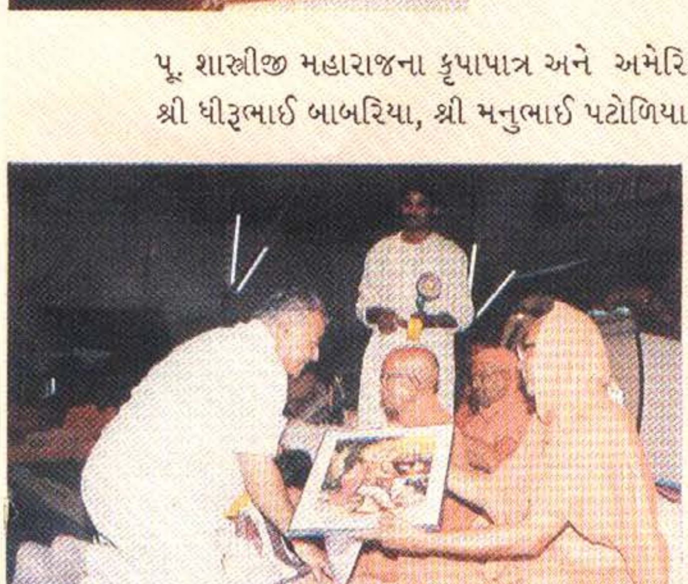

પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજના કૃપાપાત્ર અને ગુરુકુલના સક્રિય ટ્રસ્ટી પ.ભ.શ્રી નવીનભાઈ દવેને પૂ. જોગી સ્વામી તથા પૂ. દેવસ્વામી

અરણિમંથન દ્વારા પ્રગટ થયેલા અગ્નિદેવને વાજતે ગાજતે ઉત્સાહભેર અગ્નિકુંડમાં પધરાવવા જઇ રહેલ

અમૃતવેલ સ્વામિનારાયણ મંદિરમાં મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે સભામાં આચાર્યશ્રી પ. પૂ. ધ. ધૂ. અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજનું ભક્તિભાવથી પૂજન કરી રહેલા યજમાનશ્રી નવીનભાઈ દવે.

જનમંગલ મહોત્સવના પ્રારંભે નીકળેલ ભવ્ય શોભાયાત્રાના મયુરાકૃતિ ફ્લોટનું એક દૃશ્ય

અમૃતવેલ મૂર્તિપ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે ગુરુકુલના પુરાણીશ્રી બાલકૃષ્ણદાસજીને 'સદ્ગુરુ પદ' આપી શુભાશીર્વાદ સહ ફૂલહાર પહેરાવતા પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રી

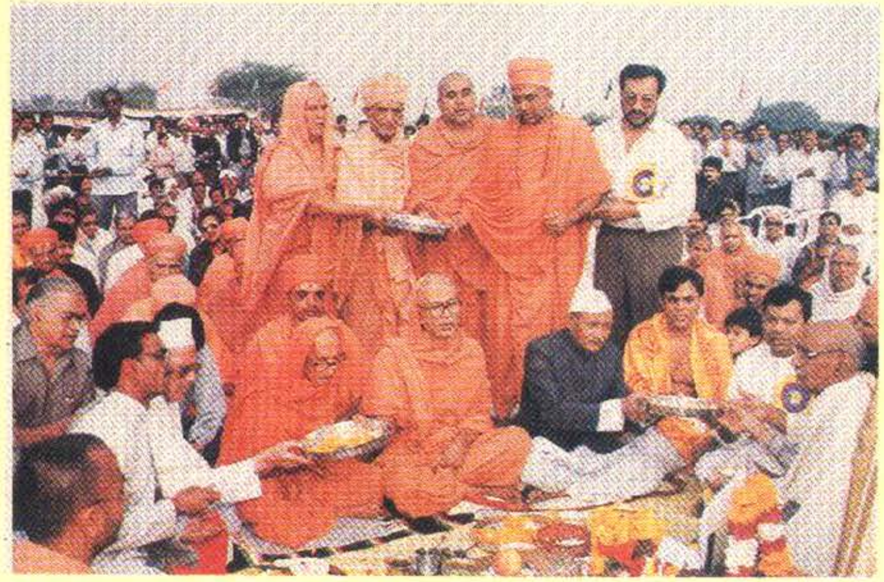

સ્વા. ગુરુકુલ છારોડી ખાતે શિલાન્યાસવિધિ બાદ ભક્તિભાવથી આરતી ઉતારતા પૂ. જોગી સ્વામી વગેરે સંતવૃંદ તથા હરિભક્તવૃંદ

તસ્વીર : ભાસ્કર તળાવિયા

નિરામયમ્–આયુર્વેદિક અને કુદરતી ઉપચાર આરોગ્ય સેવા કેન્દ્ર પણ બનશે.

કલ્પવૃક્ષ–ભારતીય ઋષિ પ્રબોધિત કૃષિ સંશોધન કેન્દ્ર, જેમાં સરસ અને સસ્તી ખેતી માટેના પ્રયોગો થશે.

કામધેનુ સદન–વૈજ્ઞાનિક રીતે, ગૌસંવર્ધન, ગોસંરક્ષણ સાથે ગોબર ને ગૌમુત્રના વિવિધ ઉપયોગો, માટેનું આ કેન્દ્ર હશે.

સૂરિ–ત્રિકાળમાં દૃષ્ટિ પહોંચે તેને વેદમાં સૂરિ કહે છે. સંસ્કારપૂર્ણ સાહિત્ય, સંગીત અને કલાને પ્રોત્સાહન ને તે દ્વારા શ્રેષ્ઠ સમાજ નિર્માતાઓની સેવાની ઉપલબ્ધિ માટેનું કેન્દ્ર પણ વિચારાયું છે.

સહજાનંદ–માનવ જીવનની શાશ્વતશાંતિ, સાચું સુખ, અને દિવ્ય આનંદ અને માનવ જીવનના ધ્યેયની સફળતા માટે સત્સંગ અને સાધના માટેની મહત્ત્વની બાબતનું આ પ્રેરણા કેન્દ્ર બની રહેશે.

આ રીતની ઉપરની સેવા પ્રવૃત્તિઓ માટેના દીવડા પ્રગટાવવા જેમણે(દાનરૂપી) ઘીની આહૂતિ આપીછે તેમનું અને સર્વનું પ્રભુ મંગલ કરે, એવી અંતમાં શુભકામના સેવી હતી.

માજી મુખ્યમંત્રી શ્રી કેશુભાઈ પટેલ

તે પછી માજી મુખ્ય મંત્રી શ્રી કેશુભાઈ પટેલે ભાવપૂર્ણ પ્રવચન કરતાં જણાવ્યું કે અહીં બ્રહ્મનોનાદ પ્રગટી રહ્યો છે. દેશવિદેશની અનેક સંસ્થાઓમાં આ **સંસ્થા અદ્વિતીય છે.** સમાજને ટકાવી રાખવા જે સંસ્કારોની જરુરછે તે આ ગુરુકુલ આપે છે. પ્રામાણિક પણે સેવાભાવથી ચાલતી આ સંસ્થાએ વિશ્વાસનું વાતાવરણ સરજ્યું છે, અને તેથી સ્વેચ્છાએ તેને દાન મળે છે ને તેના સદ્ઉપયોગ દ્વારા **ધર્મમય સંસ્કારી સમાજનું નિર્માણ થઇ** રહ્યું છે તેના પોતે સાક્ષીછે એમ જણાવ્યું હતું.

મુખ્યમંત્રીશ્રી સુરેશભાઇ મહેતા

મુખ્ય મંત્રી શ્રી સુરેશભાઇ મહેતાએ પોતે રાજ્યના વડા નેતા તરીકે અને સત્સંગી તરીકે એમ બંને રીતે ઉપસ્થિત થતાં આનંદ વ્યક્ત કરી રાજ્યબંધારણનું આખું માળખું તેના વડા અને ન્યાયમૂર્તિઓ ને મહત્ત્વનું વહીવટીતંત્ર પણ હાજર છે તે **'સૂચક'** ગણાવ્યું હતું.

સાચો માનવી તૈયાર કરવાની જરૂરી સાચી સેવા આ ગુરુકુલ કરે છે, તેને જો રાજ્ય સહયોગ ન આપે તો તેની ફરજ ચૂક્યું એમ ગણાય. આવી સંસ્થાનેતો હિંમતથી સહયોગી બનવું જોઈએ એમકહી શુભેચ્છા વ્યક્ત કરી હતી.

વિધાનસભાના અધ્યક્ષ શ્રી હરિશ્ચંદ્રભાઇ પટેલ

માનનીય શ્રી હરિશ્ચંદ્રભાઇએ પોતાને કેવી રીતે સત્સંગ થયો અને મુક્તરાજ શ્રી નારણભાઇનો સુયોગ થયો તેની ગૌરવભરી વાત કરી છારોડી ગુરુકુલની આયોજન સેવા પ્રવૃત્તિ માટે શુભેચ્છાઓ પાઠવી હતી.

સદ્. કો. સ્વામી દેવકૃષ્ણદાસજી

ધાર્મિક સંસ્કાર સીંચનની મહત્તાની વાત કરી, રાજકોટ, જૂનાગઢ, અમદાવાદ, સુરત, હૈદ્રાબાદ અને છારોડી ગુરુકુલના મુખ્ય સદ્. કો. સ્વામી શ્રી દેવકૃષ્ણદાસજીએ જણાવ્યું કે છારોડીની શાખામાં બીજી સેવા પ્રવૃત્તિ ઉપરાંત ઉપરની પાયાની સેવા પ્રવૃત્તિ દ્વારા ભાવિ પેઢીનું ઘડતર થયા કરશે.

નામદાર રાજ્યપાલ શ્રી નરેશચન્દ્રજી

છારોડી ગુરુકુલના શિલાન્યાસવિધિ અંગેના **શિલા લેખનો** દીપ પ્રગટાવી, ગુજરાત રાજ્યના

માનનીય નામદાર રાજ્યપાલ શ્રી નરેશચન્દ્રજીના શુભ હસ્તે **અનાવરણવિધિ** થયો. સાથે સહુ સંતો તથા અન્ય અતિથિ વિશેષ મહાશયો પણ ઉપસ્થિત હતા. તે પછી રાજ્યપાલશ્રીએ આ પ્રસંગે આમંત્રણ આપવા બદલ આયોજકોનો આભાર માની પ્રેરકપ્રવચન કરતાં જણાવ્યું કે **દેશનું નિર્માણ આવા ગુરુકુલમાં થાય છે.** ડો. રાધાકૃષ્ણને પણ આજ બાબત કહીછે. બાળકોનું ધ્યાન રખાય તો ભવિષ્ય જરૂર ઉજળું બને.

અહીં ભારતીય વૈદિક સંસ્કૃતિ માટે પણ પ્રાધાન્ય અપાયું છે, તેને પ્રશંસનીય ગણાવ્યું હતું. સંસ્થાઓ દાનથી ચાલે છે પણ વિશેષમાં સફળતાનો આધાર તો કાર્યકરો ઉપર રહે છે. વિવેકાનંદના પ્રવચનનો ઉલ્લેખ કરતાં જણાવ્યું કે 'રીયલ મીનીંગ ઓફ લાઇફ ઇઝ ટુ લીવ ફોર અધરસ હી હુ લીવસ્ ફોર હીમસેલ્ફ ઇઝ ઓલમોસ્ટ ડેડ.' **બીજાને માટે જીવવું એજ જીવનનો ખરો અર્થ છે** (આશય છે) જે(ફક્ત) પોતાના માટેજ જીવે છે **તે મૃતઃ** પ્રાયઃ જ છે.

અહીં બીજાની સેવા કરવાની ભાવનાથી કામ થાય છે તે નોંધનીય બાબત છે, અને તેથી આ સંસ્થા **રાજ્યમાં કે દેશમાં** જ **નહિ પણ વિદેશમાં પણ નામ કમાશે** (પ્રશંસા પામશે) એવી શ્રદ્ધા દર્શાવી, દાન આપનારને ધન્યવાદ આપી, સંસ્થા માટે અંતરની શુભ લાગણી વ્યક્ત કરી હતી.

આભારદર્શન

અંતમાં સદ્‌વિદ્યાના તંત્રીશ્રી મહેન્દ્રભાઇ શેલતે માનનીય રાજ્યપાલશ્રીએ પધારી હાર્દિક લાગણી પૂર્વકની શુભેચ્છાઓ દર્શાવી તે બદલ નામદારશ્રીનો તથા અન્ય સર્વ રાજકીય–વહીવટી તંત્રના મહાનુભાવોનો આભાર વ્યક્ત કર્યો હતો.

વિશેષમાં મુંબઇના ગવર્નર શ્રી સરમાલ્કમ સાહેબ સાથે શ્રીજીની રાજકોટમાં મુલાકાત તથા ગુજરાત રાજ્યના અગાઉના ગવર્નરો શ્રી મહેંદી નવાઝ જંગ તથા શ્રી મન્નારાયણ વગેરેએ લીધેલી રાજકોટ ગુરુકુલની મુલાકાતોનો અને આપેલ પ્રોત્સાહનનો પણ પ્રાસંગિક ઉલ્લેખ કર્યો હતો.

અધિકારીઓ ને આગેવાનોની ઉપસ્થિતિ

આ પ્રસંગે ગુજરાત રાજ્યના મહેસુલ મંત્રી માનનીય શ્રી અશોકભાઇ ભટ્ટ, ગુજરાત રાજ્યના ચેરિટી કમિશનર શ્રી ગોપીનાથભાઇ બ્રહ્મભટ્ટ સાહેબ, રાજ્યના ચુંટણી કમિશનરશ્રી ભાલચંદ્રભાઇ શાહ સાહેબ, હાઇકોર્ટ જજ શ્રી દવેસાહેબ, દિલ્હીથી પધારેલા શ્રી કૌલ સાહેબ, સ્થાનિક અને દેશ વિદેશના સંન્નિષ્ઠ આગેવાનોની તથા સત્સંગ સમાજની પણ મોટી સંખ્યામાં ઉપસ્થિતિ હતી અને વિશાળ સમીયાણો ભરચક થઇ ગયો હતો.

સભાની વ્યવસ્થા જી.આઇ.ડી.સી.ના જનરલ મેનેજર શ્રીસબળસિંહ વાળા, શ્રી શિવલાલભાઇ ભંડેરી તથા યુવક મંડળ વગેરેએ સરસ રીતે ગોઠવી હતી અને શ્રી લક્ષ્મણભાઇ આદ્રોજાએ સભા સંચાલન કર્યું હતું.

મુક્તરાજ શ્રી નારાયણભાઈ

શિલાન્યાસ વિધિ માટે હરિભક્ત શિરોમણિ પરમ એકાંતિક મુક્તરાજ શ્રી નારાયણભાઇ અ. નિ. પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજ શ્રી ધર્મજીવનદાસજી સ્વામી પ્રત્યેની પૂજ્યભાવના અને સંસ્થા પ્રત્યેની શુભ લાગણીથી પ્રેરાઇ ખાસ પધાર્યા હતા ને આ પ્રસંગે પ્રેરક પ્રવચન કરતાં ભાવવિભોર થઇ જણાવ્યું હતું કે મને અહીં આજુબાજુ સર્વત્ર **સ્વામિનારાયણ ભગવાન** અને તેમના અનાદિ મુક્તો સિવાય બીજું કંઇ

જોવા મળતું નથી ને તેની વચ્ચે આ **સમગ્ર સભાનો સમાવેશ** થઈ ગયો દેખાય છે.

સ્વામિનારાયણ ભગવાનથી વાત શરૂ કરતાં ભગવાન શ્રીહરિ **ભાગવત ધર્મના પોષણ માટે, આત્યંતિક મોક્ષનો માર્ગ** બતાવવા પ્રગટ થયા, **તેની** વાત કરી શ્રીજીના અવતાર **કાર્યોની** યાદ આપી હતી.

શ્રીજીએ ચીંધેલા માર્ગે **પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજને** પ્રેરણા થઇ ને વિચાર્યું કે **શ્રીજીનું કામ આગળ વધારવું એ સંતોનું કર્તવ્ય છે. સારું જગત ધર્મભક્તિ અને શુભ સંસ્કારોથી સુવાસિત બને તે માટે તેમણે ગુરુકુલની સ્થાપના કરી** ને તે દ્વારા દેશ વિદેશમાં સત્સંગ વિસ્તર્યો **તેની** વાત કરી હતી. પોતાને વિદેશમાં વસતા ગુરૂકુલના વિદ્યાર્થીઓનો ત્યાં રૂબરુ પરિચય થયો ને ત્યાં પણ તેઓ જે ધર્મ નિયમ પાળી ભજન ભક્તિ કરે છે તેનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને તેમના દ્વારા પણ **વિદેશમાં ગુરુકુલની તે સત્સંગની સારી સુવાસ** પ્રસરી છે એમ જણાવ્યું હતું.

પૂ. શાસ્ત્રીજીએ એવી **એકતા ને એકાત્મની ભાવના** આ સંતોમાં રેડી છે કે **સહુ સંપથી સેવા** બજાવે છે. તેમાં ફાટફૂટ **નથી**, વાડા **નથી** બંધાયા. ખરેખર આ સંતોને અભિનંદન ઘટે.

શ્રીજી આજ્ઞા પ્રમાણે સંપ્રદાયના ગુણીયલ સહુ સંતો દ્વારા દેશ વિદેશમાં સત્સંગ પ્રચાર **થાય** તો સારું પરિવર્તન આવે. આ તકે **તેમણે** સંપ્રદાય સુષુપ્ત ન રહે, જાગૃત **થાય** ને શ્રીજીનાં કાર્યોમાં લાગી જાય તે માટે પણ સુચનાત્મક ભાવના વ્યક્ત કરી હતી. ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનું પ્રાગટય તો સારાય વિશ્વ માટે હતું.

તેમણે દાતાઓને અભિનંદન આપી આવા સત્કાર્યમાં સહભાગી **થવા** ખાસ જણાવ્યું હતું.

અંતમાં તેઓશ્રીએ જણાવ્યું હતું કે આ સંકુલ તૈયાર થશે ત્યારે **તેની** ઘણી સુવાસ ફેલાશે અને ફરી અહીં આવીએ ત્યારે શ્રીજી કૃપાથી, આને વિસ્તરેલા નવા સ્વરૂપમાં જોઇએ એવી શુભેચ્છા દર્શાવી, ભગવાન સ્વામિનારાયણની પ્રસન્નતા મળતી રહે એવી પ્રાર્થના સાથે પ્રેરક પ્રવચનની સમાપ્તિ કરી હતી.

શ્રી દેવીપ્રસાદજી મહારાજ

આ પ્રસંગે જામનગર આણદાબાવા આશ્રમના મહંત શ્રી દેવીપ્રસાદજી મહારાજ સંસ્થા પ્રત્યેની આત્મીયભાવનાથી પધાર્યા હતા અને પ્રવચન કરતાં પ્રભુનો સંબંધ કરાવે એ સાધુ એમ જણાવી આ સંતો પ્રભુમાર્ગે દોરે છે, એમ કહ્યું હતું. આપણી સંસ્કૃતિ ભાવનાપૂર્ણ છે, એમ કહી આ ગુરુકુલ સંકુલ પણ વિશાળ ભાવનાથી સેવા બજાવે છે. તેમાં સંકુચિતતા નથી **તેની** પ્રશંસા કરી સંસ્થાની પ્રગતિ માટે શુભ ભાવના વ્યક્ત કરી હતી.

વડતાલ તથા અન્ય સ્થાનોના સંતો

આ છારોડીના શિલાન્યાસ પ્રસંગે વડતાલના સ. કો. શાસ્ત્રી સ્વામી શ્રી નૌતમપ્રકાશદાસજી, વડોદરા મંદિરના સ. શા. સ્વામી શ્રી પ્રકાશદાસજી વગેરે સંતો પધારવાથી શોભામાં અભિવૃદ્ધિ થઇ હતી અને જ્યાં શ્રીજીએ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ દેવ, શ્રી હરિકૃષ્ણ મહારાજ વગેરે સ્વરૂપો પધરાવ્યાં છે એવા વડતાલ તથા બીજા સ્થાનોના સંતોનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું.

મહાપ્રસાદની વ્યવસ્થા

છારોડી ગુરુકુલમાં ભાવિકજનો માટે મહાપ્રસાદ**ની** સુવ્યવસ્થા ગોઠવવામાં આવી હતી. અમદાવાદ ગુરૂકુલમાં પણ ભોજન વ્યવસ્થા હતી. સહુ ઠાકોરજીનો મહાપ્રસાદ લઇ વીખરાયા હતા. આ પ્રસંગથી જંગલમાં મંગલ જેવું,

ચેતનવંતુ દિવ્ય ધાર્મિક ભાવનાપૂર્ણ વાતાવરણ વિસ્તર્યું હતું.

સર્વોત્તમ સર્વોપયોગી સંકુલ માટેની સર્વની શુભભાવના

શ્રીજીના સર્વજીવ હિતાવહ સંદેશાના અનુસંધાને **સત્સંગના ગૌરવરૂપ સર્વોત્તમ સર્વોપયોગી સેવા સંકુલ** અહીં પ્રસ્થાપિત થાય એવી સહુના અંતરની શુભેચ્છાઓ હતી.

રાત્રિના રસસભર કાર્યક્રમો

જનમંગલ મહોત્સવ દરમિયાન ઠાકોરજીની સંધ્યા આરતી, સ્તુતિ પ્રાર્થના, ધૂન કીર્તન, કથાવાર્તા ને નિત્ય નિયમ પછી સભાસ્થાનમાં રોજ રાતે વિવિધ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો યોજાતા.

તા.૨૦/૧૧ના રોજ અત્રેના માનવમંદિરના શ્રી દેવેન્દ્રવિજય મહારાજના અધ્યક્ષ સ્થાને ભક્તિ સંગીતનો કાર્યક્રમ યોજાયો હતો જેમાં જાણીતા રેડિયો, ટી. વી. કલાકાર ને ગુરુકુલના ભૂ. પૂ. વિદ્યાર્થીઓ શ્રી વિનોદ પટેલ અને શ્રી હસમુખ પાટડિયાએ સંકીર્તનના સુમધુર સૂરો રેલાવ્યા હતા ને એમાં નટવર વઘાસિયા, સુરેશ મજેવડિયા ને રજની નિમાવતે વાજિંત્રના સૂર પૂરાવ્યા હતા.

તા. ૨૧/૧૧મા રોજ અમદાવાદ સ્વા. ગુરૂકુલના કોલેજીયન વિદ્યાર્થીઓએ આજના સંસ્કારહીન સંતાનોથી કુટુંબ તેમજ સમાજમાં કેવી સમસ્યાઓ સર્જાય છે એ અંગે સરસ રૂપક રજુ કર્યું હતું. સુરત ગુરૂકુલના વિદ્યાર્થીઓએ સંગીત સાથે નૃત્યો રજુ કર્યાં હતાં.

તા. ૨૨/૧૧ના રોજ સુરત ગુરુકુલના વિદ્યાર્થીઓએ દેશ રૂપક રજુ કર્યું. હતું અને ત્યારબાદ ઓડિયો વીડિયો કેસેટ દ્વારા સત્સંગ દર્શન કાર્યક્રમ રજુ કરાયો હતો.

તા. ૨૩/૧૧ના રોજ જાણીતા હાસ્ય કલાકાર શાહબુદ્દીન રાઠોડ ને પ્રસિદ્ધ લોકસાહિત્યકાર ભીખુદાન ગઢવીએ જ્ઞાન સાથે ગમ્મતભર્યો હાસ્યરસ રેલાવ્યો હતો.

તા. ૨૪/૧૧ના રોજ રાજકોટ ગુરુકુલના વિદ્યાર્થીઓએ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ રજુ કર્યો હતો ને પોરબંદર ગુરુકુલના સદ્. શા. સ્વામી હરિપ્રકાશદાસજીએ પ્રેરક પ્રવચન કરી એનો પ્રારંભ કરાવ્યો હતો.

તા. ૨૫/૧૧ના રોજ જૂનાગઢ ગુરુકુલના વિદ્યાર્થીઓએ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ રજુ કરેલો.

આ પાંચેય દિવસના રાત્રિ કાર્યક્રમોમાં પ્રેક્ષકો વિશાળ સંખ્યામાં ઉપસ્થિત રહેતા અને રાતના મોડે સુધી બેસી રહી કાર્યક્રમને નિહાળીને ભારે પ્રભાવિત થતા.

આત્મીય અભિવાદન

આ જનમંગલ મહોત્સવની પૂર્વ તૈયારીઓ તેમજ મહોત્સવની સફળતા માટે જુદી જુદી સેવાપ્રવૃત્તિઓમાં સતત સક્રિય રહેનાર પુરાણી સ્વામી **ભક્તિપ્રકાશદાસજી** અને પુરાણી **બાલકૃષ્ણદાસજીનું** તા. ૨૫/૧૧ના રોજ ગુરુકુલના ઉત્સાહી ભૂ. પૂ. વિદ્યાર્થીઓ અને ભાવિક ભક્તજનો તરફથી શાલ ઓઢાડી, ફૂલહાર પહેરાવી અભિવાદન કરવામાં આવ્યું હતું. આ પ્રસંગે સબળસિંહભાઇ વાળા, વિનુભાઇ દેવાણી અને પુરાણી હરિસ્વરુપદાસજીએ પ્રાસંગિક પ્રવચનો કરી બન્ને પુરાણીશ્રીઓની સેવા પ્રવૃત્તિને બિરદાવી હતી.

અંતમાં પુરાણી શ્રી ભક્તિપ્રકાશદાસજી અને પુરાણી શ્રી બાલકૃષ્ણદાસજીએ આ અભિવાદનના પ્રતિભાવમાં કહ્યું હતું કે પૂજ્યપાદ ગુરુ મહારાજના આશીર્વાદ અને વડિલ સંતોના માર્ગદર્શન મુજબ સેવા કરતા રહીએ છીએ.

સંતોનું સન્માન ન હોય. માન સન્માન ઘણીવાર દેહાભિમાનને પોષનારા બની જાય છે. અમને સત્સંગના આશીર્વાદ મળે ને અમો સાવધાનીથી સત્સંગ સેવા કરતા રહીએ એવું બળ મળે એવી આપ સહુ અમારા માટે પ્રભુને પ્રાર્થના કરજો.

પૂજ્ય જોગી સ્વામીનું આશીપ્રવચન

પ્રાતઃ સ્મરણીય પ્રભુપરાયણ **પૂજ્ય જોગી સ્વામીજીએ** આત્મસ્વરૂપને ઓળખવાની શ્રીજીના વચનામૃતના આધારે વાત કરતાં જણાવ્યું કે જે પોતે પોતાને જોતો નથી તે અજ્ઞાનીમાં અજ્ઞાની અને ઘેલામાં ઘેલો છે. પોતે કોણ છે અને શું કરેછે તેનું ધ્યાન રાખવું ને આત્મારૂપ—બ્રહ્મરૂપ થઇ પરબ્રહ્મમાં—ભગવાનમાં જોડાવું એજ ખરું કરવાનું છે.

દરેક ક્રિયામાં, કોળિયો મોઢામાં મૂકતી વખતે પણ ભગવાન સંભારવા. ફરી ફરીને ભગવાનને સદા યાદ કરવાના છે.

વળી નિશ્ચયની વાત કરતાં, ભગવાનનો સર્વોપરી નિશ્ચય રાખવા કહ્યું ને નિશ્ચય ન હોય તો ભગવાન કહેછે અમે રૂડું કરવા ઇચ્છીએ તોય ન થાય. માટે મહારાજનો નિશ્ચય ન ફરે તે ધ્યાન રાખવું ને એમની આજ્ઞાનું પાલન કરવું.

અંતમાં ભગવાન સહુને સુખી રાખે અને સહુ ભજન ભક્તિ કરતા રહે એવા આશીર્વચન પાઠવ્યા હતા. પ્રભુને ધારીને નિખાલસભાવે કરેલી આ વાત સહુના હૃદયને સ્પર્શી ગઇ.

ભોજન—પ્રસાદ વ્યવસ્થા

ભોજન માટે કથાસ્થાન નજીક જ વિશિષ્ટ વ્યવસ્થા ગોઠવવામાં આવી હતી. બહેનો તેમજ ભાઇઓ માટે અલગ અલગ બુફે ભોજન મંડપો ગોઠવવામાં આવ્યા હતા. રસોડા વિભાગમાંથી તૈયાર થઇ ઠાકોરજીને થાળ ધરાયા બાદ વિવિધ મિષ્ટાન્નો, રોટલી, શાક, વિવિધ ફરસાણ, દાળ-ભાત વગેરે પ્રભુપ્રસાદી ભોજન—વ્યંજનો બુફે મંચોપર પહોંચાડવામાં આવતાં. ત્યાં રહેલા ઉત્સાહી સ્વયંસેવકો સહુને શાંતિથી બધું જ પીરસતા ને ભોજનાર્થીઓ લાઇન બદ્ધ ત્યાં આવી પોતાને જેટલું જે કાંઇ જોઇએ એ બધું લઇ જતા ને ભોજન મંડપમાં બેસી પ્રભુને સંભારીને નિરાંતે જમી લેતા.

જનરલ રસોડા વિભાગમાં વડિલ સંતોના માર્ગદર્શન મુજબ સ્વામી ભક્તિવલ્લભદાસજી, ભંડારી જ્ઞાનજીવનદાસજી આદિ સંતો તેમજ શ્રી રમેશભાઇ આંસોદરિયા, શ્રી કરશનભાઇ પટેલ વગેરેની રાહબરી હેઠળ તોરી, ધરમપુર, ફાટસર, ખીલાવડ, રૂગનાથપુર, ભાયાવદર, અગતરાય, ગુંદાસરા, કાલસારી, સણોસરા, ઢાલરવા, હામાપર, વાંકિયા વગેરે ગામના ઉત્સાહી ભક્તોએ મહિમાથી સતત સાત દિવસ સુધી ખડેપગે સેવા બજાવી હતી.

સુરત નિવાસી પ. ભ. શ્રી રવજીભાઇ ખેર અને શ્રી અશોક ભગતના માર્ગદર્શન મુજબ યુવક મંડળોના ઉત્સાહી સ્વયંસેવકોએ ભાઇઓના ભોજન મંડપમાં અને અમદાવાદ તથા સુરત મહિલા મંડળની ભાવિક બહેનોએ બહેનોના ભોજન મંડપમાં બુફે મંચો ઉપર પીરસવાની સરસ સેવા બજાવી હતી.

યજ્ઞના યજમાનો તેમજ વિપ્રો માટે બપોરે ફરાળ તેમજ સાંજે ભોજનની ગુરુકુલ વિદ્યાર્થી ભોજનાલયમાં સુવ્યવસ્થા કરવામાં આવી હતી જ્યાં ભંડારી સ્વામી હરિકૃષ્ણદાસજી, સાધુ હરિપ્રિયદાસજી આદિ સંતો તેમજ શ્રી મહેન્દ્રભાઇ સાવલિયા, શ્રી ધીરુભાઇ સાવલિયા વગેરેના માર્ગદર્શન મુજબ ઉત્સાહી વિદ્યાર્થી સ્વયં-સેવકોએ ખડેપગે સેવા બજાવી હતી.

સત્સંગ સેવામાં સુપુત્રનું સમર્પણ

* પૂર્ણાહુતિની સભામાં **સદ્. શાસ્ત્રી માધવપ્રિયદાસજીએ** એક મહાદાનની એક મંગલ વાત કરી. ધોળકાના પ. ભ. વાલજીભાઇ લાલજીભાઇ વિઠાણીના સુપુત્ર શૈલેશને અમદાવાદ ગુરુકુલમાં પ્રવેશ મેળવવાની ઈચ્છા હતી પણ જગાના અભાવે શક્ય ન બનતાં તે શોકમગ્ન થઇ એકાંતમાં રડયા કરતો તે વાત પુ. સ્વામી બાલકૃષ્ણદાસજીને મળતાં એ મુમુક્ષુ દૈવી વિદ્યાર્થીનો ગુરુકુલ છાત્રાલયમાં સમાવેશ કરી લીધો. પણ જાણે એનેતો ગુરુકુલમાં કાયમ જ વસવાટ કરવો હોય તેમ વૈરાગ્ય જાગ્યો ને સત્સંગ સેવામાં જીવનસમર્પણ કરવા નિશ્ચય કર્યો.

ઘણા મંથન બાદ તેમના માતા–પિતાએ અનુમતિ આપી અને તા. ૨૯–૧૧–૯૫ના રોજ સવારે શ્રી વાલજીભાઇએ મક્કમ મને પોતાના ભણેલ ગણેલ ગુણિયલ સુપુત્ર શૈલેશને ગુરુકુલ દ્વારા સત્સંગ સેવા માટે, તેના કપાળમાં કુંકુમ ચંદ્રક કરી શ્રીફળ આપી સમર્પિત કર્યો ત્યારે સહુ સભાજનો ગદગદિત થઇ ગયા. ભગવાનને દંડવત્ પ્રણામ કરી, પિતાને પગે લાગી શૈલેશ ભગતે સ. કો. દેવસ્વામીને ચરણમાં વંદન કર્યા, સ્વામીએ પ્રસાદીનો હાર પહેરાવ્યો. સહુ સંતોએ શુભાશિષ આપ્યા. હરિભક્તોએ પણ અંતરથી શુભેચ્છાઓ પાઠવી.

આ પ્રસંગે શ્રી વાલજીભાઇ ઉપરાંત તેમના સ્વજનો શ્રી વલ્લભભાઇ, ઘનશ્યામભાઇ અને બીજા સુપુત્ર રમેશભાઇ વગેરે ઘણા કુટુંબીજનો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

ગુરુકુલના હાલના ત્યાગી વૃંદમાં મોટા ભાગના આ રીતે સારા ભણેલગણેલ વિદ્યાર્થીઓમાંથી સાચો વૈરાગ્ય ઉદય થતાં સ્વેચ્છાથી ત્યાગાશ્રમ સ્વીકારેલા સંત–પાર્ષદો છે એ આ **ગુરુકુલ સંસ્થાની વિશિષ્ટતા છે.**

વહાલામાં વહાલી વસ્તુ

'મહારાજ આપ રાજી થઇ મારી કોઇ સેવા અંગીકાર કરો. આપ આજ્ઞા કરો તે સેવા હું સમર્પું'. બાલાગામના ડોશીમાએ પોતાના ગામે પધારેલા પ્રગટ ભગવાન શ્રીહરિને કહ્યું.'

'મા, અમારે કંઇ જોઇએ નહિ. ભગવાનની ભક્તિ કરતા રહેજો.' શ્રીજીએ નિસ્પૃહીભાવે કહ્યું.

'ના પ્રભુ, કંઇકતો અંગીકાર કરતા જાવ' ડોશીમાએ આગ્રહ સેવ્યો. ત્યારે શ્રીજીએ કહ્યું. 'માડી તમારી બહુ ઈચ્છા હોયતો તમને વહાલામાં વહાલી વસ્તુ હોય તે અમને આપો.'

ડોશીમાએ વિચાર કર્યો. ગાય–ભેંશ આપું ઘરેણાં આપું, ધનસંપત્તિ આપું. શું આપું ? એ વહાલું ખરું પણ વહાલામાં વહાલું શું ? ત્યાં તેમના બે દીકરા દેવજી ને પ્રેમજી જોયા ને થયુ વહાલામાં વહાલા તો આ મારા સંતાનોછે ને મહારાજે વહાલામાં વહાલી વસ્તુ માગી છે તેથી ખૂબ હર્ષથી, બંને સુપુત્રોને શ્રીજીને સમર્પિત કર્યા. દૈવી બાળકો પણ રાજીખુશીથી સત્સંગ સેવામાં જોડાયા.

તે બંનેને જૂનાગઢમાં ગુરુકુલમાં જ્યાં શ્રીજી પ્રસાદીની વાવ છે ત્યાં શ્રીજીએ મહાદિક્ષા આપી છે ને તે થયા **દદશાનંદ ને પ્રસાદાનંદ**

આ સમજુ ડોશીમાની વહાલામાં વહાલી વસ્તુની સમર્પણની સંપ્રદાયના ઇતિહાસમાં ગૌરવગાથા અવિસ્મરણીય છે. –મ.

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ મહાપ્રભુના સમયમાં આ રીતે જુદાજુદા સમયે અને સ્થળેથી અનેક મુક્તો શ્રીજીના અવતાર કાર્યમાં સેવા માટે ત્યાગી બની જોડાતા જતા હતા એ આ **સંપ્રદાયની વિશિષ્ટતા છે.**

–શા. **માધવપ્રિયદાસજીની** વાત ઉપરથી

મહોત્સવની મંગલ પૂર્ણાહુતિ

ભગવાન શ્રીહરિની કૃપાથી તા. ૧૯/૧૧/૯૫થી પ્રારંભેલા જનમંગલ મહોત્સવની વિવિધ કાર્યક્રમોમાં સાત દિવસ ક્યાંય પસાર થઇ ગયા અને તા. ૨૬–૧૧–૯૫ને રવિવારે પૂર્ણાહુતિનો પાવનકારી દિન આવી પહોંચ્યો.

પ્રતિદિન પ્રમાણે આજે પણ પ્રાતઃકાળે પ્રાર્થના હોલમાં પ્રભુનો અભિષેક, પૂજન અર્ચન વગેરે થયું. સ. શા. માધવપ્રિયદાસજીએ સર્વપ્રકારે શુદ્ધ બનીને શુદ્ધ સ્વરૂપ શ્રીજીમાં જોડાવાની ને ભજનસ્મરણ કરવાની વાત કરેલી.

તે પછી યુનિવર્સીટી મેદાન ઉપર મહોત્સવના વિશાળ સભા સ્થાનમાં સ. પુરાણી સ્વામી શ્રી જ્ઞાનસ્વરુપદાસજીએ શ્રીમદ્ ભાગવત કથાની પૂર્ણાહુતિ કરી.

ત્યાર બાદ અમદાવાદ ગુરુકુલના પુ. સ્વામી શ્રી બાલકૃષ્ણદાસજીએ આ મંગલ મહોત્સવ પાછળ, સહુનું મંગલ થાય ને મંગલ માર્ગે જીવન વીતાવાની મંગલ પ્રેરણા મળે, એવો શુભ હેતુ હતો, તેની વાત કરી, શ્રીજી કૃપા અને સહુના સાથ સહકારથી અને શુભેચ્છાપૂર્વકની લાગણીથી આ જનમંગલ મહોત્સવની આજે પૂર્ણાહુતિ થઇ રહી છે એમ જણાવ્યું હતું.

તે પછી ધોરાજી મંદિરના સ. કો. પુ. શ્રી મોહનપ્રસાદદાસજીએ જણાવ્યું કે પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજે શ્રીજીના સિદ્ધાન્તો પ્રસારવા ગુરુકુલ યુગ પ્રવર્તાવ્યો છે પછી ઘણાં ગુરુકુલો થયા છે પણ રાજકોટ ગુરુકુલને તેની શાખાઓ અદ્વિતીય છે. સંતવૃન્દ પણ એવું સ્વામીએ તૈયાર કર્યું. સદ્‌ગૃહસ્થોને પણ સાચી સમજ આપી. આ સંસ્થા ઉત્તરોત્તર વધતી જાય છે એ શ્રીજીની કૃપા છે.

સ. પુરાણી સ્વામી શ્રી ભક્તિપ્રકાશદાસજીએ આજ્ઞા ને ઉપાસનાની મહત્તાની વાત કરી તે પ્રમાણે જીવન જીવવા પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજ જે વારંવાર ટોકતા તેની યાદી આપી. અમો સંતોની તો ફરજ સત્સંગ કરવો અને કરાવવાની છે એમાં અમારાં વખાણ ન હોય. અમારી દૃઢ ટેક ને સમજણ છેક સુધી એવી રહે તેવા સહુ મોટા સંતોના આશિષ માગ્યા હતા.

ત્યાર પછી કંડારી ગુરુકુલથી પધારેલા **શા. ઘનશ્યામપ્રકાશદાસજીએ** સત્સંગ એ મહારાજનું સ્વરૂપ છે એમ જણાવી શ્રીજીએ મોકલેલા સંતો દ્વારા કલ્યાણ થાય છે એમ કહ્યું હતું ને વિશેષમાં પૂ. શાસ્ત્રીજી જેવા વીરલ સંત વિભૂતિનો યોગ થયો તે આપણાં પૂર્વનાં પુણ્ય ગણાવી તેમનું સંત મંડળ પણ આવી સેવા પ્રવૃત્તિ કરે છે તેને બિરદાવી હતી.

હરિભક્તોમાંથી મુંબઇના ગાંધી સન્સવાળા **પ. ભ. શ્રી ધીરૂભાઇ ગાંધીએ** ઋષિકેષમાં પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજે યોજેલી શિબિરની યાદ આપી. તેમના સંતો પણ સારી પ્રવૃત્તિ દ્વારા પાંદડે પાંદડે સ્વામિનારાયણ નામનો પ્રચાર કરવા નિમિત્તરૂપ થશે એવી શ્રદ્ધા વ્યક્ત કરી છારોડી ગુરુકુલ પ્રોજેક્ટ જલદી સાકાર સ્વરૂપ પામે એવી શુભેચ્છા વ્યક્ત કરી હતી.

સત્સંગ સુપ્રસિદ્ધ અ. નિ. **રાજકવિ શ્રી માવદાનજીભાઇના સુપુત્ર શ્રીનવિનભાઇએ** હૃદયના ભાવથી જણાવ્યું કે પૂજ્ય શાસ્ત્રીજી મહારાજે સ્થાપેલ આ ગુરુકુલ સત્સંગના ગૌરવરૂપ છે ને સત્સંગની અભિવૃદ્ધિ માટે જબરજસ્ત પ્રયાસ કર્યો છે. આ ગુરુકુલનો ઇતિહાસ જળવાઇ રહે તેવું કાવ્ય બનાવ્યું છે એમ કહી વિદ્યાર્થીઓએ મધુરકંઠે તે કાવ્ય વાંચી સંભળાવતાં સહુ આનંદિત થયા હતા ને શ્રી નવિન-

ભાઈએ તેનું ટૂંકમાં વિવેચન પણ કર્યું હતું.

પુ. બાલકૃષ્ણદાસજીએ આ પ્રસંગે રાજકવિ શ્રી માવદાનજીભાઈની સત્સંગ સાહિત્ય સેવાની યાદી આપી શ્રી નવિનભાઇ તે વારસો સાચવી રહ્યા છે તેમને ધન્યવાદ આપ્યા હતા.

અમેરિકાથી ખાસ પધારેલા અને મહોત્સવના મુખ્ય યજમાન દેવરાજીયાના શ્રી **ધીરૂભાઇ જેરામભાઇ** બાબરિયાએ સ્વામિનારાયણ ભગવાનના સિદ્ધાન્તોને જીવંત રાખવા આ ગુરુકુલ છે અને સંપ્રદાયનું સેવાકાર્ય પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજે કર્યું અને તેમનું સંત મંડળ પણ કરી રહ્યું છે તેનો ખ્યાલ આપેલો.

શ્રી મનુભાઇ પટોળીઆ પણ અમેરિકાથી આ પ્રસંગે પધારેલા અને પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજે વિદ્યાથી જીવનમાં તેમનું જે ઘડતર કરેલું ને વિદ્યાર્થી તરીકે બાંધકામમાં શ્રમ સેવા કરેલી તેની યાદી આપી, તે સંસ્કારોના બળે વિદેશમાં પણ પૂજા પાઠ ને ધર્મ નિયમ ચૂકયા નથી એની વાત કરી હતી.

આ. શ્રી શંકરભાઈ પટેલે પ્રવચન કરતાં જણાવ્યું કે શ્રીજીએ **મોક્ષના માર્ગે ગંગા** વહાવી તેને સદ્વિદ્યા **પ્રવર્તનની** સેવા દ્વારા પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજે આગળ વહેવડાવી અને આ સંતો પણ સહજાનંદ સ્વામી પ્રસ્થાપિત સંપ્રદાયના પ્રચારની સેવા આ ગુરુકુલ દ્વારા બજાવી રહ્યા છે.

ડૉ. પ્રવીણભાઇ તોગડીઆ તથા ગાંધી સન્સવાળા પરમ ઉત્સાહી ને સેવાભાવી શ્રી **દિનેશભાઇ ગાંધી**, શ્રી **ઇંદુભાઇ** (અમેરિકા) વગેરેએ હૃદયનો ભાવ વ્યકત કર્યો હતો.

સદ્વિદ્યાના તંત્રીશ્રી મહેન્દ્રભાઇ શેલતે ભગવાન શ્રીહરિનું મંગલકારી અવતરણ હતું, સર્વનું મંગલ વિસ્તારવા મંગલમય પ્રવૃત્તિઓ કરી, મંગલમય જીવન જીવવા સર્વજીવહિતાવહ મંગલકારી સંદેશા શ્રીજીએ આપ્યા ને તદનુસાર પૂ. શાસ્ત્રીજી મહારાજે આ ગુરૂકુલ દ્વારા મંગલ સેવા પ્રવૃત્તિ પ્રારંભી. તેમના તપને ભક્તિના ફળરૂપે આ સંતો પણ મૂળસંપ્રદાયના હિતની અને સત્સંગ અભિવૃદ્ધિની આ મંગલમય જે સેવા પ્રવૃત્તિ કરી રહ્યા છે તે સંપ્રદાય માટે ગૌરવરૂપ છે એમ જણાવ્યું હતું.

પૂર્ણાહુતિ પ્રસંગે શ્રી ગોપીનાથજી મહારાજ મંદિર ગઢડાના **આ. સ. કોઠારી પુ. સ્વામી શ્રી ભાનુપ્રકાશદાસજી**, સ. પુ. ભક્તિકેશવદાસજી તથા **પુ. નારાયણપ્રસાદદાજી** વગેરે સંતો ખાસ પધાર્યા હતા.

સદ્.કો. સ્વામી દેવકૃષ્ણદાસજી

અંતમાં સ. કો. દેવકૃષ્ણદાસજીએ મંગલ પ્રવચન કરતાં આ મહોત્સવના આયોજન ને સફળતા માટે શા. માધવપ્રિયદાસજી અને પુ. બાલકૃષ્ણદામજીએ જે અથાગ સેવા બજાવી તેનો નિર્દેશ કરી સંતો અને સત્સંગીઓ ને ભાવિકોના સહકારથી આ મહોત્સવ રંગેચંગે પૂરો થાયછે એમ જણાવ્યું હતું. સંપ ને ધર્મ હોય તોજ બધું સારું કામ થઇ શકેછે. માણસ ભેળા થયે **ઉત્સવ ઉજવાતા નથી**, માનવીનાં મન ભેળાં થાય તો કશું **અશકય નથી**. એમ કહી આ સેવા કાર્યમાં **શ્રીજી** મધ્યબિન્દુ છે. અંગત કોઈ સ્વાર્થ **નથી**—પૂજાવાનો કે વાહ વાહનો મોહ **નથી. શ્રીજી** રાજી થાય એવી સત્સંગની પ્રવૃત્તિ ગુરુકુલ દ્વારા કરવા બળ મળતું રહે તેવા સહુના આશીર્વાદ માગ્યા હતા.

છેવટમાં જ્ઞાનયજ્ઞના યજમાનો, મહોત્સવના અન્ય યજમાનો વગેરેએ ઠાકોરજીની ને પોથીની મંગલમય આરતી ઉતારી ત્યારે સહુ ભાવવિભોર બની ગયા હતા. મંગલ મહોત્સવમાં પુનિત

પ્રેરણા પામી, પૂર્ણાહુતિ પ્રસંગે સહુ કોઈએ ધન્યતા અનુભવી.

અ. નિ. પૂજ્ય **શાસ્ત્રીજી મહારાજનો,** મહોત્સવો ઉજવવા પાછળ શ્રીજી સમયના સમૈયાની યાદી મળે, શ્રીજીની **શિક્ષાપત્રીની આજ્ઞા** પ્રમાણે જીવન જીવવાનું અને **સર્વોપરી શ્રીહરિની અનન્ય ભાવે ઉપાસના** કરવાનું બળ મળે, મૂળ સંપ્રદાયના સિદ્ધાન્તોનો પ્રચાર થાય અને સત્સંગનું ગૌરવ વધે એ મુખ્ય આશય હતો, અને તેના પગલે ને એજ નિષ્કામ આશયથી અમદાવાદ ગુરુકુલના વીશમા વર્ષના પ્રવેશ (વિંશતી) પ્રસંગ અને છારોડી ગુરુકુલના શિલાન્યાસ વિધિ પ્રસંગ નિમિત્તે યોજાએલ જનમંગલ મહોત્સવ શ્રીજી કૃપાથી સફળતાથી પરિપૂર્ણ થયો ને તેનાથી સત્સંગની સુવાસ પ્રસરી. શ્રીજીનો જય જયકાર થયો. *

ગ્રંથ વિમોચન

તા. ૨૪/૧૧ના રોજ શ્રી **પુરુષોત્તમ** ચરિત્ર ગ્રંથનું સદ્. કોઠારી સ્વામી દેવકૃષ્ણદાસજીના શુભહસ્તે વિમોચન કરવામાં આવ્યું હતું. ઇષ્ટદેવ શ્રીહરિના લીલાચરિત્રોથી સભર ને દોહા ચોપાઇમાં રચાએલ આ પદ્ય સદ્ગ્રંથ લોધિકા દરબાર ધ્યાની **અભયસિંહજીએ** કવિરાજ **દલપતરામ** પાસે રચાવ્યો હતો. આ અપ્રાપ્ય ગ્રંથનું રાજકોટ સ્વા. ગુરુકુલ દ્વારા પુનઃ મુદ્રણ થયું હતું જેમાં સૂર્યા ઓફ્સેટવાળા શ્રી **સુરેશભાઇએ** પ્રીન્ટીંગ તેમ ટાઇપ સેટિંગ કરી આપવાની નિસ્વાર્થભાવે સેવા કરી હતી.

વિમોચન બાદ એ ગ્રંથ પરમએકાંતિક, મૂર્તિના ધ્યાનમાં મગ્ન રહેતા મહા મુક્તરાજશ્રી નારાયણભાઇ ઠક્કરને સભામાં અર્પણ કરાયો હતો. આ રીતે ગુરુકુલ દ્વારા સંપ્રદાયના જૂના નવા સાહિત્યના પ્રકાશનોની સેવા થતી રહે છે.

મહોત્સવના મુખ્ય યજમાનો

* અ.નિ. શ્રી હીરજીભાઈ કરમશીભાઇ બાબરીયા (દેવરાજીયા) તથા શ્રીજેરામભાઇ કરમશીભાઇ હ. સુપુત્ર ધીરૂભાઇ, મનુભાઈ, ચતુરભાઇ, દલપતભાઇ, અશ્વિનભાઇ તથા સર્વ પરિવાર —યુ. એસ. એ.
* અ.નિ. શ્રી ચંદુલાલ પ્રભાશંકરભાઇ દવે હ. સુપુત્ર શ્રી નવિનભાઇ, પૌત્ર ગોપાલભાઈ, પ્રપૌત્ર—વરૂણ મુંબઇ
* શ્રી મનુભાઇ હરિભાઇ પટોળીયા (તરવડા) હ. કેશુભાઇ, મધુભાઇ, ધીરુભાઈ યુ.એસ.એ.
* અ.નિ. શ્રી કૃપાશંકરભાઇ હરજીવનભાઇ કોયા કલકત્તા
* અ. નિ. શ્રી કુંવરજીભાઇદેવરાજભાઇ વરસાણી હ. કન્સ્ટ્રકશન (સામત્રા) નાઈરોબી
* શ્રી ખીમજીભાઇ ભગવાનભાઈ તથા શ્રી ઝવેરભાઈ ભગવાનભાઈ (મેડાવાળા) હ. પરિવારજનો અમદાવાદ
* અ. નિ. શ્રી નાગરદાસભાઇ નાનજીભાઇ પટેલ (પાટડીવાળા) હ. પરિવાર અમદાવાદ

મહોત્સવના સહ યજમાનો

- શ્રી કરશનભાઇ પ્રેમજીભાઇ પટેલ (આ. સુખપુર) મોમ્બાસા
- શ્રી કેશવજીભાઇ પ્રેમજીભાઈ પટેલ ફોટડી ,,
- શ્રી કરસનભાઇ મેઘજીભાઈ વેકરિયા લંડન (માધાપર) હ.સુપુત્ર શશીભાઇ, અરજણભાઇ, મયુરભાઈ, પંકજભાઇ, ભાનુભાઈ
- શ્રી મનુભાઇ એચ. દેસાઈ સમઢિયાળા મુંબઇ
- અ.નિ. શ્રી નારણદાસભાઇ લક્ષ્મીચંદ મહેતા હ. સમસ્ત માતંગી ટ્રાન્સપોર્ટ પરિવાર ,,
- શેઠશ્રી ચીમનલાલભાઇ તથા શ્રી નંદુભાઇ અગ્રવાલ અમદાવાદ

○ પોપ્યુલર કન્સ્ટ્રકશન અમદાવાદ
હ. શ્રી રમણભાઈ પટેલ
○ શ્રી બાબુભાઇ અરજણભાઇ સાવલિયા
સાજીયાવદર યુ. એસ. એ.
○ અ.નિ. શ્રી ભીમજીભાઈ નારણભાઇ રાદડિયા
(લિખાળા) યુ. એસ. એ.
હ. સુપુત્ર શ્રી પોપટભાઇ વગેરે પરિવાર
○ મધુરમ લેન્ડ ડેવલપમેન્ટ પ્રા. લિ. અમદાવાદ
હ. શ્રી ગુણવંતરાય સોજીત્રા
○ સાંનધ્ય ઇન્વેસ્ટમેન્ટ એન્ડ ફાઇનાન્સ લિ. ,,
હ. શ્રી પ્રદિપભાઇ વી. કપૂર
○ અ.નિ. શ્રી મેઘજીભાઇ નથુભાઇ
શેલડિયા પરિવાર મોટા સમઢિયાળા
○ જી.બી. પટેલ કન્સ્ટ્રકશન અમદાવાદ
હ. શ્રી મનહરલાલ બી. ગઢિયા
○ શ્રી ઘનશ્યામ એસોસીએટ્સ ,,
હ. શ્રી હનુભાઇ, શ્રી ગોપાલભાઇ તથા
શ્રી રણછોડભાઇ
○ શ્રી જાદવજીભાઇ ટપુભાઇ પટેલ તથા
અ.નિ. શ્રી પ્રેમજીભાઇ ટપુભાઈ
પટેલ પરિવાર હૈદ્રાબાદ
○ શ્રી કાલીદાસભાઇ ભીખાભાઇ ચોકસી ધોળકા

શ્રીમદ્ ભાગવત જ્ઞાનયજ્ઞના યજમાન

○ સ્વ. ચતુરાબેન છોટાલાલ વડોદરિયાના
સર્વ પરિવારજનો અમદાવાદ

શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન સંહિતાપાઠ યજમાન

○ અ.નિ. વેલબાઈ કાનજી રાઘવાણી નાઇરોબી (બળદિયા) હ. સુપુત્ર શ્રી મનજીભાઇ તથા શ્રી નારણભાઇ, કરશનભાઈ સર્વ પરિવાર

શ્રી મહાવિષ્ણુયાગના યજમાન

○ શ્રી અમૃતલાલભાઇ વીરજીભાઈ મારૂ ગોંડલ
○ અ.નિ. શ્રી પરષોત્તમભાઇ ભગવાનભાઇ
બાબરિયા પરિવાર અમદાવાદ

૧૦૮ કલાક અખંડ ધુનના યજમાન

○ શ્રી રામજીભાઈ લાલજીભાઈ ખીમાણી લંડન

૧૦૮ વચનામૃત પારાયણના યજમાન

○ અ. નિ. શ્રી કાનજીભાઈ દેવજીભાઇ વેકરિયા
ગામ (બળદિયા) લંડન
○ ,, શ્રીમતિ કમલાબેન ચતુરભાઇ પટેલ
(નાર) બોત્સવાના
○ ,, શ્રી ઇશ્વરભાઇ મૂળચંદભાઈ ઠક્કર
કોચરિયાવાળા અમદાવાદ
હ. શ્રી વનમાળીભાઇ, શ્રી ગંગારામભાઇ, શ્રી કાંતિભાઇ, શ્રી અમૃતભાઇ,શ્રી વિષ્ણુભાઇ.

મહોત્સવના અગ્રણી કાર્યકર્તાઓ

જનમંગલ મહોત્સવને સફળ બનાવવા જેમણે ખૂબ જ જવાબદારી ભરી સેવા ઉઠાવી હતી તેવા અગ્રણી કાર્યકર્તાઓ.

સબળસંગભાઇ વાળા, શિવલાલભાઇ ભંડેરી, ત્રિકમભાઇ ડી. પટેલ, ગોરધનભાઇ વેકરીયા, હરિભાઇ જી. પટેલ, ગોરધનભાઈ એમ. કોરાટ, કૌશિકભાઈ ટી. પટેલ, ત્રિકમભાઈ જી. ઝાલાવાડીયા, રતિલાલ કે. પટેલ, તુલસીભાઇ એન. સોનારા, ગોપાલભાઇ એમ. પટેલ, ફુલચંદભાઇ પટેલ, ઓધવજીભાઇ એમ. પટેલ, શાંતિલાલ બી. પટેલ, ગુણવંતભાઈ સોજીત્રા, કાંતિભાઈ ગઢિયા, બાબુભાઈ શેલડીયા, લવજીભાઇ પટેલ, લાલજીભાઇ આઈ. પટેલ વગેરે.

સમિતિના અગ્રણી સેવાભાવીઓ

જનમંગલ મહોત્સવની વિવિધ સેવા સમિતિઓમાં વડિલ સંતોના માર્ગદર્શન મુજબ નીચેના ઉત્સાહી યુવાનોએ ઉત્તમ સેવા બજાવેલી.

વહીવટ :– શ્રી મોહનબાપા, કરશનબાપા, શંકરભાઇ, મણિભાઇ, મનસુખભાઇ કે. પટેલ, રસિકભાઇ પટેલ, હરિભાઇ સી. પટેલ.

શોભાયાત્રા - સાધુ વાસુદેવ સ્વામી, સાધુ ધર્મપ્રિયદાસજી, સા. માધવચરણદાસજી તથા અમૃતલાલ અન્જુડિયા, અશ્વિન શિરોયા વગેરે.

સભા મંડપ :- પા. શામજી ભગત, ભાનુભાઇ આર. પટેલ, દેવચંદ ગજેરા, વિનુભાઇ દેવાણી.

પ્રસારણ :- જયંતીલાલ ભોરણિયા, લાલજી કે. પટેલ, શ્રી ધીરુભાઈ પડસાળા.

વાહન વ્યવસ્થા :- લાલજીભાઈ આઇ. પટેલ, જગદીશ આર. પટેલ.

ઉતારા પાગરણ :- શ્રી હરિભાઇ પટેલ, બિપીન પટેલ, રમણભાઇ પટેલ ને વિદ્યાર્થીઓ.

પાર્કિંગ :- શાંતિભાઇ ધાનાણી ને સહાયમાં મેમનગરના ૧૭ યુવાનો.

ફૂલહાર : સાધુ ભગવત્સ્વરૂપદાસજી, કૃષ્ણકાંત પટેલ, જયંતિ પટેલ તથા વિદ્યાર્થીઓ.

ધૂન :- તુલસીભાઇ ઉકાભાઇ પટેલ, રતિભાઇ રાઘવજીભાઇ પટેલ.

વીડિયો : ગોવિંદભાઇ પટેલ, પ્રવિણભાઇ વોરા સૌજન્ય :-હસમુખભાઈ વોરા, વાસુદેવભાઈ પટેલ.

પાણી પૂરવઠો :- બળદેવભાઇ અણઘણ અને ત્રીકમભાઇ પટોળિયા.

વીજળી :- સાધુ ધર્મપ્રિયદાસજી (ગુરુ) અને સાધુ ભક્તિપ્રિયદાસજી ને ઉત્સાહી સ્વયંસેવકો.

સફાઇ :- ધનજીભાઈ દૂધાત અને સ્વયંસેવકો

કાર્યાલય :- સાધુ ત્યાગવલ્લભદાસજી અને ઉત્સાહી વિદ્યાર્થીઓ.

દૂધપાણી :- પાર્ષદ ચંદુભગત, શાંતિભગત. અને મનુભગત.

ઠાકોરજીની સેવાપૂજા : સાધુ અક્ષરવલ્લભદાસજી

પ્રદર્શન : સાધુ સંતવલ્લભદાસજી, સાધુ શ્રી વલ્લભદાસજી અને ઉત્સાહી સ્વયંસેવકો.

આ મહોત્સવની સેવામાં સહાયરૂપ થવા રાજકોટ, જૂનાગઢ, સુરત ને હૈદ્રાબાદથી સંતો ખાસ અગાઉથી આવ્યા હતા.

આ જનમંગલ મહોત્સવમાં સત્સંગના દરેક સ્થાનોમાંથી સંતો તેમજ બન્ને દેશના તેમજ વિદેશના ભાવિક ભક્તજનો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

વાહન સેવાની સાભાર નોંધ

જનમંગલ મહોત્સની પૂર્વ તૈયારીઓમાં તેમજ ઉત્સવ દરમિયાન ઘણાય સેવાભાવી ભક્તજનોએ પોતાના વાહનો ખાસસેવામાં આપ્યાં હતાં. કોઇએ અઠવાડિયું કોઇએ બે અઠવાડિયા. કોઇએ મહિનો કોઇએ બે મહિના સુધીય વાહનની સુવિધા આપેલી.

સેવામાં આવેલ વાહનોમાં ફ્ન્ટી-મારુતી-૧૨, જીપ-૪, મેટાડોર-૪, મારુતિવાન-૪, ફિયાટ-૩,ડી.સી.એમ.-૨, એન.ઇ-૩, થાઉઝન્ડ-૪, ૪૦૭/ટાટા-૨, ટાટા મોબાઇલ-૨, સુમો-૧, એમ્બેસેડર-૩, અલ્ફા ટ્રાવેલ્સની બસો-૩, ટ્રક-૩, ટ્રેકટર-૭, મુંબઇથી ચંદ્રકાંતભાઇ મેતલિયાનુ જે.સી.બી.-૧ વગેરે.

આ બધાં વાહનો મોટાભાગના સ્થાનિક અમદાવાદનાં જ હતાં. તે સિવાય કેટલાંક બહાર ગામનાય હતાં. ભૂપગઢનાતો ૨૧ જેટલા કેરીઅરો હતાં જેણે પ્રદર્શનનો માલસામાન લઈ જવા લાવવાની સેવા બજાવેલી.

સેવાભાવીઓ તરફથી મળેલ આ વાહનની સેવા અંગે આ પ્રસંગે સાભાર નોંધ લઇએ છીએ.

નોંધ :- બહારગામના સમર્પિત સ્વયંસેવકોની સેવાથી પ્રભાવિત થયેલ ઘનશ્યામ ટીંબર્સના શ્રી માવજીબાપા તરફથી તેમને ડ્રેસ આપવામાં આવ્યો હતો. -હ. સુત ગોપાલભાઈ એમ. પટેલ

પ્રેરણાદાયી સાંસ્કૃતિક પ્રદર્શન

અમદાવાદ સ્વા. ગુરુકુલના ઉપક્રમે યોજાએલ આ જનમંગલ મહોત્સવનું એક આગવું પાસુ હતું આકર્ષક ને ભવ્ય સાંસ્કૃતિક પ્રદર્શન. ગુજરાત યુનિવર્સિટી પાસેના વિશાળ મેદાનમાં ૮૦ ઉપરાંત ખંડોમાં પથરાએલ આ પ્રદર્શનમાં જ્ઞાન અને વિજ્ઞાનના સંયોગ સાથે આધુનિક હાઇટેકનોલોજીનો પણ સુભગ સમન્વય પણ એમાં થયો હતો. આથી પ્રદર્શનમાં મૂકવામાં આવેલ પ્રત્યેક મૂર્તિઓ અંગ ઉપાંગના હલન-ચલન ને મુખના હાવભાવ સાથે ચેતનવંતી ભાસતી હતી.

આ સાંસ્કૃતિક પ્રદર્શનમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના કેટલાક જીવન પ્રસંગો એમના અવતાર ચરિત્રો, મહાન જ્યોતિર્ધરો, સંત મહંત વિભૂતિઓ, આદર્શ ભક્તો, તેમજ, સતી સાધ્વીઓ અને મહા શૂરવીરોના જીવન પ્રસંગોને આવરી લેવામાં આવ્યા હતા. જેથી આજની બાલ–યુવા પેઢીને ભારતીય આર્ય સંસ્કૃતિના મહાન ભવ્ય વારસાનો ખ્યાલ આવે એટલું જ નહિ એમના જીવનમાંથી કાંઇક ઉચ્ચ પ્રેરણા પણ મળે. એવો ઉચ્ચ આશય આ પ્રદર્શન યોજવા પાછળ રખાયો હતો.

વળી આની સાથે સાથે વ્યસનમુક્તિ ને જીવન સુધારણાની પ્રેરણા મળે એ માટે વિવિધ વ્યસનોથી થતી હાનિ અને દુઃખ દર્દોની વ્યાધિ દર્શાવતા કેટલાક પ્રસંગોના રૂપકો–નમૂના રજુ કર્યા હતા જેથી પ્રદર્શન નિહાળનારને વ્યસનો પ્રત્યે નફરત જાગે અને વ્યસનમુક્ત થવાની ઇચ્છા જાગૃત થાય.

પ્રદર્શનની વિશેષતાઓ

આ પ્રદર્શનમાં સંપૂર્ણ સ્વદેશી સામગ્રીઓનો વિનિયોગ કરી વેસ્ટમાંથી બેસ્ટ બનાવવામાં આવેલ.

અધ્યાત્મ સાથે અદ્યતન ટેકનોલોજીનો સુંદર સમન્વય કરાયો હતો.

પતનની પળોમાંય સંસ્કૃતિનું જતન કરી એનો વ્યાપક પ્રચાર ને પ્રસાર થાય એવા હેતુ અને ઉદ્દેશો એમાં રખાયા હતા.

ગુરુકુલના સક્રીય સંતો,ઉત્સાહી વિદ્યાર્થીઓ શ્રદ્ધાળુ હરિભક્તો અને ઓરિસાના કુશળ કારીગરો વગેરેની કુનેહ, કલાસૂઝ ને ભક્તિભાવનો આમાં અનોખો અનુબંધ અને સુભગ સમન્વય સધાયો હતો.

સર્વધર્મના ભાવિકો આ પ્રદર્શન નિહાળી પ્રસન્નતા અનુભવતા અને કલાની ભારે કદર કરતા હતા.

અનેક ભાવિકોએ આ અનોખા પ્રદર્શનને નિહાળીને અંતરમાં અનેરી પ્રસન્નતા અનુભવી એવું પ્રેરક ને આકર્ષક આ પ્રદર્શન હતું.

સંપ્રદાયના સંતો તેમજ હરિભક્તો પ્રતિકૂળ સંજોગોને લીધે મહોત્સવમાં પહોંચી નહોતા શકયા તેવા ઘણાય ભાવિકો પણ આ પ્રદર્શન જોવા ખાસ આવી પહોંચ્યા હતા.

તા. ૧૯–૧૧–૯૫ના રોજ સાંજે ૭ વાગ્યે જાહેર જનતા માટે ખૂલ્લું મૂકાએલ આ ભવ્ય પ્રદર્શન તા. ૧–૧–૯૬ સુધી ચાલુ રહ્યું હતું ને રાતના ૧૧ વાગે એના સમાપનનો વિધિ યોજાયો હતો.

સમર્પિત સ્વયંસેવકો

દોઢેક માસ સુધી ચાલુ રહેલ આ ભવ્ય સાંસ્કૃતિક પ્રદર્શનના વિવિધ ભાગોની સુવ્યવસ્થા, દેખરેખ, પ્રત્યેક ખંડે દર્શનાર્થીઓને માહિતી પૂરી પાડવી, સાફસૂફી, રાતવેળાએ ચોકી પહેરો, કાર્યાલયમાં હિસાબ કિતાબ વગેરે રોજિંદી પ્રવૃત્તિ અને નિયમિત સંચાલનમાં સારી એવી

સંખ્યામાં સ્વયંસેવકોની રોજ જરૂર તો રહે જ.

વિશાળ પ્રદર્શનની રોજિંદી સેવા પ્રવૃત્તિને ધમધમતી રાખવા વડિલ સંતોના માર્ગદર્શન મુજબ દોઢ માસ સુધી સતત સેવા અર્પનાર સમર્પિત સ્વયંસેવકદળ–મંડળ તૈયાર કરવામાં આવેલું જેમાં પુરાણી કૃષ્ણસ્વરુપદાસજી અને પુરાણી કૃષ્ણપ્રિયદાસજીએ ગામડાઓમાં ફરીને સારો પ્રયાસ કરેલો.

નીચેના ગામના ઉત્સાહી અને સેવાની ધગશવાળા મુમુક્ષુઓ પ્રેમથી પ્રદર્શનની સેવામાં દોઢ માસ સુધી જોડાયા હતા.

અમદાવાદ-મેમનગર, બાપુનગર, અગતરાય રાજકોટ, જુનાગઢ, મોટા બારમણ, નાગપુર, દહાણુરોડ, રૂગનાથપુર, મોરવાડા, સરલા, ચલાલા, સમઢિયાળા, દેવરાજીયા, સરવાલ, શિયાણી, બોરડી, ઉના, ઢોલરવા, અંબાડા, અમરેલી, ઉગલા, તોરી, સુરત ગુરુકુલના ૬૦ ઉત્સાહી વિદ્યાર્થીઓ.

અમૃતવેલમાં મૂર્તિપ્રતિષ્ઠા

ભાવનગર જિલ્લાના કુંડલા તાલુકાના અમૃતવેલ ગામે તાજેતરમાં ભાઈઓનું તેમજ બાઈઓનું નવ્ય ભવ્ય હરિમંદિર તૈયાર થયું જેમાં રાજકોટ સ્વા. ગુરુકુલના સંતો, ગઢપુરના સદ્. સ્વામી જયકૃષ્ણદાસજીની પ્રેરણા, અમૃતવેલ સત્સંગ સમાજનો સાથ, સુરત વસતા અમૃતવેલના ભાવિકોનો સહકાર ને પોતાના પૂર્વજોના આ અમૃતવેલ ગામના હરિમંદિરમાં મુંબઇ નિવાસી દાનવીર શેઠશ્રી નવિનભાઇ દવેનો પણ આર્થિક સહયોગ સાંપડેલ.

મૂર્તિપ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ પ્રસંગે તા ૨/૧૨થી ૪/૧૨ સુધી ત્રણ દિવસના જ્ઞાનયજ્ઞનું આયોજન થયેલું. જેમાં રાજકોટ સ્વા. ગુરુકુલના સદ્. શાસ્ત્રી માધવપ્રિયદાસજી અને સદ્. પુરાણી જ્ઞાનસ્વરુપદાસજીએ સત્સંગિજીવનની કથાનું શ્રવણ કરાવ્યું હતું. આસપાસના ઘણાય ગામના ભાવિકોએ એનો લાભ લીધો હતો.

મૂર્તિપ્રતિષ્ઠાના આ મંગલ પ્રસંગે ત્રણ દિવસના વિષ્ણુયાગનું આયોજન થયેલું જેમાં રાજકોટના શાસ્ત્રી વજુભાઇએ વેદોક્તરીતે સમગ્ર વિધિ કરાવ્યો હતો.

આ પુનિત પ્રસંગે તા. ૪/૧૨/૯૫ના રોજ ધ. ધુ. આચાર્યશ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજ વડતાલથી પધારતા એમનું ઉષ્માભર્યું સ્વાગત કરી શોભાયાત્રા કાઢી હતી.

પૂ. મહારાજશ્રીએ બન્ને મંદિરોમાં ઠાકોરજીની પ્રતિષ્ઠા આરતી ઉતારી ત્યારે સહુએ નેણાભરીને દર્શન કર્યાં હતાં ત્યાર બાદ પૂજ્ય મહારાજશ્રી સભામાં પધાર્યા હતા ત્યાં યજમાન શ્રી નવિનભાઈ દવેએ પૂ. મહારાજશ્રીનું પોષાંગ ને પુષ્પહાર અર્પણ કરી પૂજન કર્યું હતું.

ત્યાર બાદ પ. પૂ. આચાર્ય મહારાજશ્રીએ સંપ્રદાયના સિદ્ધાન્તોની અને ભગવાનની સર્વોપરી ઉપાસના માટે પ્રેરણાત્મક વાત કરી આશીર્વાદાત્મક પ્રવચન કર્યું હતું.

પુ. બાલકૃષ્ણદાસજીને સદ્‌ગુરુપદ

ધ. ધુ. પ. પૂ. આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજના પ્રસન્નતાપૂર્વકના મંગલ ઉદ્‌બોધન પછી પ્રાસંગિક વિશેષ વાત કરતાં પૂજ્યશ્રીએ જણાવ્યું કે સત્સંગનું કોઈ સારું કાર્ય કોઇ સંત કરે તો તેને સન્માનવાનો શિરસ્તો-રિવાજ છે જેથી બીજાને પણ પ્રેરણા મળે. **સન્માન પામતાં પહેલાં સન્માનને પાત્ર** થવું એ જરૂરી છે, એનો પણ સહેજે નિર્દેશ કર્યો હતો.

વિશેષમાં પૂજ્યશ્રીએ જણાવ્યું કે, શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયની અંદર સંપ્રદાયનો ફેલાવો ને સત્સંગનો વધારો તથા સત્સંગની સેવા જે કરતા આવ્યા છે અને અવારનવાર કરતા રહે છે એવા પુરાણી સ્વામી **બાલકૃષ્ણદાસજી ગુરુ શાસ્ત્રી શ્રી ધર્મજીવનદાસજીને આદી તક્યિાનો સત્કાર કરી સદ્ગુરુ પદ** આપવામાં આવે છે, એમ કહી પુ. બાલકૃષ્ણદાસજી સ્વામીને પ્રસાદીનો હાર પહેરાવી શુભાશીર્વાદ આપ્યા હતા. ધ. ધુ. આચાર્ય મહારાજશ્રીની આ કૃપાપૂર્ણ જાહેરાતને સહુએ તાળીઓથી વધાવી, શ્રીજીના જયનાદો કર્યા હતા.

આ શુભ પ્રસંગે ગઢપુરથી સદ્. જયકૃષ્ણદાસજી, સદ્. પુ. ભક્તિતનયદાસજી, આ. કો. સદ્. ભાનુપ્રકાશદાસજી, રાજકોટ સ્વા. ગુરુકુલથી સદ્. કો. સ્વામી દેવકૃષ્ણદાસજી, ભંડારી હરિપ્રસાદદાસજી, જેતપુરથી સાધુ ઘનશ્યામદાસજી, કુંડલા સ્વા. ગુરુકુલથી સ. શા. જ્ઞાનપ્રસાદદાસજી વગેરે સંતો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

મુંબઇથી શ્રી નવિનભાઇ, શ્રી ધીરૂભાઈ, તેમજ પ્રભાશંકર કલ્યાણજીનો સમસ્ત હવે પરિવાર ખાસ ઉપસ્થિત રહેલ હતો.

બહારથી આવેલ મહેમાનો માટે સારીવ્યવસ્થા હતી. પૂ. મહારાજશ્રીનો ઉતારો નરસીભાઇને ત્યાં અને સંતોનો ઉતારો વલ્લભભાઇને ત્યાં હતો.

છેલ્લે દિવસે અમૃતવેલ ગામને જમાડવામાં આવ્યું હતું. આ પ્રસંગને સફળ બનાવવા કોઠારી શ્રી ઉકાભાઇ, નાથાબાપા વઘાસિયા, સુરત સ્થિત અમૃતવેલ યુવક મંડળના શ્રી જસ્મિનભાઇ સોહાગિયા આદિ યુવકો, શ્રી મધુભાઇ શેખડા, વિનુભાઇ દેવાણી, કનુભાઇ સાવલિયા વગેરે ગુરુકુલના ભૂ. પૂ. વિદ્યાર્થીઓ અને ગામના નાના મોટા ઉત્સાહી યુવાનોએ ખડેપગે સેવા બજાવી હતી.

વ્રત ઉત્સવની વિગત

તા.	વાર	તિથિ	નક્ષત્ર	વિગત
૧૭	બુધ	૧૧/૧૨	અનુ	ષટ્તિલા એકાદશી ઉપ.
૨૦	શનિ	૩૦	ઉ.ફા.	અમાસ
૨૪	બુધ	૫	પૂ.ભા.	વસંત પંચમી શિક્ષાપત્રી જયંતી
૨૯	સોમ	૯	કૃ.	મૂળી, ઉનાનો પાટોત્સવ શ્રીહરિ જયંતી ઉપવાસ
૩૧	બુધ	૧૧	મૃગ	જયા એકાદશી–ઉપવાસ
૨ફે.	શુક્ર	૧૩	પુન	ગોંડલ દેવનો પાટોત્સવ
૪	રવિ	૧૫	પુષ્ય	પૂનમ-માઘસ્નાન સમાપ્તિ પંચાળે શ્રીજી રાસ રમ્યા
૧૦	શનિ	૬	ચિત્રા	જેતપુર, જામનગરનો પાટોત્સવ
૧૧	રવિ	૭	સ્વાતિ.	ભાવનગરદેવનોપાટોત્સવ
૧૫	ગુરુ	૧૧	મૃગ	વિજયા એકાદશી
૧૭	શનિ	૧૩	ઉ.પા.	મહાશિવરાત્રી ઉપવાસ
૨૦	મંગળ	૨	પૂ.ભા.	સુરતમાં હરિકૃષ્ણ મહારાજનો પાટોત્સવ
૨૧	બુધ	૩	ઉ.ભા.	અમદાવાદ અને લોજપુર મંદિરનો પાટોત્સવ
૨૩	શુક્ર	૫	અવિ.	ગઢપુરમાં હરિકૃષ્ણ મહારાજનો પાટોત્સવ
૨૫	રવિ	૭	કૃતિકા	કારિયાણીદેવનો પાટોત્સવ
૨૭	મંગળ	૯	રોહિણી	શ્રીહરિ જયંતી ઉપવાસ
૨૮	બુધ	૧૦	મૃગ	ભરૂચ દેવનો પાટોત્સવ

પૂર્વ તૈયારીની સેવામાં

જનમંગલ મહોત્સવની પૂર્વતૈયારીઓ માટે નીચેના ગામના ઘણાય ભાવિક ભક્તો સેવામાં આવેલા વઢવાણ, મેમકા, વેજલપુર, રામપુરા, જુના દેવળિયા, અખિયાણા, સરવાલ, ટીંબા, મેમનગર બાપુનગર, નારણપુરા વગેરે.

છારોડી ગુરુકુલમાં શાકોત્સવ

દર વર્ષની જેમ આ વર્ષે પણ અમદાવાદ સ્વા. ગુરુકુલના ઉપક્રમે તા. ૨૪/૧૨ને રવિવારના રોજ છારોડી ગુરુકુલની વિશાળ જગ્યામાં શાકોત્સવનું આયોજન થયું હતું.

આ વખતના શાકોત્સવની વિશેષતા એ હતી કે, ધ. ધુ. આચાર્ય શ્રી અજેન્દ્રપ્રસાદજી મહારાજે પુરાણી બાલકૃષ્ણદાસજીને અમૃતવેલ મૂર્તિપ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે સદ્‌ગુરુ પદ આપેલ હોવાથી સદ્‌ગુરુ પુરાણીશ્રીનું અભિવાદન અને જનમંગલ મહોત્સવમાં સેવા કરનાર સ્વયંસેવકોનો સન્માન સમારોહ પણ આ સાથે યોજાયો હતો.

ધૂન કીર્તનથી સભાની શરૂઆત થઈ. સભામાં ઉપસ્થિત માનનીય માજી મુખ્યમંત્રી કેશુભાઇ પટેલે જણાવ્યું હતું કે ભારતીય સંસ્કૃતિમાં ત્યાગનું મહત્ત્વ છે ભોગનું નહિ. યજ્ઞમાં જેમ નાળિયેર હોમાઇ જાય છે તેમ સમાજસેવાની વેદિપર સંતો પોતાના જીવનની પ્રત્યેક ક્ષણ હોમતા રહે છે. તેથી જ સંતોની સુવાસ પ્રસરે ને અભિવાદનના અધિકારી બનેછે.

સદ્. શાસ્ત્રી માધવપ્રિયદાસજીએ આ પ્રસંગને શાકોત્સવ, સ્વયંસેવકોનો સત્કાર અને સદ્‌ગુરુ પુરાણીશ્રીનું અભિવાદન આમ ત્રિવેણી સંગમરૂપ ગણાવ્યો હતો.

જયહિન્દના તંત્રી ને માલિક શ્રી યશવંતભાઇ શાહે ગુરૂકુલના પ્રત્યેક પ્રસંગોની ઉપસ્થિતિ જાણે ઘર આંગણે પ્રસંગ ઉજવાતો હોય એવી લાગણીનો સ્વાનુભવ વર્ણવી ગુરૂકુલની સેવા પ્રવૃત્તિ ને ધર્મ જાગૃતિના કાર્યને બિરદાવ્યું હતું.

માનનીય કૃષિમંત્રી શ્રી ભુપેન્દ્રસિંહ ચુડાસમાએ જણાવ્યું હતું કે સારા પાક માટે બીજને ધૂળમાં દટાઈ જવું પડે છે. એ રીતે સમાજ ને શિક્ષણના ઉત્થાન માટે સંતો બલિદાન આપેછે.

સદ્. કોઠારી સ્વામી દેવકૃષ્ણદાસજીએ સદ્. પુરાણી બાલકૃષ્ણદાસજીના સેવકધર્મને બિરદાવી કામધેનુ જેવા સંત તરીકે વર્ણવ્યા હતા.

અંતમાં પુ. ભક્તિપ્રકાશદાસજી, પ્રો. શંકરભાઇ પટેલ વગેરે પ્રાસંગિક પ્રવચનો કરી સદ્. પુરાણી તથા ગુરૂકુલના સેવાકાર્યોને બિરદાવેલા.

જનમંગલ મહોત્સવની સફળતા માટે ખડેપગે સેવા બજાવનાર સ્વયંસેવકોને સદ્. કોઠારી સ્વામી દેવકૃષ્ણદાસજીના શુભહસ્તે સ્મૃતિચિહ્ન અર્પણ કરી એમની નિઃસ્વાર્થ સેવાભાવનાને બિરદાવવામાં આવી હતી.

ત્યાર પછી સ્વા. ગુરૂકુલ ભૂ. પૂ. વિદ્યાર્થી સંઘ, વિશ્વહિન્દુ પરિષદ, અમદાવાદ–ખાખરિયા સત્સંગ સમાજ, નારાયણપુરા સત્સંગ સમાજ, બાપુનગર યુવક મંડળ, મેમનગર યુવક મંડળ, અખિલ ભારતીય કચ્છ કડવા પાટિદાર સમાજ વગેરે સંસ્થાઓએ તથા અગ્રણી ભાવિક હરિભક્તોએ સદ્‌ગુરૂ પુરાણી સ્વામી બાલકૃષ્ણદાસજીને શાલ ઓઢાડી, ફૂલહાર અર્પણ કરી અંતરનો ભાવ વ્યકત કર્યો હતો.

સન્માનનો પ્રતિભાવ આપતા સદ્. પુરાણી બાલકૃષ્ણદાસજીએ જણાવ્યું હતું કે અમારે સાધુને માનસન્માન એતો જોખમરૂપ હોય છે. પણ આપે મારા પ્રત્યે આજે લાગણી ને સદ્‌ભાવ દર્શાવ્યા એ માટે હું આપ સહુનો ઋણી બન્યો છું. પૂ. ગુરૂ મહારાજની કૃપા અને આ વડિલ સંતોના આશીર્વાદથી હું અહીં સેવાપ્રવૃત્તિ કરું છું એમાં આપ સહુના સાથ સહકારથી અમારું કાર્ય સફળતાથી ચાલતું રહેછે, હું તો આપ સહુના આશીર્વાદ માગું છું.

અંતમાં ઠાકોરજીને બાજરાના રોટલા, રીંગણાનું શાક, માખણ, ગોળ ને મૂળાના વનભોજનનો થાળ ધરાવી સહુ ભાવિકોએ પ્રભુને સંભારી પ્રસાદ આરોગ્યો હતો.

વિદ્યાદાન કાયમી તિથિ

ભૂમિ કન્સ્ટ્રકશન	અમદાવાદ
વિનિતભાઈ કનુભાઈ શાહ	,,
ઇન્દ્રવદનભાઈ દલપતભાઇ સોની	,,
મનુભાઇ ઓચ્છવલાલ કડકીયા	,,
લાલભાઈ સાંકળચંદભાઇ પટેલ	,,
દયાબેન મનસુખલાલ સોની	,,
રસીકભાઇ ડી. ચુડગર	,,
કુવરજીભાઈ મુળજીભાઇ વરસાણી	લંડન
માવજીભાઇ કુવરજીભાઇ વરસાણી	,,
રજનીભાઇ કુવરજીભાઇ ,,	,,
મનજીભાઇ હીરજીભાઇ વરસાણી	લંડન
લાલજીભાઈ અરજણભાઈ પટેલ	ગોવિંદપુરા
ગોવિંદસિંહ વીરસિંહ અસ્વાર	વડોદરા
ધીરસિંહ ગોવિંદસિંહ ,,	,,
નારણસિંહ ગોવિંદસિંહ ,,	,,
દાનુબાબેન ગોવિંદસિંહ ,,	,,
ઘનશ્યામસિંહ ધીરસિંહ ,,	,,
ધીરૂભાઈ નારાયણભાઇ ગોહેલ	જૂનાગઢ
નાથાલાલ મનજીભાઇ વરસાણી	સામત્રા
શામબાઇ નાથાલાલ ,,	,,
ઇચ્છાબેન હીરાલાલ પટેલ	ગાંધીનગર
ગોપાલભાઈ લવજીભાઈ દોંગા	દેરડી
કાનજી વિરજી જેસા હીરાણી	કોડકીભવાનીપુર
તથા ધર્મપત્ની કાનબાઇ કાનજીભાઇ	
ભીમજીભાઇ નારણભાઇ રાદડીયા	લીખાળા
રત્નાભાઇ ભીમજીભાઇ હીરાણી	ભારાસર
શામબાઇ રત્નાભાઇ હીરાણી	,,
બાબુલાલ દેવરાજભાઇ વરસાણી	,,
કનુભાઇ હીરજીભાઇ બાબરીયા	વલ્લભવિદ્યાનગર
પરસોતમભાઇ જીવાભાઇ પટેલ	મણિપુરા
છાત્રાલયના સમસ્ત વિદ્યાર્થીઓ	રાજકોટ
છોટાલાલ ત્રિભોવનદાસ શેઠ	મુંબઇ
સેફાલી સુકેતુભાઇ શાહ	,,
અ.નિ. ઝવેરબેન તથા અ.નિ. વિલાસબેન	મદ્રાસ
ભૂ.વિ ઘનશ્યામભાઇ પોપટભાઇ પોંકિયા	જૂનાગઢ

આજીવન ધુન

ચાવડા ગાંડાભાઈ કેસરભાઈ	બજરંગપુરા
રામજીભાઇ લાલજીભાઈ વરસાણી	માધાપર
દેવબાઇ રામજીભાઇ ,,	,,
હરેશભાઇ રામજીભાઇ ,,	,,
ભરતકુમાર રામજીભાઇ ,,	,,
હંસાબેન રામજીભાઇ ,,	,,
ગોવિંદભાઇ પોટભાઇ વરુ	રાજકોટ
અ.નિ. મોતીબેન ગોવિંદભાઇ વરુ	,,
ભુપેન્દ્રભાઇ કાનજીભાઇ કુમકીયા	નાઇરોબી

રાજકોટ ગુરુકુલમાં રસોઇ

નવીનભાઇ મુળજીભાઇ ઉન્નડકટ	મુંબઇ
રવજીભાઇ વીરજીભાઇ હાલાઇ	લંડન
માવજીભાઇ હરજીભાઈ છભાડીયા	માંડવી
રામજીભાઇ લાલજીભાઇ વરસાણી	માધાપર
નવીનભાઇ ચંદુભાઇ દવે	મુંબઇ
રમેશભાઇ પટેલ (ડલાસ)	સીંજીવાડા

૪૫મા વર્ષના પ્રારંભે....

ઇષ્ટદેવ શ્રીહરિની કૃપાથી ગુરુવર્ય શાસ્ત્રીજી મહારાજે શરૂ કરાવેલ **સદ્‌વિદ્યા** માસિક આ જાન્યુ/ફે.ના અંક સાથે ૪૫મા વર્ષમાં પ્રવેશે છે.

૪૫મા વર્ષના પ્રારંભમાં જ અમદાવાદ ગુરુકુલ જનમંગલ મહોત્સવનો આવો માહિતી સભર અને રંગીન ફોટા સાથેનો રમણીય અંક આપ સહુ ગ્રાહકો, વાંચકો અને હિતચિંતકો સમક્ષ મુકતાં અમો અંતરમાં અનેરો આનંદ અનુભવીએ છીએ. —તંત્રી—સહતંત્રી.

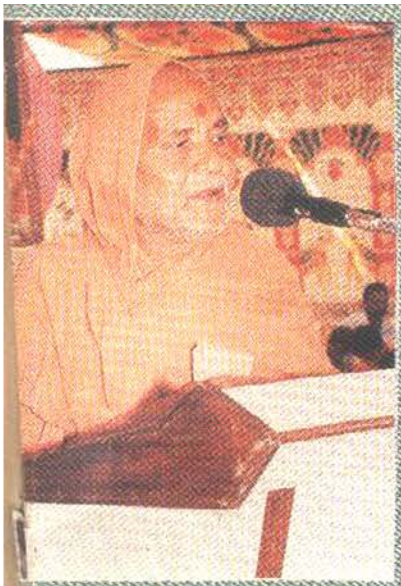

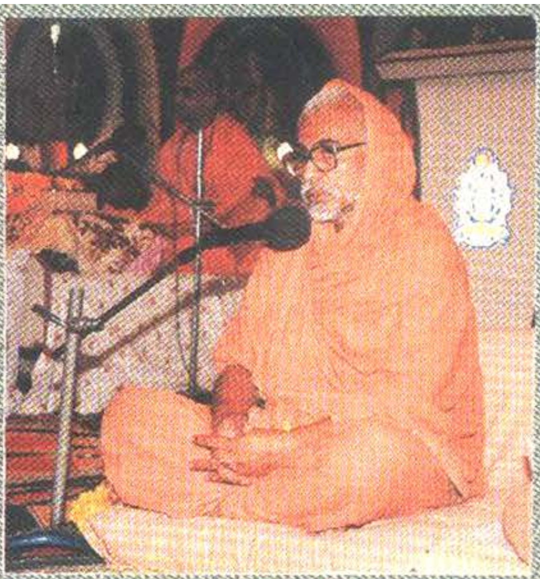

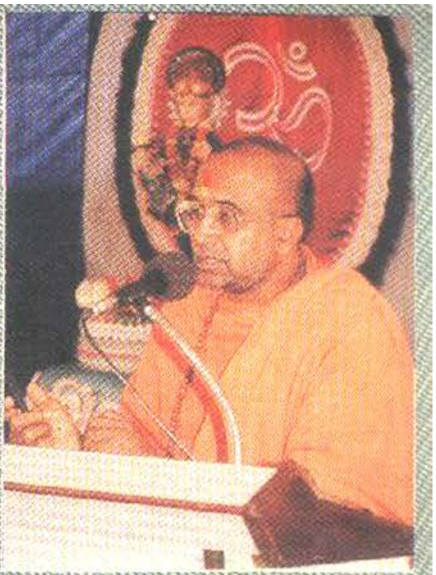

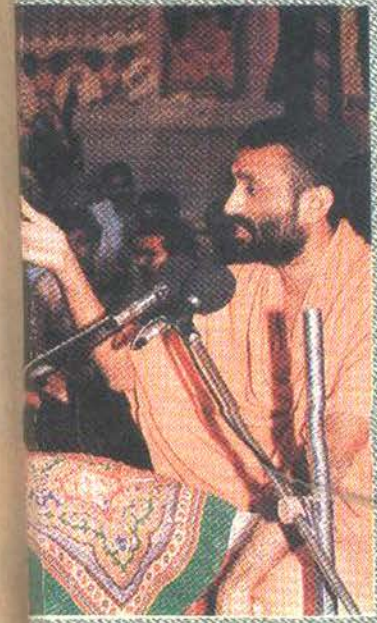

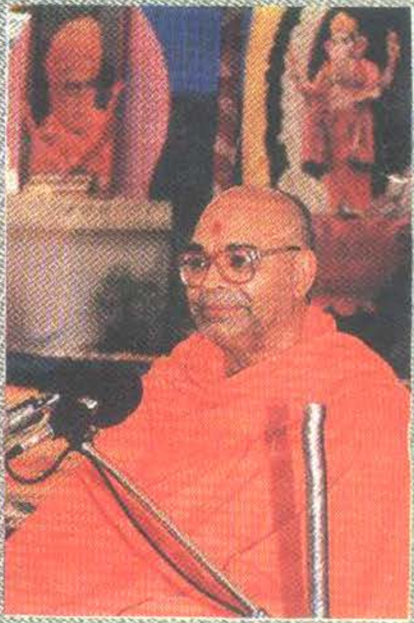

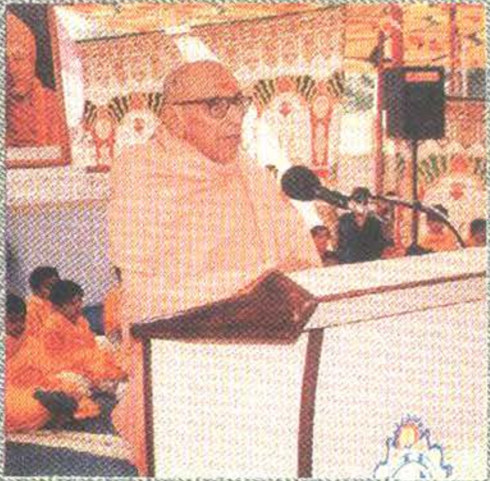

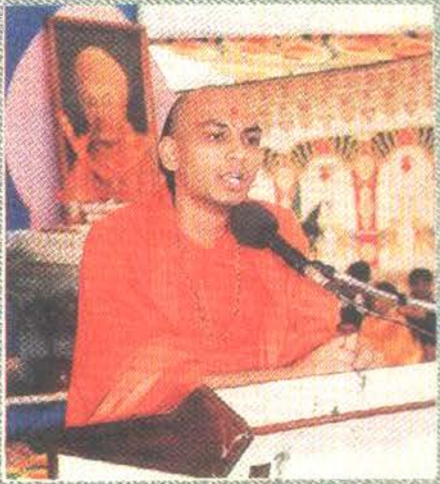

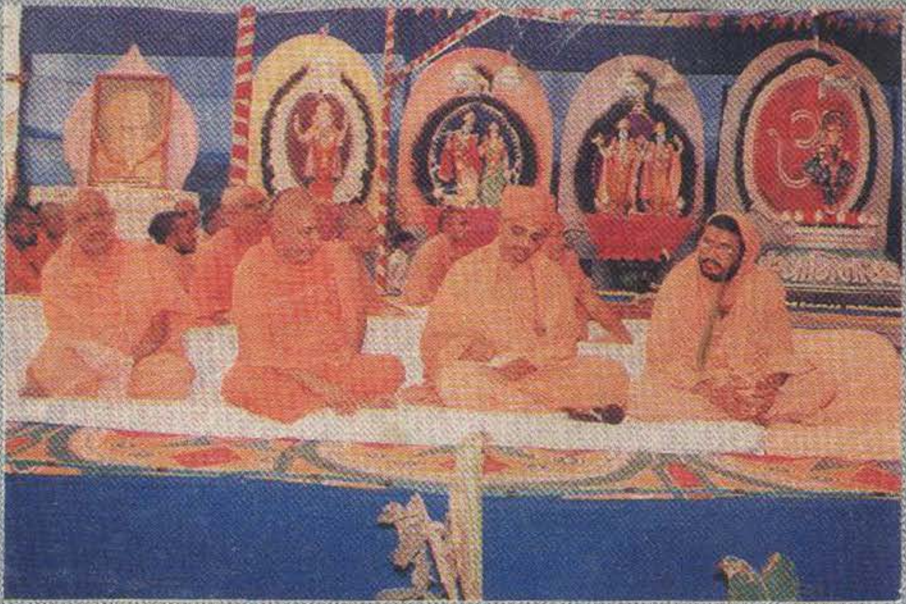

Printed at : PRISM A'bad Ph-440 902